

UNIVERZITA KARLOVA

Husitská teologická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Praha 2017

Bc. Marta Kratochvílová

UNIVERZITA KARLOVA

Husitská teologická fakulta

Čínská komunita v ČR - integrace a sociální faktory

**The Chinese community in the Czech Republic
- integration and social factors**

Diplomová práce

Vedoucí práce:

PhDr. Mgr. Monika Nová, Ph.D.

Autor:

Bc. Marta Kratochvílová

Praha 2017

Poděkování

Ráda bych poděkovala PhDr. Mgr. Monice Nové, Ph.D. za vedení diplomové práce a také za její podporu, rady a čas, který mi věnovala při jejím vypracovávání. Dále děkuji členům čínské komunity v ČR Peijie Chenovi a Wenbinovi Gao a také zakladatelce Krajského sdružení Číňanů žijících v ČR Tchang Jün-ling Ruskové za poskytnutí bližších informací k některým tématům či pomoc při jejich zjišťování a v neposlední řadě také všem respondentům, kteří mi poskytli potřebné informace.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a v seznamu použité literatury jsem uvedla veškerou literaturu i další zdroje, z nichž jsem při zpracování práce čerpala. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 29. dubna 2017

Marta Kratochvílová

Anotace

Diplomová práce pojednává o čínské komunitě v České republice a podrobně se zaměřuje na sociální faktory ovlivňující její život a integraci do české společnosti. Zjišťuje složení čínské komunity, její způsob života, životní hodnoty, rodinné faktory, vztah s majoritní společností a míru začlenění. Práce se čtenáře snaží hlouběji seznámit s čínskou minoritou a pomoci k jejímu lepšímu porozumění. Cílem výzkumu je pak získání bližších informací a konkrétních příkladů pro jednotlivá témata práce od Číňanů, dlouhodobě žijících v České republice.

Annotation

The thesis discusses the Chinese community in the Czech Republic and focusses in detail on the social factors influencing their lives and integration into Czech society. The thesis determines the composition of the Chinese community, its way of life, values, family factors, the relationship with the majority society and the degree of integration. The thesis is trying to familiarize the reader with the Chinese minority and help towards a better understanding. The aim of the research is to obtain more detailed information and specific examples for each of the themes from the Chinese, long living in the Czech Republic.

Klíčová slova

Číňané, Čína, Česká republika, sociální faktor, rodina, tradice, životní styl, integrace, menšina, komunita, migrace, imigrace, emigrace, imigrant

Keywords

Chinese, China, Czech Republic, social factor, family, traditions, lifestyle, integration, minority, community, migration, immigration, emigration, immigrant

Obsah

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	12
1 Číňané	12
1.1 Čínská populace	13
1.2 Specifické chování a neverbální zvláštnosti Číňanů.....	13
2 Čínská komunita v ČR	16
2.1 Stručná historie příchodu Číňanů na české území	20
2.2 Motivace k migraci do České republiky	21
2.3 Čínská rodina v ČR.....	22
2.3.1 Rodinné podnikání jako důvod segregace od majoritní společnosti.....	26
2.4 Čínské kulturní zvyky a tradice	27
2.5 Čínská škola v Praze	30
2.6 Čínské etnické organizace v ČR	31
2.6.1 První pokusy o zakládání čínských organizací v ČR.....	31
2.6.2 Krajské sdružení Číňanů žijících v ČR	32
2.7 Náboženský život čínské komunity v ČR – Čínská křesťanská obec.....	35
2.8 Číňané a česká společnost.....	37
3 Integrace	40
3.1 Koncepce integrace cizinců	43
3.2 Číňané v českých integračních centrech a organizacích.....	45
3.3 Sociální práce s migranty	47
3.4 Interkulturní práce.....	49
PRAKTICKÁ ČÁST	52
4 Metodologie	52
4.1 Vymezení cíle praktické části a hlavní výzkumná otázka	52
4.2 Metody sběru dat.....	52
4.3 Postup realizace výzkumu.....	53
4.4 Techniky analýzy	54
4.5 Vzniklé kategorie	54
4.6 Zajištění kvality	55
4.7 Etické aspekty	56
5 Získaná data - Rozhovory s Číňany žijícími v ČR.....	57

5.1	Respondent č. 1	57
5.2	Respondent č. 2	64
5.3	Respondent č. 3	70
5.4	Respondent č. 4	77
5.5	Respondent č. 5	84
5.6	Respondent č. 6	89
6	Interpretace a analýza dat	96
6.1	Migrace do České republiky	96
6.2	Práce a vzdělání Číňanů žijících v ČR	98
6.3	Pobyt v ČR	99
6.4	Kontakty s Čínou a Číňany žijícími v ČR	100
6.5	Kontakty s Čechy a českou společností	102
6.6	Životní styl Číňanů žijících v ČR	106
6.7	Pocit začlenění do české společnosti	110
6.8	Využívání sociálních služeb a služeb integračních center	111
7	Zhodnocení výsledků výzkumu	112
8	Diskuse	115
	ZÁVĚR	119
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	121
	PŘÍLOHY	127
	SUMMARY	138

Seznam příloh

Příloha A: Titulní strana novin Česko čínský žurnál ze srpna 2016

Příloha B: Ukázka obsahu Česko čínského žurnálu ze srpna 2016

Příloha C: Titulní strana novin Česko čínský žurnál z března 2017

Příloha D: Ukázka obsahu Česko čínského žurnálu z března 2017 – vpravo ukázka, jak má vypadat fotografie na pas

Příloha E: Titulní strana čínských novin vycházejících v ČR Prague Chinese Times z roku 2012

Příloha F: Vystoupení dětí z čínské školy v Praze na oslavách Svátků středu podzimu v roce 2012

Příloha G: Oslavy čínského nového roku 2017 v Obecním domě v Praze – Vystoupení lvího tance žáků Wushucentra mistra Qin Ming Tang + děti z Konfuciovi akademie

Příloha H: Oslavy čínského nového roku 2017 v Obecním domě v Praze – Děti z čínské školy učí návštěvníky čínštinu

Příloha I: Oslavy čínského nového roku 2016 na Výstavišti Holešovice

Příloha J: Oslavy čínského nového roku 2015 na Staroměstském náměstí

Příloha K: Čínská restaurace Peking, kde se konají velké čínské oslavy, svatby apod.

Příloha L: Novoroční a svatební obálky Hong Bao – tradiční červené a moderní růžové

Příloha M: Číňané, kteří v ČR vítali čínského prezidenta

Příloha N: Čínský drak pražského Wushucentra používaný pro tradiční dračí tanec

Seznam tabulek

- Tabulka 1:** Přehled počtu udělených víz Číňanům v letech 2013-2015 (s. 16)
- Tabulka 2:** Statistická data o pobytu Číňanů v ČR v letech 1994-2010 (s. 17)
- Tabulka 3:** Číňané evidovaní na úřadech práce v letech 2001-2011 a 2015 (s. 19)
- Tabulka 4:** Přehled počtu Číňanů v českých školních zařízeních v roce 2015 (s. 23)
- Tabulka 5:** Přehled celkového počtu Číňanů v českých školních zařízeních v letech 2013-2015 (s. 23)
- Tabulka 6:** Celkový počet čínských studentů na českých vysokých školách v letech 2013-2015 (s. 23)
- Tabulka 7:** Počet sňatků uzavřených Číňany v letech 1995-2015 (s. 24)
- Tabulka 8:** Ideální počet dětí dle čínské minority v ČR (s. 26)
- Tabulka 9:** Číňané narození v ČR v letech 1995 - 2015 (s. 41)
- Tabulka 10:** Počet čínských klientů organizací a projektech zabývajících se integrací a poradenstvím pro migranty v období do 2/2017 a informace o službách, které klienti nejčastěji využívají (s. 46)

Úvod

Pro svou diplomovou práci jsem si vybrala téma Čínská komunita v ČR - integrace a sociální faktory, jelikož se dlouhodobě zajímám o čínskou kulturu a čínskou minoritu žijící v ČR, s Číňany žijícími na našem území jsem již několik let v kontaktu a často se účastním různých událostí, které Číňané v ČR pořádají či jiných akcí na podporu čínské kultury. Časté setkávání s Číňany pro mne bylo pro výběr diplomové práce tedy velkou inspirací. Také mě zajímá téma integrace a sociální práce zaměřená na migranty. Můj výběr ovlivnil také fakt, že se čínskou minoritou v České republice zabývá jen velmi málo prací a mnohým je, na rozdíl od vietnamské menšiny, takřka neznámá. Ráda bych tuto specifickou komunitu migrantů přiblížila čtenářům své práce a přinesla nové informace a poznatky, které budou přínosné nejen sociálním pracovníkům, kteří se s jejími členy při své práci mohou setkat. Čínskou minoritu jsem si vybrala také proto, že patří k velmi zajímavým a svou kulturou, životním stylem, hodnotami a některými způsoby chování je velmi odlišná od majoritní společnosti.

Záměrem práce bylo získat co nejvíce informací o čínském etniku žijícím v České republice, o způsobu jeho rodinného, pracovního, kulturního i náboženského života, hlubší porozumění tomuto národu a zároveň zjistit, jaké sociální faktory ovlivňují jeho život na českém území. Cílem bylo též zjistit míru integrace čínské minority do české společnosti. Pro mne, jako pro sociálního pracovníka, který často pracuje s asijskými migranty a budoucnu by se chtěl této práci věnovat na plno, jsou informace zjištěné při teoretickém i praktickém bádání užitečné zejména v tom, že budu umět lépe pracovat s jedinci z tohoto odlišného sociokulturního prostředí, lépe porozumím jejich kultuře a jejich chování.

Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část se dělí na několik kapitol. V úvodní kapitole podávám obecné informace o Číňanech, čínské populaci ve světě a pro pochopení různých kulturních prvků a odlišností se zde zaměřuji také na specifika jejich chování a neverbální odlišnosti. Tuto kapitolu považuji za důležitou zejména proto, že sociální pracovník pracující s migranty a menšinami by si měl být při jednání s čínským klientem těchto odlišností vědom, aby předešel případným nedorozuměním. V druhé kapitole se již plně zaměřuji na Číňany žijící v ČR, kde se na úvod zmiňuji o složení a počtu Číňanů na území České republiky a obrovském nárůstu čínských žadatelů o vízum. Také zde uvádím informace o základních skupinách čínských migrantů na našem území a výrazných rysech čínské komunity, jakými jsou uzavřenost, „neviditelnost“ a zaneprázdněnost, a jejich důvody. Za nezbytné považuji zmínit také obory podnikání, které s dorůstající druhou generací pomalu opouštějí sféru gastronomie a obchodování s drobným zbožím, což považuji

za velmi zásadní změnu ovlivňující životy mnoha čínských migrantů v ČR. V dalších podkapitolách stručně popisují historii příchodu Číňanů na české území a motivaci k migraci do České republiky.

Velkým tématem je čínská rodina, která se velmi liší od české. Na úvod této podkapitoly zmiňuji specifický čínský fenomén postupné migraci rodiny do ČR, kdy jsou děti často několik let odděleny od rodičů a vychovávány prarodiči v Číně, než se za nimi přestěhují. Dále hovořím o životním stylu, kulturním životě čínských rodin, tradiční a moderní čínské rodině a výchově dětí. Zmiňuji též ovlivňování rodinných hodnot konfucianismem, jež stále zasahuje i do života Číňanů žijících v ČR. Důležitá je též zmínka o kontaktu Číňanů s rodinou v Číně a její podpoře. Do této kapitoly jsem zahrнула také krátkou podkapitolu, která čtenáře seznamuje s rodinným podnikáním, jako důvodem segregace od majoritní společnosti. V samostatné podkapitole píšou o kulturním životě Číňanů, o oslavách, svátcích a tradicích, které na českém území dodržují.

Dále zmiňuji čínskou školu v Praze a kapitolu věnuji též čínským etnickým organizacím, především Krajanskému sdružení Číňanů žijících v ČR, které v roce 1988 založila paní Tchang Jün-ling Rusková, Číňanka s českým občanstvím. Tuto kapitolu považuji za velice významnou, neboť některé informace v ní jsem získala přímo od paní Ruskové, s kterou jsem se v rámci psaní této práce setkala osobně. Následuje kapitola zmiňující náboženský život čínské komunity v ČR a informace o Čínské křesťanské obci. Na závěr kapitoly týkající se života Číňanů v ČR popisují vztah čínské minority vzhledem k většinové společnosti, českým úřadům a orgánům.

Následuje závěrečná kapitola vysvětlující integraci jako obousměrný proces, při němž je důležitý vzájemný respekt a porozumění ze stran migrantů i majoritní společnosti. Považovala jsem za důležité zahrnout podkapitolu seznamující s Konceptí integrace cizinců, jejíž prioritní cílovou skupinou jsou občané třetích zemí, legálně pobývajících na území ČR, kam spadají i Číňané.

Za významné pro tuto práci, jsem považovala zmapovat integrační centra a organizace v ČR s cílovou skupinou cizinci, které hrají v procesu integrace mnohdy důležitou roli. Cílem bylo zjistit, kolik mají čínských klientů, jaké služby u nich nejčastěji využívají a zda jsou pro práci s Číňany vůbec vybaveni, zejména čínskými tlumočníky či interkulturními pracovníky. V těchto organizacích hrají důležitou roli sociální pracovníci, proto jsem zařadila také podkapitolu Sociální práce s migranty a popsala její specifika. Na závěr teoretické

části práce jsem zmínila důležitost nově vznikající profese interkulturní práce, která je velkým přínosem dnešní doby při vzájemné komunikaci mezi migranty, majoritní společností a veřejnými institucemi.

Pro získání informací o životě čínské komunity žijící v České republice jsem v praktické části provedla kvalitativní šetření. Pro výzkum jsem zvolila techniku polostrukturovaného rozhovoru s předem danými tématy, kterými se zabývám v teoretické části práce. Cílem bylo přiblížit způsobu života Číňanů žijících dlouhodobě v České republice a míru integrace této etnické komunity do české společnosti. Na závěr práce jsem zařadila diskusi, kde se zaměřuji na vztahy výsledků mého šetření k dosavadním výsledkům jiných studií, k literatuře a na zajímavosti, které jsem během tvorby diplomové práce zjistila.

Hlavními zdroji pro tuto práci bylo studium a analýza odborné literatury a internetových zdrojů zabývajících se čínskou minoritou a obecně asijskými menšinami na našem území, ve kterých jsem našla mnoho užitečných informací. Zdroje zabývající se Číňany a jejich životem na českém území jsou dobře dostupné, ovšem je jich velmi málo. Doposud se tímto tématem ve větší míře zabývaly pouze Lubica Obuchová a Markéta Moore. Uvítala bych literaturu, která by se zabývala čínskou komunitou na našem území samostatně a podrobněji, neboť značná část publikací se vždy zaobírá několika národnostními menšinami žijícími na českém území současně a Číňanům je věnována jen část knihy. Také nelze nechat bez povšimnutí, že mnoho publikací čerpá neustále ze stejných autorů, kteří se tématem zabývají podrobněji, především právě z prací Lubicy Obuchové. Bohužel v České republice zcela chybí literatura, která by se věnovala metodám práce s čínskými migranty v českém prostředí. Kromě literatury, která už není v některých tématech bohužel příliš aktuální, pro mne byly přínosnými zdroji samotní Číňané, zakladatelka Krajského sdružení Číňanů žijících v ČR, Tchang Jün-ling Rusková, a vlastní zkušenosti a poznatky, které jsem během několikaletého kontaktu s čínskou komunitou získala. Díky tomu jsem měla k dispozici mnoho aktuálnějších informací, než nabízí dostupná literatura. K doplnění některých informací byly velice přínosné také internetové zdroje jako odborné články, data ze statistického úřadu a jiné výzkumy nebo články ze zpravodajských serverů. Nejceněnějšími informacemi však byly ty, které jsem získala díky rozhovorům v praktické části této práce od čínských respondentů.

Teoretická část

1 Číňané

Číňanem je každý člověk, trvale usazený na území Čínské lidové republiky („pevninská Čína“) nebo Tchaj-wanu („ostrovní Čína“), ale také mnoho Číňanů žijících po celém světě, kteří mají čínské předky. Nejvíce Číňanů se hlásí k příslušnosti národa Chan, tzn. původním obyvatelům Číny. Ovšem tento obrovský národ je plný mnoha dalších národů a národností. V Číně existuje celkem 56 etnických skupin. Vzhledem k postavení Chanů, kterých v Číně tvoří 91.96 % národa, se o zbylých 55 skupinách mluví jako o národnostních menšinách.¹

Většina Číňanů mluví mandarínskou čínštinou, nebo pokud pocházejí z Hongkongu, kantonsky. Ovšem díky historickému vývoji vzniklo na území Číny také mnoho dialektů. Písmo v podobě čínských znaků je pro všechny dialekty stejné.

Ať žijí Číňané kdekoliv na světě, snaží se po mnoho generací zachovávat svou „čínskost“, ať jde o úctu ke vzdělanosti nebo dodržování kulturních tradic. „Být Číňanem, znamená podílet se na konkrétní jedinečné kulturní identitě, sdělované specifickým jazykem, životním stylem a zvyklostmi.“²

Číňané mají nejen typické fyzické rysy, jako jsou menší postava, černé rovné vlasy, kožní záhyb na horním víčku, nebo absence výskytu krevní skupiny 0-³, ale také povahové rysy, jako jsou např. duch kolektivismu a rodinné soudržnosti.⁴ Čínská mentalita je výrazně ovlivněna konfucianstvím.⁵ „Velký význam pro přežití čínského národa má též pocit povinnosti, vytrvalost, pracovitost, šetrnost, prakticismus, disciplinovanost a oddanost autoritám spolu s nezbytnou zdvořilostí k jiným lidem, příklon k tradicím i sklon přijímat (a přetvářet) nové, spojený s typicky čínskou zvědavostí.“⁶ Mezi Číňany žijícími v zahraničí můžeme velice dobře vidět, jak spolu soudrží. Ač si čínské komunity po celém světě zachovávají vlastní tradice, nebojí se přijmout ani nové tradice z kultur, ve kterých žijí, pokud jim vyhovují a nejsou ovšem v rozporu s těmi jejich.⁷

¹ CHINA EMBASSY. chinaembassy.cz[online]. ©2008 [cit. 2016-11-20]. Obyvatelstvo a etnické skupiny.

² OBUCHOVÁ, Lubica. Číňané 21. století. Dějiny, tradice, obchod. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. s. 14

³ Tamtéž. s. 18-19

⁴ Tamtéž. s. 21

⁵ VALTR Pavel a kol. Současná Čína a my očima Evropanů. Klatovy: Typos, 2012. s. 42.

⁶ OBUCHOVÁ, Lubica. Číňané 21. století. Dějiny, tradice, obchod. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. s. 21

⁷ Tamtéž.

1.1 Čínská populace

Čína má 1,3 miliardy obyvatel, což je 20% z celkového počtu obyvatel žijících na naší planetě.⁸ Dalších 22 milionů Číňanů žije na Tchaj-wanu a 40 milionů s čínskými doklady pak žije ještě mimo historická čínská území. Tím ovšem výčet ještě nekončí, neboť po celém světě žije také mnoho tzv. etnických Číňanů, kteří jsou občany jiných států, avšak udržují si svoji kulturní identitu po mnoho generací.⁹ „Pro ty se vžilo pojmenování ‚zahraniční Číňané‘.“¹⁰ Tento národ dnes žije na všech světových kontinentech.

Díky nedávnému zrušení politiky jednoho dítěte, která byla zavedena po Maově smrti v roce 1976, aby zabránila demografickému nárůstu¹¹, je možné, že se bude čínská populace ještě více rozrůstat. I když se zdá, že se za ty roky v čínských rodinách stalo všeobecně přijímanou sociální normou, mít pouze jedno dítě. Zrušení politiky jednoho dítěte a povolení rodinám pořídit si dvě děti, bylo oznámeno v říjnu 2015 státní agenturou Nová Čína. Důvodem byl úbytek lidí v produktivním věku a také velká převaha mužů nad ženami, neboť čínské rodiny preferují spíše syny a mnoho žen podstupovalo interrupci, pokud zjistily, že je jejich plod ženského pohlaví.¹²

1.2 Specifické chování a neverbální zvláštnosti Číňanů

Často si uvědomujeme, že se jako česká majorita chováme jinak, než menšinové skupiny, s kterými se na našem území setkáváme. Nejvíce to pociťujeme ve chvílích, kdy na sebe narážejí dva odlišné komunikační styly a my si navzájem nerozumíme. Komunikace vytváří velké riziko nepochopení a někdy dochází i ke konfliktu. Může ji komplikovat odlišný hodnotový systém, vnímání, předsudky a komunikační styl. Každý člověk má jiný styl komunikace i chování, především, jde-li o jedince odlišných kultur.¹³ Komunikační styly Číňanů jsou zcela odlišné od těch našich. Byly formovány v jiných podmínkách a vycházely z odlišných tradic.

⁸ DUFOUR, Jean-François. Čína ve 21. století. Přísliby a výzvy. 1. vydání. Praha: Levné knihy KMa, 2006. s. 20.

⁹ BITTNEROVÁ, Dana a Mirjam MORAVCOVÁ. Etnické komunity. Elity, instituce, stát. 1. vydání. Praha: FHS UK, 2009. s. 239.

¹⁰ OBUCHOVÁ, Eubica. Číňané 21. století. Dějiny, tradice, obchod. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. s. 14.

¹¹ DUFOUR, Jean-François. Čína ve 21. století. Přísliby a výzvy. 1. vydání. Praha: Levné knihy KMa, 2006. s. 20.

¹² ČESKÁ TELEVIZE. ceskatelevize.cz [online]. ©2015 [cit. 2016-11-20]. Konečné slovo za velkou zdí. Čína zrušila politiku jednoho dítěte.

¹³ ŠÍŠKOVÁ, Tatjana. Menšiny a migranti v České republice. My a oni v multikulturní společnosti 21. století. 1. vydání. Praha: Postál, 2001. s. 13-16.

Různé národnosti mají různá gesta a emoce. Ty hrají důležitou roli během komunikace v našem každodenním životě. Pokud přicházíme do styku s Číňany, je možné si všimnout zvláštností v jejich chování, na které nejsme zvyklí. V každé kultuře mohou mít některá gesta jiný význam a některé způsoby chování, které nám připadají naprosto normální, zde mohou být považovány za neslušné či neobvyklé. Pokud si těchto zvláštností v chování Číňanů budeme vědomi, můžeme se vyhnout mnoha nedorozuměním, pomůže nám to lépe pochopit jejich chování a komunikace s nimi bude snazší.

I když to není na první pohled vidět, Číňané velmi silně prožívají emoce. Neradi to však dávají navenek znát. Jejich mimika je většinou velmi těžko čitelná, i přes to, že prožívají silné emoce. Často lze nejvíce vyčíst z výrazu očí.¹⁴ Ovšem pozor, dívat se při rozhovoru druhému přímo do očí, jak je u nás zvykem, je u Číňanů pokládáno za nezdvorné.¹⁵

Při rozhovoru s Číňany můžeme být velice zmateni i dalšími faktory. Na otázku dostaneme často obecnou odpověď. Řeknou, jak by co mělo být, ale málokdy se přímo dozvíme, co si opravdu sami myslí. To je výsledek tradiční výchovy, podle které je důležitější názor kolektivu nebo zájmy rodiny, nežli samotné představy jednotlivce. Pokud se zdá být odpověď příliš jednoduchá, je lepší se zeptat znovu.¹⁶

Při rozhovorech s Číňany je někdy matoucí také smích. Ač se na první pohled může zdát, že je Číňan dobře naladěný a baví se, často se za úsměvem skrývá překvapení, nesouhlas nebo vyjádření nejistoty. Může se dokonce stát, že vám Číňan sdělí nepříjemnou zprávu s úsměvem.¹⁷ „Je to pouze způsob, jak vám pomáhá ‚zachovávat tvář‘. On totiž dobře ví, jak je těžké adekvátně reagovat třeba na zprávu o neštěstí či smrti někoho jiného.“¹⁸

Číňané jsou většinou velice zdvořilí a rádi navazují nové vztahy. Pokud se k nim lidé chovají dobře, jsou velice přátelští. Pokud nastane konflikt, většinou hledají chybu na své straně. Neradi z nich viní ostatní. To souvisí s již zmiňovanou myšlenkou tzv. ztráty tváře.¹⁹ „Člověk ‚ztrácí tvář‘ nejenom v případě, že se sám dopustí chyby, ale i tehdy, když jeho konání způsobí provinění někoho jiného. Číňan se snaží vyhýbat takových momentů, kdy by dostal druhého do rozpaků či nepříjemné situace.“²⁰ Neradi se chlubí svými úspěchy.

¹⁴ VOJTA, Vít. Čínský svět. Jak porozumět současné Číně, čínskému chování a myšlení. 1. vydání. Brno: Pixle, 2011, s. 158.

¹⁵ ¹⁵ OBUCHOVÁ, Lubica. Číňané 21. století. Dějiny, tradice, obchod. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. s. 22.

¹⁶ Tamtéž. s. 23.

¹⁷ Tamtéž. s. 22.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ Tamtéž.

Ovšem velice rádi vychvalují ostatní. Na to se od druhých však očekává odpověď, znevažující vlastní dovednosti.²¹ „Podle tradičních zvyklostí je třeba vážit si jiných, ne sebe. Sebechvála a přehnané sebevědomí je vždy pokládáno za nedostatek dobrých způsobů, za něco, co dotyčného vyčleňuje z kolektivu.“²²

Zajímavá je u Číňanů také gestikulace. Když mluví o sobě, můžeme se mnohdy všimnout, že si ukazují na špičku nosu, pokud vyslovují zájmeno „já“. Ovšem pokud mluví o někom jiném a při vyjádření „ty“ ukazují na jeho nos, je to velmi nezdvořilé.²³ Za nevhodné se považuje též, pokud při přivolávání jiné osoby pohybujeme prsty k sobě s dlaní směrem nahoru. Číňané to považují za znamení panovačnosti. Když chtějí někoho přivolat, mají dlaň i prsty směrem dolů.²⁴

Pravidla slušného chování zasahují i do darování věcí. Nejlepšími dárky jsou koše s jídlem. Čeho se naopak vyvarovat, to jsou nůžky, nože a jiné ostré předměty. Symbolizují odřezání vztahu. Nic by se nemělo dávat v počtu čtyř. Čtyřka je pro Číňany tím nejhorším číslem a přináší smůlu. Čínské slovo čtyři je totiž velice podobné slovu znamenající smrt. Naopak šťastná čísla jsou osmička a devítka. Dary, stejně tak i vizitky, by se měly z úcty k druhému podávat a přijímat oběma rukama. Na vizitky by se nemělo psát. Někdy můžeme také zažít, že Číňan několikrát odmítne dar, než jej přijme. Podle zvyku má obdarovaný ze slušnosti odmítnout třikrát.²⁵

V Asii, v zemích jako jsou Korea, Vietnam, Japonsko nebo Čína je velmi neslušné smrkat před lidmi. Číňané, kteří u nás žijí od malička, si už zvykli, že smrkání na veřejnosti je v Česku normální. Starší generace to však stále považuje za nevhodné, i když se to snaží tolerovat.²⁶ Naopak řihání a srkání je mezi Číňany povoleno. Je to důkaz toho, že jim chutná.²⁷

Svá specifika má také podání ruky. U nás je neslušné podání ruky na způsob tzv. „leklé ryby“. Číňané však ruku takto někdy podávají záměrně.²⁸ „Vysvětlením může být pocit určitého povznesení, se kterým se plní společenská povinnost jen lehkým dotekem, některým Číňanům to naopak připadá vznešené. Lze spekulovat i o neochotě nechat číst druhého

²¹ Tamtéž. s. 23.

²² Tamtéž.

²³ VOJTA, Vít. Čínský svět. Jak porozumět současné Číně, čínskému chování a myšlení. 1. vydání. Brno: Pixle, 2011, s. 158.

²⁴ Tamtéž. s. 159.

²⁵ COMMISCEO-GLOBAL. commisceo-global.com. [online] ©2016 [cit. 2017-02-03]. China Guide.

²⁶ Informace mi poskytl Číňan žijící v ČR 12 let, Wenbin Gao.

²⁷ Tamtéž.

²⁸ VOJTA, Vít. Čínský svět. Jak porozumět současné Číně, čínskému chování a myšlení. 1. vydání. Brno: Pixle, 2011, s. 159.

ze svého dotyku, jeho síly a opravdovosti.²⁹ Mezi Číňany je obvyklé, že si mezi sebou potřesou rukou lidé stejně rovní, přátelé nebo podnikatelé. Níže postavený nebo mladší by měl vůči výše postavenému či staršímu člověku snížit hlavu. Prokazuje tím respekt.³⁰

2 Čínská komunita v ČR

„Číňané se neuzavírají za Velkou zdí, ale žijí doslova na všech kontinentech světa.“³¹ Tedy i u nás. Česká společnost Číňany vnímá spíše okrajově pomocí zpráv v médiích, při návštěvách restaurací nebo v posledních třech letech díky velkolepým oslavám Čínského Nového roku na Staroměstském náměstí, na Výstavišti v Holešovicích nebo v Obecním domě na Náměstí Republiky.

Čínská komunita v Čechách není zdaleka ještě tak organizovaná ani početná jako například Vietnamská a jak píše ve svých pracích Ľubica Obuchová, prochází spíše ještě v „obdobím vzniku“. Ovšem díky obchodním stykům České republiky s Čínou nebo propagacím naší země v čínských médiích a čínských filmech natáčených v Čechách, čímž zde obrovsky vzrostl i počet čínských turistů, je pravděpodobné, že počet členů české čínské komunity se bude zvyšovat. Kromě toho k nám Číňané nyní mají, díky několika přímým leteckým linkám, snazší cestu. Od září 2015 od nás létají přímé linky do Pekingu, v roce 2016 k nim pak přibýly také lety do Čcheng-tu a Šanghaje. Nárůst Číňanů, kteří u nás žádají o udělení víza, se za poslední dva roky zdvojnásobil. Číňané jsou na třetí pozici za Ruskem a Ukrajinou.

Tab. 1: Přehled počtu udělených víz Číňanům v letech 2013-2015

Rok	2013	2014	2015
Počet žádostí	15 164	19 410	30 652
Počet udělených víz	14 784	19 306	30 567

Zdroj: MINISTERSTVO VNITRA ČR. mvr.cz [online]. ©2015 [cit. 2017-03-03]. Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2015 a Zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců v České republice za roky 2001-2014.

²⁹ VOJTA, Vít. Čínský svět. Jak porozumět současné Číně, čínskému chování a myšlení. 1. vydání. Brno: Pixle, 2011, s. 159.

³⁰ KRATOCHVÍLOVÁ, Marta. asianstyle.cz. [online]. ©2015 [cit. 2017-02-05]. Odlišnosti Asiatů v neverbální komunikaci. Co má jaký význam?

³¹ OBUCHOVÁ, Ľubica. Číňané u nás – „neviditelná“ komunita? Nový orient. 2001, roč. 56, č. 9. s. 313.

V České republice žije podle dat Českého statistického úřadu k 30. 6. 2016 nejvíce Číňanů z ČLR, celkem 5 863, 4 200 z nich zde má trvalý pobyt, z toho je 2 190 mužů a 1 983 žen. Dále čínskou komunitu v Čechách tvoří 365 Číňanů z Tchaj-wanu. Z těch zde má trvalý pobyt pouze 42, z toho je 11 mužů a 31 žen. Ze Zvláštní správní oblasti Čínské lidové republiky Hongkong mají v ČR trvalý pobyt pouze 4 ženy z celkového počtu 30 přistěhovalců.³² Nejvíce Číňanů pobývá v Praze a to skoro tři čtvrtiny z celkového počtu Číňanů žijících v ČR (72%).³³ Podle Koncepce integrace cizinců jsou Číňané šestou početně nejvýznamnější skupinou cizinců ze třetích zemí pobývajících na našem území.³⁴

Tab. 2: Statistická data o pobytu Číňanů v ČR v letech 1994-2010

	celkem	dlouhodobý pobyt
1994	2 907	2 872
1995	4 210	4 186
1996	4 774	4 731
1997	4 501	4 433
1998	4 191	4 106
1999	4 328	4 211
2000	3 551	3 410
2001	3 309	3 138
2002	3 196	2 821
2003	3 031	2 329
2004	3 421	2 341
2005	3 580	2 109
2006	4 157	1 934
2007	4 978	2 082
2008	5 203	2 020
2009	5 352	2 073
2010	5 470	2 131
2011	5 579	5 350
2012	5 600	5 406
2013	5 503	5 383
2014	5 574	5 495
2015	5 721	5 573
2016	5 836	4 200

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *czso.cz [online]. ©2016 [cit. 2017-03-03]. Cizinci v ČR - bez azylantů.*

³² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *czso.cz [online]. ©2016 [cit. 2016-11-12]. Cizinci podle typu pobytu, pohlaví a státního občanství - k 30. 6. 2016.*

³³ CHYTIL, Daniel. *Jací cizinci žijí v krajích České republiky?. Statistika&My - Měsíčník českého statistického úřadu.* 2014, r. 4., č. 2, s. 19.

³⁴ USNESENÍ VLÁDY ČR. *Aktualizovaná „Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu“ a Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců v roce 2016.* Praha: Ministerstvo vnitra, 2016.

Kromě nejpočetnějšího čínského národa Chan u nás žijí například i čínští Mongolové, Mandžuoové, Chuejové (muslimové), Čuangové, Tibetané a další etnika. Podobně jako v jiných státech Evropy pocházejí Číňané žijící v ČR převážně z provincie Fu-ťien³⁵ z města Fu-čou a jeho okolí, anebo z provincie Če-ťiang, z oblasti tzv. Velkého Wen-čou a sousedícího okresu Čching-tchien.³⁶ Ovšem potkáme zde lidi ze všech různých oblastí Číny. „Nicméně na své okolí působí „jednotně“ jako Číňané a mezi sebou komunikují většinou tzv. standardní čínštinou založenou na pekingském dialektu.“³⁷

„Podobně jako v jiných částech světa, také u nás vystupují Číňané spíše jako „neviditelná minorita“, do značné míry uzavřená majoritní společnosti.“³⁸ Důvodem není jen jazyková bariéra, ale také zaneprázdněnost Číňanů, kteří většinu dne tráví ve svých restauracích či obchodech, kde mají otevřeno od rána do večera sedm dní v týdnu. Nemají tedy moc volného času a s českým prostředím se setkávají poměrně málo. S příslušníky majority se setkávají spíše jako se zákazníky ve svých zařízeních, tudíž je minimální také prostor pro budování kontaktů s okolím.³⁹

Příslušníky čínské komunity žijící v České republice můžeme rozdělit do několika skupin. „Část představují podnikatelé, tedy nikoliv nemajetní migranti, kteří dříve opouštěli Čínu z důvodu nouze či jako političtí emigranti.“⁴⁰ I když většina z nich měla původně namířeno do západní Evropy nebo tam i nějakou dobu žili, nakonec zůstali u nás a dobře se zde uchytili. Převážně jsou to úspěšní majitelé čínských restaurací nebo obchodů.⁴¹ „Většina čínských podnikatelů je usazena v Praze a pozvala si sem i další členy své rodiny. Někteří už dokonce v Čechách uzavřeli manželství (především v rámci své etnické skupiny, ke smíšeným manželstvím dochází zřídka) a přivedli na svět i potomky.“⁴²

Druhou část tvoří dělníci, kteří většinou nejsou tak dobře finančně zajištěni. Nejčastěji jsou zaměstnání v podnicích u svých krajanů a snaží se vydělat dostatek peněz nejen na své

³⁵ OBUCHOVÁ, Eubica. Číňané u nás – „neviditelná“ komunita? *Nový orient*. 2001, roč. 56, č. 9. s. 314.

³⁶ OBUCHOVÁ, L.: „Neviditelná“ komunita a její duchovní život. Číňané mezi námi. *Dingir* 2011, r. 14., č. 2, s. 52.

³⁷ OBUCHOVÁ, Eubica. Číňané u nás – „neviditelná“ komunita? *Nový orient*. 2001, roč. 56, č. 9. s. 314.

³⁸ Tamtéž. s. 313.

³⁹ BITTNEROVÁ, Dana a Mirjam MORAVCOVÁ. *Etnické komunity. Elity, instituce, stát*. 1. vydání. Praha: FHS UK, 2009. s. 242.

⁴⁰ Tamtéž. s. 241.

⁴¹ Tamtéž.

⁴² OBUCHOVÁ, Eubica. Číňané 21. století. *Dějiny, tradice, obchod*. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. s. 120-121.

živobytí, ale také pro rodinu v Číně. Další skupinu tvoří drobní živnostníci, prodávající na tržistiích a ve stáncích.⁴³ I ve velkých vietnamských tržnicích, jako je TTM Sapa v Praze Libuš, najdeme několik čínských obchůdků a restaurací. Část Číňanů žijících v Čechách tvoří také lektoři čínštiny, kterých je kromě Prahy velké množství například na Univerzitě Palackého v Olomouci, lékaři čínské medicíny, umělci nebo mistři bojových umění, především typického čínského wushu (kung-fu). V posledních letech se zde pomalu rozrůstá skupinka průvodců, kteří často využívají své znalosti češtiny i čínštiny a doprovázejí po České republice, někdy i dále po Evropě, bohaté čínské turisty, nebo zakladatelů čínských cestovních kanceláří. Od podnikání v gastronomii a obchodování s drobným zbožím tak čínská komunita poměrně rychlým tempem přechází k cestovnímu ruchu.

Ač se zdá, že je čínská komunita žijící v České republice většinou zaměstnaná nebo její členové podnikají v různých oblastech, podle dat Českého statistického úřadu se mezi Číňany najde i řada nezaměstnaných, kteří se evidují na úřady práce. V roce 2015 se zde evidovalo dokonce 1914 lidí s čínským státním občanstvím. Je možné, že se jedná o členy rodin podnikajících Číňanů, například vlastníků restaurací, kteří v rodinných podnicích pracují, ovšem jsou na úřadech práce vedeni jako nezaměstnaní.⁴⁴

Tab. 3: Číňané evidovaní na úřadech práce v letech 2001-2011 a 2015

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2015
Počet	335	193	267	322	935	876	1074	1555	1356	1121	1317	1914

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *czso.cz [online]*. ©2016 [cit. 2017-03-03]. *Cizinci v ČR - 2016 - Ekonomická aktivita cizinců*

V České republice žije také řada čínských důchodců. Většinou jsou to rodiče úspěšných podnikatelů. I když u nás mají často povolen dlouhodobý pobyt, tráví většinu času v Číně a k nám přijíždějí spíše, aby se vyhnuli horkým letním měsícům. Můžeme je označit jako „sezónní migranty“.⁴⁵

Do malé, ale pomalu se rozrůstající skupiny patří čínská mládež. Někteří z nich studují, jiní se snaží podnikat, často už v nízkém věku. Trendem posledních pár let je, převážně právě u mladých Číňanů, kteří umí dobře česky i čínsky, dělat výše zmiňované průvodce bohatým

⁴³ BITTNEROVÁ, Dana a Mirjam MORAVCOVÁ. *Etnické komunity. Elity, instituce, stát*. 1. vydání. Praha: FHS UK, 2009. s. 242.

⁴⁴ Z diskuse s několika Číňany žijícími dlouhodobě v ČR

⁴⁵ MOORE, Markéta. *Číňané v České republice: 1992 – 2002. Zrod a fungování symbolické komunity*. Ministerstvo vnitra ČR; Multikulturní centrum Praha, 2002. s. 16.

klientům z Číny. Mnoho z nich často zanechává střední školy, aby mohli začít podnikat a vydělávat. Převážně do Prahy, ale i do jiných českých destinací, jezdí poslední roky mnoho čínských filmařů, natáčet filmy se světoznámými čínskými herci. I zde našli velké uplatnění mladí Číňané, kteří se dobře dorozumí českým i čínským jazykem. Jako tlumočníci u filmu, kdy se štábem a herci běžně stráví až několik měsíců, si přijdou na pěkné peníze.⁴⁶ Pomalu zde už začíná vyrůstat také druhá generace. Mnoho z nich se na našem území už narodilo nebo přijelo ve velmi nízkém věku, od malička navštěvují české školy a umí perfektně česky.⁴⁷

2.1 Stručná historie příchodu Číňanů na české území

Na naše území začali Číňané ve větším množství přicházet po ukončení občanské války v Číně. Československá republika tehdy 4. října 1949 diplomaticky uznala Čínskou lidovou republiku a navázala s ní styky.⁴⁸ „Do ČSR přijížděli čínští studenti a specialisté, ale ti se po ukončení studia či stáže zpravidla vraceli domů. Jenom málo z nich zde uzavřelo manželství a usadilo se natrvalo. Obdobně jezdili naši studenti či odborníci do ČLR a někdy si po ukončení svých studií (nebo působení v některém čínském závodě) přivezli domů čínského partnera. Tento stav trval asi deset let. Potom se naše strany a vlády dostaly do ideologické roztržky a styky víceméně ustaly.“⁴⁹

Další vlna čínské migrace nastala v polovině 80. let, kdy z Číny začali emigrovat lidé, kteří zbohatli na tengovské politice hospodářských reforem a otevřených dveří a jejich cílem bylo podnikání v oblasti gastronomie nebo obchodu. Původně mířili do nejrozvinutějších států světa, ale potom, co tyto země začaly jejich příchod značně regulovat, zamířili Číňané na východ, nejprve do Maďarska, následně do Polska a Československa.⁵⁰ „Část této první skupiny Číňanů se později přestala věnovat vlastnímu obchodnímu podnikání a zaměřila se na ‚otevírání dveří‘ pro další příchozí.“⁵¹ Tedy zprostředkovávání dalším čínským migran-

⁴⁶ Tyto informace mám od několika Číňanů, kteří čínským filmařům v ČR pravidelně tlumočí už cca 3 roky.

⁴⁷ Informace mi poskytl Číňan žijící v ČR 12 let, Wenbin Gao. S několika Číňany, kteří chodí na základní školu nebo na střední, jsem se též měla možnost setkat přes své čínské známé a popovídat si s nimi. Několik takových dětí jsem potkala také na Oslavách čínského nového roku v Obecním domě, když jsem tam pomáhala jedné čínské rodině při doprovodném programu.

⁴⁸ OBUCHOVÁ, Lubica. Číňané 21. století. Dějiny, tradice, obchod. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. s. 118.

⁴⁹ OBUCHOVÁ, Lubica. Číňané 21. století. Dějiny, tradice, obchod. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. s. 118.

⁵⁰ Tamtéž. s. 119.

⁵¹ Tamtéž.

tům, většinou dělníkům, kteří si u nás chtějí vydělat a posílat peníze rodině do Číny, ubytování, tlumočnicka, pomáhají jim vyřídit povolení k pobytu a otevřít podnik nebo najít zaměstnání.

2.2 Motivace k migraci do České republiky

„Převážná část studií o čínské migraci uvádí jako hlavní důvod přelidňenost území a nedostatečnou rozlohu půdy vhodné k obdělávání. Dalším faktorem byla snaha uniknout nepokojům, přírodním katastrofám, nepřízni dvora apod.“ uvádí ve své práci Čínská komunita v České republice 2001 Lubica Obuchová.⁵² Obrovský vliv na čínskou migraci mají ovšem ekonomické důsledky, touha zbohatnout a zvýšit svou životní úroveň. Pro Číňany je důležité dobře finančně zabezpečit svou rodinu v Čechách i v Číně, takže často ještě, podobně jako Vietnamci svým rodinám do Vietnamu, posílají Číňané pravidelně peníze příbuzným do Číny. Nemusí to být jen zakládání restaurací a obchodů, čím se u nás Číňané živí, v dnešní době sem stále častěji přijíždějí Číňané také jako zástupci čínských firem, aby zde založili další ze svých poboček. Jsou zde i tací, kteří měli v plánu, usadit se dál na západě, ale nepodařilo se jim tam proniknout, nebo tam naopak už nějakou dobu žili, ale jelikož neuspěli mezi tamní konkurencí, přišli zkusit štěstí k nám.⁵³

Dalším důvodem příchodu Číňanů do ČR je migrace za účelem sloučení rodiny, kdy Číňané přijedou za svými příbuznými.⁵⁴ Často se stane, že zde například pobývají manželé, kteří své dítě, zatímco zde budovali podnik, nechali na výchovu u prarodičů v Číně a později ho přivezou do Čech. V jiných případech zase přijede sám muž a později ho následuje zbytek rodiny.

Někteří přijeli jako pracovní síla na pozvání těch, kteří zde už měli rozběhnutý podnik a potřebovali nové zaměstnance. Pro jiné je Česká republika spíše jen zastávkou při cestě na západ. Hodlají zde chvíli pobýt a následně pokračovat do dalších zemí EU nebo do Ameriky.⁵⁵

⁵² OBUCHOVÁ, Lubica. Čínská komunita v České republice 2001. in: Zdeněk Uherek (ed.), Integrace cizinců na území České republiky. Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1260/2001. Praha: Akademie věd České republiky, 2003. s. 383.

⁵³ BAKEŠOVÁ, Ivona. „Čínský svět“ v českých zemích I. Nový orient. 1996, roč. 51, č. 9. s. 326.

⁵⁴ OBUCHOVÁ, Lubica. Čínská komunita v České republice 2001. in: Zdeněk Uherek (ed.), Integrace cizinců na území České republiky. Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1260/2001. Praha: Akademie věd České republiky, 2003. s. 385

⁵⁵ Tamtéž.

„Jako své působiště si Českou republiku zvolili přirozeně také bohemisté (absolventi bohemistiky v ČR či Univerzity zahraničních studií v Pekingu) nebo bývalí čínští studenti na českých vysokých školách, kteří zde po roce 1989 našli širší možnosti uplatnění svých znalostí českého jazyka a prostředí. Působí především ve sféře služeb a v oblasti vzdělávání.“⁵⁶ Mnoho z nich se snaží začlenit do české společnosti. Sem patří i většinou vysokoškolsky vzdělané ženy, které v Číně potkaly Čecha, provdaly se za něj a odjely s ním do České republiky.⁵⁷

2.3 Čínská rodina v ČR

Čínská rodina do Čech často přijížděla postupně. Nežádá se stává, že k nám přijede nejdříve muž, až poté jeho žena a nakonec děti, které do té doby, než zde rodiče vybudují podnik, vychovávají prarodiče v Číně. Budování podniku a vydělání peněz ale není jediným důvodem, proč děti často zůstávají v Číně. „Příčinou této situace může být důraz, který rodiče kladou na čínské vzdělání a znalost čínské kultury. Zřejmě dávají přednost tomu, aby jejich dítě vyrůstalo v čínském prostředí pod dohledem prarodičů. Podobný trend je možné sledovat už od počátku historie čínské migrace a přetrvává i mezi Číňany, kteří vycestovali z Číny v 80. a 90. letech až už do USA nebo do střední Evropy.“⁵⁸ Známe několik takových případů, kdy dítě v Číně odchodilo celou základní školu a část střední školy a poté přijelo za rodiči do Čech, kde se muselo aklimatizovat, nastoupit do české školy a učit se český jazyk. Například mladý Číňan pocházející z Čelákovic, který do Čech přijel ve svých 16 letech, vyprávěl o tom, jak půl roku seděl ve škole a ničemu nerozuměl, jen poslouchal. Nakonec ovšem odmaturoval z českého jazyka s hodnocením chvalitebný a umí lépe česky než jeho rodiče, kteří zde žijí o mnoho let déle. Některé z čínských dětí zase vychovávaly české „tetičky“ nebo „babičky“, Češky, které děti hlídaly a učily se s nimi, když byli rodiče celý den v práci. U Číňanů není tento fenomén „českých tetiček“ ovšem zdaleka tak rozšířen jako mezi Vietnamci. Naopak se to dělo spíše výjimečně. Mnohem častěji přijížděly děti za rodiči do Čech až ve věku základní školy.

Podle výzkumu, který v roce 2010 dělal Národní institut dětí a mládeže MŠMT, je u čínských dětí vysoká míra jazykové nekompetence. Česky umí pouze 20% z nich. Většinou ti,

⁵⁶ Tamtéž.

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ MOORE, Markéta. Číňané v České republice: 1992 – 2002. Zrod a fungování symbolické komunity. Ministerstvo vnitra ČR; Multikulturní centrum Praha, 2002. s. 22.

kteří se zde narodili nebo dlouhodobě navštěvovali české školy. Je to dáno především faktem, že čínští rodiče kladou důraz na znalost čínštiny a také své děti nepodporují v tom, aby se mimo školu stýkaly s českým prostředím a navěšovaly společenské aktivity s českými dětmi.⁵⁹ Mnoho čínských středoškoláků dokonce zanechá studia a jde se věnovat podnikání. Podle některých příslušníků čínské komunity je toto trendem především u českých Číňanů. Většina z nich totiž pochází z dříve chudého města Čching-tchien, a peníze jsou pro ně na prvním místě, což se potvrzuje i při rozhovorech s Číňany v praktické části práce. Vzdělání jde tedy v tomto případě stranou. Proto u nás mnoho mladých Číňanů končí pouze se základním vzděláním.⁶⁰

Tab. 4: Přehled počtu Číňanů v českých školních zařízeních v roce 2015

Školní zařízení	Celkem	% z celkového potu cizinců v zařízeních	Z toho dívky	S trvalým pobytem	Azyl
MŠ	133	1,6	68	129	0
ZŠ	318	1,7	152	152	1
SŠ	97	1,1	49	49	0
Konzervatoř	2	0,9	2	2	0
VOŠ	3	0,5	3	3	0

Zdroj: MINISTERSTVO VNITRA ČR. *mvcz.cz* [online]. ©2015 [cit. 2017-03-03]. Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2015.

Tab. 5: Přehled celkového počtu Číňanů v českých školních zařízeních v letech 2013-2015

Školní zařízení	Celkový počet za roky		
	2013	2014	2015
MŠ	111	118	133
ZŠ	276	286	318
SŠ	79	97	97
Konzervatoř	3	0	2
VOŠ	2	3	3
VŠ	169	153	206

Zdroj: MINISTERSTVO VNITRA ČR. *mvcz.cz* [online]. ©2015 [cit. 2017-03-03]. Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2015.

Tab. 6: Celkový počet čínských studentů na českých vysokých školách v letech 2013-2015

Rok	Počet studentů			
	Bakalářské	Magisterské	Doktorské	Celkem
2013	56	77	36	169
2014	52	60	40	153
2015	86	65	55	206

Zdroj: MINISTERSTVO VNITRA ČR. *mvcz.cz* [online]. ©2016 [cit. 2017-03-03]. Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců v České republice za roky 2001-2014.

⁵⁹ ŠIMKOVÁ, Svatava. ZAJÍC, Jiří.: "Na křižovatce kultur aneb Romové, Vietnamci a Číňané mezi námi. O výsledcích výzkumu na téma: Multikulturalita v zimovém a neformálním vzdělávání. Národní institut dětí a mládeže, 2010. s. 18.

⁶⁰ Informace mi poskytl Číňan žijící v ČR 12 let, Wenbin Gao a také jeden z mých respondentů Pei Jie Chen, který pochází z Čching-tchienu.

V roce 2001 dělala Ľubica Obuchová výzkum mezi Číňany žijícími v ČR, z kterého vyplývá, že ti, kteří zde žijí s rodinou, mají tendenci zůstat déle než jednotlivci. Více se snaží uspět v podnikání a častěji navazují kontakty s majoritní společností.⁶¹ S rostoucím počtem Číňanů v ČR a délkou pobytu narůstá také počet sňatků, které u nás Číňané uzavírají, i když ne nijak rapidně. V roce 1995 zde manželský svazek uzavřel pouze jeden pár, v roce 2015 už 19 párů a o rok dříve dokonce 26. Čínské svatby se konají většinou v největších pražských čínských restauracích Peking (Pujmanové 1218/10, Praha 4) nebo Garden (Valentova 1726/6, Praha 11).

Tab. 7: Počet sňatků uzavřených Číňany v letech 1995-2015

Rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Počet	1	7	8	5	6	6	5	8	8	10

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet	13	14	21	7	15	12	17	14	12	26	19

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *czso.cz [online]*. ©2015 [cit. 2017-03-03]. *Cizinci: Demografické události cizinců - datové údaje*.

Rodinný život Číňanů se netočí jen kolem nukleární rodiny. Patří sem i vzdálení příbuzní. Pokud Číňané pořádají nějakou oslavu, například když slaví čínský nový rok, ale i při jiných slavnostech, sejdou se v širším rodinném kruhu i s mnoha známými.⁶² Tyto oslavy bývají pořádány ve velkém. V Praze se Číňané scházejí nejčastěji v již zmíněných velkých restauracích, jako jsou Peking nebo Garden. Zde se často pořádají i čínské svatby. „Je zvykem slavit kolektivně nejenom tradiční svátky, ale též velké rodinné události, například narození dítěte, narozeniny, úspěchy v podnikání, otevření nové restaurace apod.“⁶³ Kontakty udržují i se svou rodinou v Číně či jinde v zahraničí, ať už telefonicky, nebo skrze internet. V dnešní moderní době využívají Číňané často Skype, čínskou obdobu facebooku Weibo nebo Wechat, což je mobilní aplikace, přes kterou si mohou psát, posílat fotografie, videa nebo hlasové zprávy. Bez této aplikaci se v dnešní době obejde málokterý Číňan. Používá ji i většina těch, kteří žijí u nás, vlastně možná úplně všichni, kteří vlastní chytrý mobilní telefon. V Číně je vládou blokován přístup na facebook, a tak si pro vzájemné kontakty na síti Číňané našli jiné alternativy, a i když žijí už delší dobu u nás, někteří facebook vůbec nepoužívají.

⁶¹ OBUCHOVÁ, Ľubica. Čínská komunita v České republice 2001. in: Zdeněk Uherek (ed.), *Integrace cizinců na území České republiky. Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1260/2001*. Praha: Akademie věd České republiky, 2003. s. 397.

⁶² Tamtéž.

⁶³ Tamtéž.

At' už žijí Číňané v kterémkoliv koutě světa, zachovávají tradiční model rodinného života. Jakousi neoficiálně uznávanou společenskou normou v čínské rodině, je úcta ke starším, z čehož se odvíjí také sociální i finanční povinnosti vůči rodičům a příbuzným.⁶⁴ Stejně jako v mnoha asijských kulturách, jsou i mezi Číňany starší ctěni pro svou moudrost a respektováni.⁶⁵ I v dnešní době se řídí mnoha pravidly konfuciánského etického systému, který se zaměřuje na dodržování správných vztahů v rodině i v celé společnosti. Pro Číňany je rodina důležitější než jednotlivec a i přesto, že třeba žijí každý v jiné zemi, mají mezi sebou pevné rodinné vazby.⁶⁶

Rodina je v čínské společnosti již dlouho klíčovým prvkem. Zatímco Číňané stále více přejímají západní vlivy, tradiční struktura rodiny je i přes to vysoce ceněna a zaujímá významné postavení v čínské kultuře. Tradiční i moderní rodiny mají podobné hodnoty, které byly po mnoho let součástí každodenního čínského života. V čínských rodinách měli vždy muži i ženy určeny své role, a i když se vše rychle mění, původní hodnoty jsou zde stále patrné.⁶⁷ V tradiční čínské rodině byli muži zodpovědní za zajištění a ochranu rodiny a byli také hlavou rodiny, která měla většinu rozhodovacích pravomocí. I v moderních rodinách konzultují rodinní příslušníci důležitá rozhodnutí se staršími, ovšem otec už zde nemá poslední slovo, pokud jde o život dospělých dětí.⁶⁸ Tradiční čínské matky obvykle zůstávaly v domácím prostředí a staraly se o domácnost a děti. Dnes si mnoho moderních čínských žen buduje svou kariéru. I přesto však, pokud jde o finanční podporu, často spoléhají na své manžely nebo otce.⁶⁹

U Číňanů je známo, že jsou raději, pokud se jim narodí syn, než dcera. Obzvláště během fungování politiky jednoho dítěte docházelo v Číně u sociálně slabších rodin k častým potratům, když rodiče zjistili, že čekají dceru. Chlapec by měl zachovat rod, kdežto dívka odejde po svatbě do rodiny svého manžela. Mezi výchovou chlapců a dívek dělají Číňané do jisté míry rozdíly dodnes, i když už ne tak výrazné.⁷⁰

⁶⁴ OBUCHOVÁ, Lubica. Číňané 21. století. Dějiny, tradice, obchod. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. s. 241.

⁶⁵ MAIN, Kerrie. lovetoknow.com [online] ©2013 [cit. 2016-12-04] Chinese Family Values.

⁶⁶ OBUCHOVÁ, Lubica. Číňané 21. století. Dějiny, tradice, obchod. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. s. 241.

⁶⁷ MAIN, Kerrie. lovetoknow.com [online] ©2013 [cit. 2016-12-04] Chinese Family Values.

⁶⁸ Tamtéž.

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ OBUCHOVÁ, Lubica. Číňané 21. století. Dějiny, tradice, obchod. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. s. 243.

Ve výchově kladou rodiče důraz na dvě základní věci – disciplínu a vzdělání. Mít úspěšného potomka je přání všech rodičů.⁷¹ Často jsou čínští rodiče v oblasti vzdělávání mnohem přísnější, než je tomu v českých rodinách. V Číně chodí děti po škole i o prázdninách většinou ještě na doučování. I když jsou čínští rodiče většinou přísní, jsou mírnější a flexibilnější než v minulosti.⁷²

K malým dětem do cca 6 let jsou Číňané ale shovívavější. „Vychází se z toho, že tak malé dítě ještě ničemu nerozumí a není odpovědné za své chyby. Je pokládáno za pasivního, závislého tvora, o něhož je nutno pečovat a uspokojovat jeho potřeby podle možnosti bezprostředně.“⁷³ Takto malé děti jsou většinou velice nesamostatné. Jsou pod neustálým dohledem matky, která se stará o jejich fyzickou pohodu. Disciplína a tvrdší výchova přichází, až když dítě začíná chodit do školy.⁷⁴ „Tedy se ve výchově přechází od období, kdy rodiče zajišťovali veškeré potřeby dítěte, k období, kdy se dítě má začít starat o své rodiče a naučit se, jak v dospělosti vyplnit svou sociální roli.“⁷⁵ „Děti jsou ve všeobecnosti vedeny k mírnosti, přátelskému chování a přizpůsobení se kolektivu. Rodiče přísně trestají projevy agresivity, nesnášenlivosti, vydělování se z kolektivu. Pozornost je věnována i sexuální oblasti, vlastně sexuálnímu tabu – ani nejmenší děti se nepouštějí ven neoblečené, jsou vedeny k stydlivosti a potlačování sexuálních projevů.“⁷⁶

Tab. 8: Ideální počet dětí dle čínské minority v ČR

Ideální počet dětí	1	2	3	4	5	více
Procento Číňanů	23%	50%	20%	5%	1%	1%

Zdroj: TÓTHOVÁ, Valérie a kol.: Zabezpečení efektivní ošetrovatelské péče o vietnamskou a čínskou minoritu. Praha, Triton 2010.

2.3.1 Rodinné podnikání jako důvod segregace od majoritní společnosti

Když Číňané začali do České republiky přicházet, neměli zde žádné pevné vazby, neměli jazyk a naše kultura pro ně byla cizí. Většina z nich se proto rozhodla vytvořit pro sebe i svou rodinu nebo přátele vlastní pracovní příležitosti. Ať měli v Číně jakékoliv postavení

⁷¹ Tamtéž. s. 244.

⁷² MAIN, Kerrie. lovetoknow.com [online] ©2013 [cit. 2016-12-04] Chinese Family Values.

⁷³ OBUCHOVÁ, Lubica. Číňané 21. století. Dějiny, tradice, obchod. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. s. 244.

⁷⁴ Tamtéž.

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ Tamtéž.

nebo vzdělání, začala většina z nich otevírat podniky v podobných odvětvích, převážně v restaurátérství a obchodu s textilem. Rodinné podnikání je součástí čínské kultury a tradice, takže není divu, že se brzy stali soběstačnými a dařilo se jim. Bohužel to vedlo k uzavírání se do tzv. „etnické ekonomiky“, jak tento stav ve své práci Číňané v České republice: 1992 – 2002 nazývá Markéta Moor. Ač je tedy výhodou, že mnozí nově příchozí čínští migranti, kteří by jen těžko hledali uplatnění na zdejšímu trhu práce, tady mají díky svým krajanům mnoho pracovních příležitostí, vede to bohužel k izolaci a oddělování od české společnosti.⁷⁷

2.4 Čínské kulturní zvyky a tradice

Všude na světě slaví Číňané tradiční svátky spjaté s čínskou kulturou. Jsou pro ně především příležitostí, jak se sejt s rodinou u hojně prostřeného stolu nebo navštívit své známé. Oslavy většiny svátků se konají podle lunárního kalendáře, což znamená, že spadají každý rok na jiné datum. Největší z těchto svátků je čínský nový rok. Mezi další velké svátky, slavené Číňany patří Svátky čistoty a jasu („čínské dušičky“) a Svátky středu podzimu.⁷⁸ Jelikož se však svátky Čistoty a jasu týkají především uctívání předků a tradicí je chodit čistit jejich hroby, Číňané v ČR tento svátek neslaví. O hroby předků se v Číně starají jejich příbuzní nebo je očistí, pokud mají zrovna cestu do Číny. U nás z těchto tří velkých svátků Číňané slaví tedy jen nový rok a Svátky středu podzimu. V České republice se konají také závody dračích lodí. Tomuto festivalu se říká Duan Wu a připomíná se při něm smrt básníka a ministra Qu Yuana, a také věrnost a láska k rodičům. Při jeho oslavách dělají Číňané pokrm zvaný Zongzi.⁷⁹ Kromě svých tradičních svátků si Číňané navykli na západní tradice, jako jsou Vánoce nebo Den svatého Valentýna. To je záležitost především mladých, kteří mají v oblibě si tyto dny kupovat dárky a zaplavovat jejich fotkami všechny různé sociální sítě.⁸⁰

Oslavy čínského nového roku

Číňané po celém světě slaví čínský nový rok, největší svátek v roce, něco jako jsou pro nás Vánoce. Někdy se mu také říká Svátky jara a slaví se na přelomu ledna a února.⁸¹

⁷⁷ MOORE, Markéta. Číňané v České republice: 1992 – 2002. Zrod a fungování symbolické komunity. Ministerstvo vnitra ČR; Multikulturní centrum Praha, 2002. s. 24.

⁷⁸ OBUCHOVÁ, Lubica. Číňané 21. století. Dějiny, tradice, obchod. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. s. 259.

⁷⁹ Informace mi nezávisle na sobě poskytlo několik Číňanů dlouhodobě žijících v ČR

⁸⁰ Znam mnoho Číňanů žijících v ČR a jsem s nimi v kontaktu i přes některé sociální sítě včetně čínské aplikace WeChat, tento trend u nich pozoruji již několik let.

⁸¹ OBUCHOVÁ, Lubica. Číňané 21. století. Dějiny, tradice, obchod. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. s. 259.

V zemích, kde je zastoupení Číňanů větší, především v čínských čtvrtích, se většinou konají velkolepé festivaly. „Oslavy mimo Čínu se staly součástí multikulturních festivalů ve všech hlavních evropských a světových metropolích. Jednou z největších oslav mimo Čínu je slavnost v Londýně.“⁸² U nás se ve velkém začaly tyto oslavy konat až od února 2015, první rok na Staroměstském náměstí, druhý rok na Křižíkově fontáně na pražském Výstavišti a v lednu 2017 pod střechou Obecního domu na Náměstí Republiky. Praha se tak zařadila mezi 119 zemí a 335 měst na světě, kde se velkolepé oslavy čínského nového roku konají.⁸³

Během veřejných oslav, které někdy trvají i několik dní, se v Praze koná mnoho vystoupení. Do Čech přijíždějí umělci z různých čínských provincií, ale svůj um předvádí také členové čínské komunity žijící v Čechách. Nechybí ukázky akrobacie, tanců, bojových umění, zpěv ani lví nebo dračí tance, které k této události neodmyslitelně patří.⁸⁴ Návštěvníci si mimo děje na podiu mohou prohlédnout také mnoho stánků, v kterých lze zakoupit čínské suvenýry, ochutnat tradiční čínské jídlo, čaje, nebo obdivovat krásu čínských ručních prací, jako jsou tradiční vystřihovánky, kaligrafie či skořápky vajec s krásně vyřezanými motivy. Během těchto oslav se sejde mnoho členů čínské komunity žijící v Praze a někteří z nich se zapojí do organizace. Událost pořádá Smíšená česko-čínská komora vzájemné spolupráce za podpory velvyslanectví Čínské lidové republiky v České republice a městská část, v které se daný rok oslavy odehrávají. Záštitu nad akcí mívá vždy Magistrát hlavního města Prahy.⁸⁵

Kromě tohoto velkého veřejného festivalu slaví Číňané také doma v rodinném kruhu a s přáteli. K oslavám patří mnoho zvyků a tradic, které se Číňané snaží dodržovat i mimo zemi svého původu. Před příchodem Nového roku by měl být domov řádně uklizený, tím se smete smůla předešlého roku. Během prvních dnů nového roku je úklid naopak zakázaný, aby se štěstí nesmetlo. Stejně jako Češi během vánočních svátků, mají Číňané během novoročních oslav, které trvají 15 dní, nazdobený dům. Většinou se zdobí červenou barvou, která symbolizuje štěstí, bohatství a dlouhověkost. K výzdobě patří i mísy s mandarinkami. Tradicí je udržování sudých čísel. Pokud se hostům nabízí mandarinka, vždy se dává v sudém počtu, tedy nejméně po dvou kusech. Nerovnost čísel totiž přináší neštěstí a Číňané jsou velmi pověřiví. Součástí výzdoby bývají také obrázky zvířete pro daný rok.

⁸² SMÍŠENÁ ČESKO ČÍNSKÁ KOMORA VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCE. czechchina.com. [online] ©2015 [cit. 2016-12-11]. Praha letos přivítá čínský nový rok na Staroměstském náměstí.

⁸³ BLESK. blesk.cz. [online]. ©2015 [cit. 2016-12-11]. Praha oslaví čínský nový rok: Na co se těšit a co ochutnat na Staromáku?

⁸⁴ SMÍŠENÁ ČESKO ČÍNSKÁ KOMORA VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCE. czechchina.com. [online] ©2015 [cit. 2016-12-11]. Praha letos přivítá čínský nový rok na Staroměstském náměstí.

⁸⁵ Tamtéž.

Některé čínské rodiny mají doma sochu nebo obraz boha kuchyně. Zvykem je, nabídnout tomuto bůžkovi oběti například ve formě lepkavého dortu Nian Gao nebo ovoce. Podle tradice se tak ujistí o dobrém vychování rodiny a odnese tuto zprávu do nebe.⁸⁶

K čínskému novému roku patří neodmyslitelně také červené obálky, tzv. Hong Bao, v kterých se blízcí, především děti, obdarovávají penězi.⁸⁷

Oslavy jsou spojeny i s návštěvami blízkých a příbuzných, které Číňané kvůli velkému ponoření do pracovních záležitostí dlouho neviděli. I v České republice se Číňané scházejí se svými přáteli, vaří tradiční novoroční pochutiny a tráví pohodový čas u jednoho stolu.

Svátky středu podzimu

Na podzim se slaví Svátky středu podzimu (Zhong qiu jie), které spadají na 15. den 8. lunárního měsíce, což je při úplňku během konce září. V tento den je prý měsíc nejkulatější a nejzářivější.⁸⁸ Stejně jako při oslavách nového roku, se i při tomto svátku dbá na setkávání s příbuznými. Měsíční úplňek je symbolem rodinného kruhu. Ke Svátkům středu podzimu se váže několik legend. Nejznámější je o bohyni Chang-e.⁸⁹ Ta byla manželkou legendárního lukostřelce Hou Yi. Jeden čas se na obloze objevilo deset sluncí a na zemi bylo příliš horko. Hou Yi devět sluncí sestřelil a byl odměněn zázračným elixírem nesmrtelnosti. Jeho žena elixír našla a tajně ho vypila. Díky jeho síle se stala nesmrtelnou a vznesla se k nebi. Od té doby žije na měsíci. Hou Yi z toho byl nešťastný a brzy zemřel. Chang-e svého činu litovala, ve svém měsíčním paláci den co den pociťovala samotu. Lidé se od té doby modlili za štěstí Chang-e a uctívali měsíc. Během oslav Svátků středu podzimu Číňané na zemi zapalují lucerny, aby mohla Chang-e vidět z měsíce až na zem.⁹⁰

V čínských domácnostech se během těchto svátků dělají nebo v dnešní době už spíše více kupují kulaté měsíční koláčky. „Při servírování v rámci rodiny se rozkrojí na patřičný počet částí a každý člen si vezme jednu z nich. Tak se naplní symbolika kulatého tvaru, který

⁸⁶ KRATOCHVÍLOVÁ, Marta. asianstyle.cz. [online]. ©2016 [cit. 2016-12-11]. Jak se slaví Čínský Nový rok - tradice a zvyky.

⁸⁷ Tamtéž.

⁸⁸ OBUCHOVÁ, Lubica. Číňané 21. století. Dějiny, tradice, obchod. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. s. 260

⁸⁹ ČERMÁK, Erik. asianstyle.cz. [online]. ©2015 [cit. 2016-12-11]. Svátek středu podzimu - ve znamení měsíce a rodiny.

⁹⁰ KRATOCHVÍLOVÁ, Marta. asianstyle.cz. [online]. ©2015 [cit. 2016-12-11]. Bohyně měsíce Chang-e v čínské legendě i v moderní době.

představuje setkání všech příbuzných a blízkých.“⁹¹ Tento svátek neopomíjejí ani Číňané žijící v Česku.⁹²

2.5 Čínská škola v Praze

V září 1995 byla v Praze založena Mezinárodní čínská škola. Ve stejném měsíci byla schválena českou vládou a oficiálně zaregistrována.⁹³ Jejím zakladatelem a ředitelem je pan Bo Dai, bývalý čínský student, který absolvoval postgraduální studium na VŠCHT. Se svou manželkou, která měla vysokoškolské vzdělání jako učitelka čínštiny, zde byli prvními učiteli.⁹⁴ Původně škola sídlila v prostorách kolejí VŠCHT v Dejvicích, ale v listopadu 2010 se přestěhovala na Prahu 10 do pronajaté budovy.⁹⁵ Aktuálně má škola v Praze 10 na adrese Královická 1383/26 pouze kancelář. Prostory pro výuku jsou na adrese Štěpánská 22, Praha 1.⁹⁶

Škola nabízí vzdělávání v čínštině pro čínské děti žijící v České republice ve věku od 6 až do 18 let⁹⁷ podle osnov platných v ČR.⁹⁸ Zahrnuje základní až nižší střední vzdělání, tedy 9 let základní výuky a 3 roky středního vzdělání, které je zakončeno mezinárodní zkouškou. Jako instituce čínského jazyka nabízí škola i kurzy čínštiny pro „nečíňany“.⁹⁹ Aktuálně má 7 učitelů a navštěvuje ji 200 žáků.¹⁰⁰

Na základní škole je vyučována čínština, matematika, angličtina, historie a mnoho volitelných předmětů či kulturních programů, jako jsou např. kaligrafie, výtvarné umění, tanec nebo informační technologie. Středoškolské závěrečné zkoušky jsou v souladu se sylabem pro mezinárodní maturitní zkoušky. Vyučování probíhá od pondělí do pátku v odpoledních

⁹¹ ČERMÁK, Erik. asianstyle.cz. [online]. ©2015 [cit. 2016-12-11]. Svátek středu podzimu - ve znamení měsíce a rodiny.

⁹² Informace mi poskytl Číňan žijící v ČR 12 let, Wenbin Gao.

⁹³ ČÍNSKÁ ŠKOLA. cinskaskola.cz [online]. ©2015 [cit. 2017-01-02]. 布拉格中华国际学校.

⁹⁴ OBUCHOVÁ, Lubica. Čínská komunita v České republice 2001. in: Zdeněk Uherek (ed.), Integrace cizinců na území České republiky. Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1260/2001. Praha: Akademie věd České republiky, 2003. s. 403.

⁹⁵ Tamtéž.

⁹⁶ ČÍNSKÁ ŠKOLA. cinskaskola.cz [online]. ©2015 [cit. 2017-01-02]. 联系方式.

⁹⁷ ČÍNSKÁ ŠKOLA. cinskaskola.cz [online]. ©2015 [cit. 2017-01-02]. 布拉格中华国际学校.

⁹⁸ OBUCHOVÁ, Lubica. Čínská komunita v České republice 2001. in: Zdeněk Uherek (ed.), Integrace cizinců na území České republiky. Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1260/2001. Praha: Akademie věd České republiky, 2003. s. 403.

⁹⁹ ČÍNSKÁ ŠKOLA. cinskaskola.cz [online]. ©2015 [cit. 2017-01-02]. 布拉格中华国际学校.

¹⁰⁰ Informace od učitelky čínštiny z Mezinárodní čínské školy Ping Zheng.

hodinách 4 po sobě jdoucí 45minutové hodiny¹⁰¹ (14:20 - 17:35).¹⁰² Provozní náklady školy jsou hrazeny finančními dary čínských podnikatelů a školním, které je odstupňováno podle možností rodičů. Děti vyučujících školné neplatí.¹⁰³

2.6 Čínské etnické organizace v ČR

2.6.1 První pokusy o zakládání čínských organizací v ČR

„Nejvýstižnějším označením čínské komunity v České republice se zdá být tzv. „společenství představ“ (imagined community) v pojetí Benedicta Andersona, tj. symbolické komunity, jejíž příslušníci se navzájem neznají, ale představují si sami sebe jako společenství, či jsou jako společenství vnímáni majoritní společností. Společná národní identita Číňanů se dosud projevila jako poměrně slabá platforma pro organizaci kolektivních aktivit v České republice.“¹⁰⁴ Podle Markéty Moore projevují Číňané žijící v České republice velice malý zájem o organizování své komunity nebo zakládání etnických organizací oproti jiným zemím v Evropě. Je to dáno zejména nižším počtem Číňanů s povolením k dlouhodobému pobytu, nerovnoměrným výskytem autoritativních osobností s politickými ambicemi a odlišnými zkušenostmi, než mají čínští migranti v jiných zemích. První pokusy o organizování české čínské komunity byly spíše neúspěšné. Např. v roce 1994 bylo založeno Sdružení čínských obchodníků, které se snažilo ovlivňovat Číňany nejrůznějšími prostředky a mnoho z nich se údajně stalo členy a následně plátcí členských příspěvků pod nátlakem.¹⁰⁵ „Kromě kulturně-etnického diskurzu, jenž apeloval na vytvoření pocitu vzájemnosti a solidarity, využívala i psychologického nátlaku. Na veřejnosti vystupovala komora jako jediný představitel čínské komunity zastřešující zájmy různých skupin. Její aktivity ale byly zaměřeny dovnitř komunity. Rozdělením svých členů do několika pod-sdružení na základě místa původu, podpořila komora utváření lokálních identit, což se následně stalo překážkou jejího sjednocení. Komora začala trpět vážnou vnitřní rozpolceností a růstem rivality mezi jednotlivými

¹⁰¹ ČÍNSKÁ ŠKOLA. cinskaskola.cz [online]. ©2015 [cit. 2017-01-02]. 布拉格中华国际学校.

¹⁰² ČÍNSKÁ ŠKOLA. cinskaskola.cz [online]. ©2015 [cit. 2017-01-02]. 联系方式.

¹⁰³ OBUCHOVÁ, Lúbia. Čínská komunita v České republice 2001. in: Zdeněk Uherek (ed.), *Integrace cizinců na území České republiky. Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1260/2001*. Praha: Akademie věd České republiky, 2003. s. 403.

¹⁰⁴ MOORE, Markéta. *Číňané v České republice: 1992 – 2002. Zrod a fungování symbolické komunity*. Ministerstvo vnitra ČR; Multikulturální centrum Praha, 2002. s. 26.

¹⁰⁵ Tamtéž. s. 27.

teritoriálními frakcemi.¹⁰⁶ Špatný stín na komoru vrhaly také kontakty s kriminálními subjekty. Kdo mohl, začal se Sdružení čínských obchodníků vyhýbat, a někteří lidé z něj vystoupili, aby očistili své jméno. V čínské komunitě samozřejmě vzrostlo napětí a její příslušníci ztratili zájem o jakékoliv další pokusy o komunitní projekty.¹⁰⁷ „Na rozdíl od svých předchůdců v USA a západní Evropě ale byli Číňané ve střední Evropě při svém podnikání podporováni státními firmami nebo neformálními rodáckými spolky, a proto nebyli závislí na asistenci formálních čínských asociací. Namísto budování komunity se raději uchýlili do bezpečí sociálních sítí vlastní rodiny, prověřených přátel a transnacionálních kontaktů.“¹⁰⁸ O 4 roky později, v roce 1988, bylo na podnět několika Číňanů dlouhodobě žijících v České republice jako samostatný právní subjekt založeno Krajské sdružení Číňanů žijících v České republice, které existuje do dnes.¹⁰⁹ Spolu s ním aktuálně existují také dva ženské a dva mládežnické spolky. Ženy se scházejí, chodí společně například cvičit či tančit. Mládežnické spolky pořádají sportovní a kulturní akce.¹¹⁰

2.6.2 Krajské sdružení Číňanů žijících v ČR

Zakladatelkou Krajského sdružení Číňanů žijících v ČR je paní Tchang Jün-ling Rusková, Číňanka s českým občanstvím.¹¹¹ „Sdružení se tak liší od zavedeného patriarchálního modelu, charakteristického pro čínské organizace v jihovýchodní Asii, USA, v západní Evropě, Maďarsku a Rumunsku, kde byly ženy vyloučeny z účasti ve vedení. U zrodu čínského sdružení v České republice stály tři ženy čínského původu a žena je i předsedkyní sdružení.“¹¹² Tchang Jün-ling Rusková, která do Čech přijela se svým manželem Jaroslavem Ruskem, s nímž se potkala v Číně, se pro založení sdružení rozhodla, jelikož se jí nelíbilo, jak se někteří Číňané u nás chovají, že nedodržují české zákony ani základy slušného chování (velmi hlasitá komunikace na ulici, neklepání při vstupu do cizího bytu apod.). Pomáhala Číňanům při řešení mnoha problémů, také při kontaktech s policií, právníky, zdravotnickými

¹⁰⁶ Tamtéž.

¹⁰⁷ Tamtéž. s. 28.

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ OBUCHOVÁ, Lubica. Čínská komunita v České republice 2001. in: Zdeněk Uherek (ed.), Integrace cizinců na území České republiky. Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1260/2001. Praha: Akademie věd České republiky, 2003. s. 404.

¹¹⁰ Informace mi poskytla zakladatelka a předsedkyně Krajského sdružení Číňanů žijících v ČR, Tchang Jün-ling Rusková.

¹¹¹ MOORE, Markéta. Číňané v České republice: 1992 – 2002. Zrod a fungování symbolické komunity. Ministerstvo vnitra ČR; Multikulturální centrum Praha, 2002. s. 28.

¹¹² Tamtéž. s. 29.

zařízeními, školami či úřady. Skupině věřících Číňanů také pomohla založit Čínskou křesťanskou obec a zprostředkovat místo pro jejich setkávání. Za svůj život získala dobré kontakty na úřadech, policii i mezi českými sinology. Spolupracovala například na tvorbě Učebního slovníku jazyka čínského se sinologem a fonetikem profesorem Oldřichem Švarným. Díky jejímu přístupu si Krajské sdružení získalo dobré jméno, které má do dnes. I ve svých 82 letech je Tchang Jün-ling Rusková aktivní pokud se na ni někdo z Číňanů obrátí pro pomoc.¹¹³

Hlavními činnostmi sdružení jsou pomoc při integraci Číňanů do české společnosti a přispívání k rozvoji vzájemných kulturních, ekonomických, vědeckopedagogických či tělovýchovných kontaktů.¹¹⁴ Důraz je také kladen na spolupráci s českými institucemi, ochranu zákonných práv Číňanů žijících v České republice, podporu čínských podnikatelů, posilování právního vědomí příslušníků čínské minority a poskytování teoretické i praktické pomoci těm, kteří se ocitnou v nouzi. Toto sdružení, jež je českým právním subjektem, je k dispozici všem Číňanům bez ohledu na místo, ze kterého pocházejí či státní příslušnosti, na rozdíl od již výše zmiňovaného Sdružení čínských obchodníků. Je založeno na kulturní identitě a posilování vzájemné solidarity.¹¹⁵ Někdy sdružení pořádá i zajímavé přednášky týkající se zákonů, politiky, kultury či české ekonomiky. Na Vánoce se pořádalo také setkání čínských důchodců, pro které byl připraven program a každý si odnesl tašku s drobnými dárky.¹¹⁶

Financováno je z členských nebo dobrovolných příspěvků a především z příjmů z výdělečné činnosti. Jeho členové musí být trestně bezúhonní, starší 18 let a musí mít povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu na území ČR či české občanství. Také musí být doporučení alespoň jedním činným členem atd.¹¹⁷

Jednou z prvních aktivit sdružení bylo založení Salonu orientálního umění, kde bylo možné zakoupit čínské obrazy, kaligrafii, čínskou keramiku a jiné umělecké předměty. Zisk

¹¹³ Informace mi poskytla zakladatelka a předsedkyně Krajského sdružení Číňanů žijících v ČR, Tchang Jün-ling Rusková.

¹¹⁴ OBUCHOVÁ, Lubica. Čínská komunita v České republice 2001. in: Zdeněk Uherek (ed.), Integrace cizinců na území České republiky. Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1260/2001. Praha: Akademie věd České republiky, 2003. s. 404.

¹¹⁵ MOORE, Markéta. Číňané v České republice: 1992 – 2002. Zrod a fungování symbolické komunity. Ministerstvo vnitra ČR; Multikulturní centrum Praha, 2002. s. 28.

¹¹⁶ Informace mi poskytla zakladatelka a předsedkyně Krajského sdružení Číňanů žijících v ČR, Tchang Jün-ling Rusková.

¹¹⁷ OBUCHOVÁ, Lubica. Čínská komunita v České republice 2001. in: Zdeněk Uherek (ed.), Integrace cizinců na území České republiky. Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1260/2001. Praha: Akademie věd České republiky, 2003. s. 404.

byl dělen mezi prodávající (30 %), ty, kteří daný předmět poskytli (30 %) a sdružení (40 %).¹¹⁸ V dnešní době už Salon orientálního umění neexistuje.

V únoru 1999 začalo sdružení, dnes už tedy zapsaný spolek, vydávat informační čtrnáctideník nazvaný Česko čínský žurnál (Jie Hua Tong Xun), který se pravidelně vydává dodnes.¹¹⁹ Jeho šéfredaktorem je pan Chen.¹²⁰ Krajanské sdružení v něm informuje nejen o své činnosti, ale také o dění v České republice, o úpravách zákonů, změnách celních předpisů,¹²¹ o aktuálním dění v české ekonomice nebo o důležitých událostech z Číny a ze světa.¹²² Samozřejmostí jsou informace o čínských kulturních událostech konajících se v České republice. Někdy se objeví i kontakty na firmy či jednotlivce poskytující účetnictví, tlumočení, pomoc s vyplňováním dokumentů, získáváním víz, hledáním bydlení apod., právníky a další odborníky, na které se mohou Číňané obracet se svými problémy.¹²³ Nechybí ani reklamy čínských podnikatelů. Zakázány jsou ovšem reklamy na kasina. Předsedkyně a zakladatelka sdružení Tchang Jün-ling Rusková říká, že jelikož je gamblersství v Číně zakázáno, nemělo by se podporovat ani v České republice. Jiné čínské noviny v Čechách i dalších zemích Evropy tyto reklamy ovšem bez problému tisknou.¹²⁴ Důležitou součástí žurnálu jsou „taháky“ k vyplňování různých českých formulářů, přeložené do čínštiny a k nimž jsou připsány návody, co a jak vyplnit nebo kde a jak správně vyřídit některé náležitosti. Například přesměrování poštovních zásilek po přestěhování, prodloužení povolení k pobytu, zařízení rodného listu, pasu atd. Čtenáři se zde mohou také dozvědět, co je DPH a jak ho vypočítat.¹²⁵ V posledních číslech z roku 2016 a v číslech z roku 2017 byly hlavním tématem EET pokladny. Zajímavostí každého čísla žurnálu je otištění jmenného seznamu lidí, kteří si mají přijít pro ověření

¹¹⁸ OBUCHOVÁ, Lubica. Čínská komunita u nás. Informační zpravodaj Česko-čínské společnosti 1999, roč. 5, č. 2/3. s. 8.

¹¹⁹ MOORE, Markéta. Číňané v České republice: 1992 – 2002. Zrod a fungování symbolické komunity. Ministerstvo vnitra ČR; Multikulturální centrum Praha, 2002. s. 28.

¹²⁰ Informace mi poskytla zakladatelka a předsedkyně Krajanského sdružení Číňanů žijících v ČR, Tchang Jün-ling Rusková.

¹²¹ MOORE, Markéta. Číňané v České republice: 1992 – 2002. Zrod a fungování symbolické komunity. Ministerstvo vnitra ČR; Multikulturální centrum Praha, 2002. s. 28.

¹²² OBUCHOVÁ, Lubica. Čínská komunita v České republice 2001. in: Zdeněk Uherek (ed.), Integrace cizinců na území České republiky. Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1260/2001. Praha: Akademie věd České republiky, 2003. s. 404.

¹²³ JIE HUA TONG XUN (ČESKO ČÍNSKÝ ŽURNÁL). Krajanské sdružení Číňanů žijících v ČR. 2016/2017.

¹²⁴ Informace mi poskytla zakladatelka a předsedkyně Krajanského sdružení Číňanů žijících v ČR, Tchang Jün-ling Rusková.

¹²⁵ OBUCHOVÁ, Lubica. Čínská komunita v České republice 2001. in: Zdeněk Uherek (ed.), Integrace cizinců na území České republiky. Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1260/2001. Praha: Akademie věd České republiky, 2003. s. 405.

na imigrační oddělení. Jsou zde uvedena jména osob i přesné informace o tom, na jaké oddělení se mají dostavit.¹²⁶ Žurnál si mohou nechat členové Krajského sdružení zasílat na svou adresu nebo si jej mohou za symbolickou částku zakoupit v některém z čínských obchodů, kam je pravidelně dodáván.¹²⁷

Krajské sdružení Číňanů žijících v ČR původně sídlilo blízko jedné z největších čínských restaurací v Praze, Peking, na adrese Pujmanové 1218/10. Prostory byly bohužel několikrát vykradeny a odcizeno bylo i několik vzácných uměleckých předmětů. Nyní sdružení nevyužívá žádné prostory. Jeho adresa je aktuálně v ulici Sládkovičova.¹²⁸

2.7 Náboženský život čínské komunity v ČR – Čínská křesťanská obec

Číňané si k nám přinášejí především svou lidovou víru. Například v čínských restauracích, obchodech nebo centrech bojových umění si můžeme všimnout mnoha artefaktů zachycujících čínská božstva bohatství a rodinného krbu, např. sochy, obrazy, kaligrafii a jiné dekorace. Lidé starší generace mají u těchto soch nebo obrázků božstev často vystaveny fotografie zesnulých předků a pálí u nich vonné tyčinky nebo plní misky s obětinami. Mladší lidé v tyto bůžky už nevěří a vystavují je spíše z úcty k rodičům nebo jako připomínku své vlasti.¹²⁹ Mezi Číňany žijícími v České republice je jen hrstka věřících. Ti se hlásí k několika náboženstvím. Je zde malé množství vyznavačů buddhismu, především jeho tibetské podoby, protože ji považují za „moderní“, jak uvádí ve svém článku v časopise Dingir Lubica Obuchová, která se zkoumáním čínské komunity u nás zabývá již řadu let. Dále se ve zdejší komunitě nachází trochu větší skupinka čínských protestantů¹³⁰ převážně z Če-ťiangů¹³¹, a někteří jednotlivci se pak hlásí k dalším náboženstvím, jako jsou taoismus, islám, katolictví, či svědci Jehovovi.¹³²

¹²⁶ JIE HUA TONG XUN (ČESKO ČÍNSKÝ ŽURNÁL). Krajské sdružení Číňanů žijících v ČR. 2016/2017.

¹²⁷ Informace mi poskytla zakladatelka a předsedkyně Krajského sdružení Číňanů žijících v ČR, Tchang Jün-ling Rusková.

¹²⁸ Informace mi poskytla zakladatelka a předsedkyně Krajského sdružení Číňanů žijících v ČR, Tchang Jün-ling Rusková.

¹²⁹ OBUCHOVÁ, Lubica. „Neviditelná“ komunita a její duchovní život. Číňané mezi námi. Dingir. 2011, roč. 14, č. 2. s. 53.

¹³⁰ Tamtéž.

¹³¹ OBUCHOVÁ, Lubica. Čínská komunita v České republice 2001. in: Zdeněk Uherek (ed.), Integrace cizinců na území České republiky. Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1260/2001. Praha: Akademie věd České republiky, 2003. s. 405.

¹³² OBUCHOVÁ, Lubica. „Neviditelná“ komunita a její duchovní život. Číňané mezi námi. Dingir. 2011, roč. 14, č. 2. s. 53.

„Organizované čínské křesťanství v ČR datuje své počátky do roku 1995, kdy se ke společným službám Božím sešli příslušníci dvou rodin z Čching-tchien. Tyto rodiny posléze ČR opustily, na jejich úsilí však navázali další věřící pocházející ze stejného regionu. Oblasti Wen-čou a Čching-tchien se vyznačují stopadesátiletou tradicí katolictví i protestanství, tradičně se tam ke křesťanství hlásila na čínské poměry početná část obyvatel.“¹³³ Ze začátku se u nás nepatrná čínská křesťanská komunita ke společným modlitbám scházela ve svých domovech, ale jakmile věřících přibývalo, tyto prostory už nestačily. Za pomoci Krajan-ského sdružení Číňanů žijících v ČR se tedy dohodli s představiteli Bratrské jednoty baptistů v Praze na pronajímání modlitebních prostor ve Vinohradské ulici, kde se každou neděli od 19. hodin konají slavnostní bohoslužby v čínském jazyce. Ve čtvrtek mívají společnou pobožnost nebo biblickou hodinu.¹³⁴ Jedním z iniciátorů založení křesťanské obce je pan Ye, který je do dnes v jejím čele.¹³⁵ Kongregace zde nemá vysvěceného kněze a tak pobožnosti řídí většinou rada starších. Křest a bohoslužby s eucharistií o velkých svátcích přijíždějí vykonat čínští duchovní ze zahraničí, například z Londýna, USA nebo Maďarska, skrze něž je dodržován také kontakt s čínskými křesťany v dalších zemích Evropy.¹³⁶

Někteří Číňané přišli jako křesťané už z Číny, jiní se jimi stali až během pobytu v Evropě. Nově příchozím čínským křesťanům pomáhá společenství zdejší komunity lépe překonat pocit osamělosti a strachu z neznáma, který pobyt v nové, tolik odlišné, zemi přináší. Její členové si navíc navzájem pomáhají řešit rodinné a pracovní problémy nebo pořádají společné sešlosti a akce.¹³⁷ Toto společenství by bylo přínosem i pro celkem 70 křesťanů z Číny, kteří u nás v září 2015 a následně v první polovině roku 2016 žádali o mezinárodní ochranu. Křesťané jsou v Číně totiž jednou z nejvíce pronásledovaných menšin a jejich situace se po nástupu prezidenta Si Ťin-pchinga bohužel údajně ještě zhoršila. Tolik Číňanů, jako v tomto období, u nás o mezinárodní ochranu nikdy nežádalo. Obvykle tvoří jen nepatrný zlomek žádostí.¹³⁸

Představitelé čínské křesťanské obce se snaží nejen pomáhat, ale také jít ostatním Číňanům příkladem a vedou je k respektování českých zákonů a předpisů. Společně s Krajan-

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ Tamtéž.

¹³⁵ Informace mi poskytla zakladatelka a předsedkyně Krajan-ského sdružení Číňanů žijících v ČR, Tchang Jün-ling Rusková.

¹³⁶ OBUCHOVÁ, Lubica. „Neviditelná“ komunita a její duchovní život. Číňané mezi námi. Dingir. 2011, roč. 14, č. 2. s. 54.

¹³⁷ Tamtéž.

¹³⁸ NOVINKY. novinky.cz [online]. ©2016 [cit. 2017-01-03] Církev vyzvaly vládu, aby poskytla azyl čínským křesťanům.

ským sdružením Číňanů v ČR své krajany dokonce několikrát navštívili v českých věznicích.¹³⁹ Dne 9. března 2004 byla čínská křesťanská obec zaregistrována jako Česko-čínské křesťanské sdružení, dnes zapsaný spolek.¹⁴⁰

2.8 Číňané a česká společnost

Jako jinde ve světě i u nás vystupují Číňané jako „neviditelná menšina“ dosti uzavřená většinové společnosti, především vzhledem k jazykové bariéře. Číňané se většinou spoléhají sami na sebe, na své krajany či krajanská sdružení. Málokdy hledají pomoc u majoritní společnosti. S českými úřady mají většinou špatné zkušenosti, neboť často neumí česky a mnohdy ani anglicky. Navíc čeští úředníci cizí jazyky většinou neznají. Když už tedy Číňan umí alespoň anglicky, ne vždy je mu to něco platné. Z výzkumu, který v roce 2001 provedla Lubica Obuchová vyplynulo, že se znalost českého jazyka u mnohých Číňanů omezuje hlavně na mluvenou formu. Ač česky tedy mluví celkem dobře, psát většinou neumějí. Potíže mávají i se čtením. Pokud Číňané potřebují něco vyřídit na úřadech nebo jednat s Čechy, zvou si tlumočnický nebo jim v některých případech překládají jejich děti, které umí česky dobře nebo alespoň o něco lépe. Rodiče je totiž posílali do českých škol nebo navštěvovaly mimoškolní kurzy. S českým jazykem jsou na tom lépe Číňané, kteří žijí mimo hlavní město. Nemají totiž takové možnosti zvát si ke každodennímu jednání tlumočnický. Občas mívají někteří dospělí Číňané po příjezdu do Čech zájem navštěvovat kurzy českého jazyka, ale málokdy je dokončí. Ze začátku jsou nadšení z nového působiště a mají v plánu navázat co nejvíce kontaktů.¹⁴¹ Najdou si kurz nebo učitele češtiny a snaží se toho co nejvíce naučit. To ovšem nevydrží dlouho a nejčastěji se stává, že kurz nedokončí. Většinou na studium jazyka nemají čas, protože jsou vytíženi každodenní prací ve svém podnikání. Vytrvávají jen ti, kteří ke své práci češtinu opravdu nutně potřebují a plánují zde zůstat delší dobu.¹⁴²

„Vzhledem k nízké úrovni jazykových znalostí, tradiční čínské nedůvěře a české odtažitosti se vzájemné kontakty omezují většinou pouze na pracovní sféru. Číňané si stěžují na malou vstřícnost českých úředníků, neochotu pomoci v jazykových potížích a nemožnost

¹³⁹ OBUCHOVÁ, Lubica. „Neviditelná“ komunita a její duchovní život. Číňané mezi námi. Dingir. 2011, roč. 14, č. 2. s. 54

¹⁴⁰ KURZYCZ. rejstrik-firem.kurzy.cz. [online]. ©2014 [cit. 2017-01-03]. Česko-čínské křesťanské sdružení, Praha IČO 26656124 - Obchodní rejstřík firem.

¹⁴¹ OBUCHOVÁ, Lubica. Čínská komunita v České republice 2001. in: Zdeněk Uherek (ed.), Integrace cizinců na území České republiky. Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1260/2001. Praha: Akademie věd České republiky, 2003. s. 399-400.

¹⁴² OBUCHOVÁ, Lubica. Číňané 21. století. Dějiny, tradice, obchod. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. s. 124.

jednat v jiném světovém jazyce.“¹⁴³ Také jim vadí dlouhé čekací doby na úřadech a fronty. V Číně jsou zvyklí na to, že vše „odsýpá“.¹⁴⁴ Vadí jim i to, že na mnoha úřadech, například i na cizineckém oddělení policie, nejsou k dispozici materiály v angličtině, natož v čínštině. Bohužel ani tlumočníci nejsou v mnoha případech schopni vše správně přeložit.¹⁴⁵ Podle Ľubici Obuchové vznikají největší potíže, když se Číňan stává účastníkem soudního jednání. Soudní tlumočníci v tomto ohledu většinou nemají dostatek praxe ani odpovědnosti. Nedostatek vědomostí či pozornosti mívají často za následek změny ve výpovědích. „Za největší nedostatek pokládají fakt, že žádný z důležitých dokumentů (obžaloba, rozsudek apod.) nemají k dispozici v čínštině, pouze je jim jeho znění ústně, častokrát velmi volně, interpretováno.“¹⁴⁶

Celkově nemají Číňané důvěru v české soudy a policii. Jsou přesvědčeni, že pokud dochází ke konfrontaci s Čechem, bude soud automaticky na jeho straně. Podle nich česká policie a soud nechrání jejich zájmy. Pokud dojde k poškození, raději vše přejdou, než aby se na ně obraceli. „Největší nebezpečí ovšem souvisí s nelegální migrací a hazardem. Protože u soudů již několikrát došlo k osvobození lidí, kteří se na těchto aktivitách podílejí, nemají v ně důvěru a odmítají vypovídat, aby se později neocitli v ohrožení ze strany gangů. Nechápu, proč se úřady při posuzování těchto lidí „řídí svým protičínským postojem“ a nerepektují mezinárodní zákony.“¹⁴⁷

Co se týče soužití s českými spoluobčany, byli by Číňané rádi, kdyby se Češi více zajímali o Čínu, její kulturu a o Asii celkově. Podle nich to většinu české populace bohužel nezajímá. Číňané jsou velice hrdí na svůj původ a na úspěchy Číny.¹⁴⁸ To bylo vidět i v březnu 2016, když na třídní návštěvu do Čech zavítal poprvé v historii čínský prezident Si Ťin-pching. Na letišti i podél silnic ho vítaly stovky Číňanů, kteří mávali českými a čínskými vlajkami a transparenty s nápisy.¹⁴⁹ Na české poměry to mohlo vypadat až příliš strojeně a organizovaně, ve skutečnosti je to ale povahou Číňanů, kteří, ač žijí mimo svoji zemi, jsou na ni velice hrdí a z návštěvy prezidenta měli opravdu radost. Většina mých čínských

¹⁴³ OBUCHOVÁ, Ľubica. Čínská komunita v České republice 2001. in: Zdeněk Uherek (ed.), Integrace cizinců na území České republiky. Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1260/2001. Praha: Akademie věd České republiky, 2003. s. 400.

¹⁴⁴ Informace mi poskytl Číňan, žijící v ČR 15 let, Pei Jie Chen.

¹⁴⁵ Tamtéž.

¹⁴⁶ Tamtéž.

¹⁴⁷ Tamtéž. s. 401.

¹⁴⁸ Tamtéž.

¹⁴⁹ DENÍK. denik.cz. [online]. ©2016 [cit. 2017-01-05] Čínský prezident Si Ťin-pching zahájil třídní návštěvu Česka.

známých se tohoto uvítání hlavy státu také zúčastnila a všude na sociálních sítích z tohoto shromáždění zveřejňovali ohromné množství fotografií.

Číňané v Česku pocítují, že i když jsou někteří z nich velice majetní a vzdělaní, jsou majoritní společností považováni za občany druhé kategorie. Sami sebe pokládají za investory, kteří k nám přinášejí mnoho pracovních příležitostí a peněz. Přáli by si, aby se na ně Češi dívali jako na rovnocenné partnery. Místo toho mají pocit, že se na ně díváme jako na ty z komunistické země, na pašeráky lidí a drog nebo na trhovce.¹⁵⁰ Mnoho Čechů, stejně jako i dalších Evropanů, zažívá významné socio-ekonomické změny a zdá se, že také vzrůstají tendence k obviňování migrantů z ekonomické nejistoty.¹⁵¹ Styky mezi Číňany a Čechy jsou omezeny převážně na letmé obchodní kontakty. Většina Čechů se s Číňany setká nanejvýš při návštěvě čínské restaurace. Chybí příležitosti k vzájemnému poznávání.¹⁵²

Jiný typ problému mívají Číňané, kteří mají českého partnera. Rodiny je většinou přijmou a nemají s nimi problém. Nepřízeň, neúctu a pohrdání však někdy nejen oni, ale i jejich český protějšek, pocítují od svého okolí. Někteří mají dokonce zkušenosti s projevy rasismu na veřejných prostranstvích.¹⁵³

I přes to všechno se Číňané žijící v České republice snaží začlenit do naší společnosti a spolupracovat. „To dokládá i finanční sbírka, kterou mezi sebou uspořádali po velkých povodních v ČR roce 1998. Na povodňový fond organizace Člověk v tísni odevzdali prostřednictvím svého krajského sdružení 240 000 korun.“¹⁵⁴

Většina Číňanů, která se u nás rozhodla usadit na delší dobu, sem přicestovala s úmyslem najít lepší místo k žití. Převážně jsou to pracovití a poctiví lidé, kteří se snaží žít v souladu s našimi zákony. Po zkušenostech, které mají v jiných částech světa, můžeme předpokládat, že dnešní čínská mládež ovlivní celkovou úroveň čínské komunity v Čechách. Čím dál tím více jich bude žít mezi námi. Neměli bychom se na ně dívat negativně, protože nám mohou

¹⁵⁰ OBUCHOVÁ, Lubica. Čínská komunita v České republice 2001. in: Zdeněk Uherek (ed.), Integrace cizinců na území České republiky. Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1260/2001. Praha: Akademie věd České republiky, 2003. s. 401.

¹⁵¹ RUDIGER, Anja. SPENCER, Sarah. The Economic and Social Aspects of Migration - Social Integration of Migrants and Ethnic Minorities. Brussels: The European Commission and the OECD, 2003. s. 13.

¹⁵² OBUCHOVÁ, Lubica. Číňané 21. století. Dějiny, tradice, obchod. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. s. 124.

¹⁵³ OBUCHOVÁ, Lubica. Čínská komunita v České republice 2001. in: Zdeněk Uherek (ed.), Integrace cizinců na území České republiky. Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1260/2001. Praha: Akademie věd České republiky, 2003. s. 402.

¹⁵⁴ Tamtéž.

přinést něco pozitivního i jinak, než jen obchodně.¹⁵⁵ „V mnoha zemích ‚tradiční čínské emigrace‘ ovlivňuje čínská komunita významně chod národního hospodářství i politické dění.“¹⁵⁶ Lubica Obuchová ve své knize Číňané 21. století z roku 1999 píše, že tato situace u nás tak rychle nenastane. Nyní v roce 2017, když se rozhlédneme kolem sebe, můžeme říci, že nastala. Je téměř jisté, že čínská komunita už zůstane součástí české společnosti a bude se rozrůstat.

3 Integrace

Pojmem integrace, při použití v kontextu s migrací, se v nejširším slova smyslu rozumí proces, jehož cílem je, aby se příslušníci etnických minorit staly součástí většinové společnosti.¹⁵⁷ Tento proces obvykle trvá více než jednu generaci. Bohužel se neděje bez konfliktů a napětí mezi přistěhovalci a skupinami většinového obyvatelstva.¹⁵⁸ Integrace a vztahy mezi domorodým a nově přichozím obyvatelstvem jsou záležitostmi celé společnosti. Integrace zahrnuje jak snahu o přizpůsobení se migrantů a menšin, tak přizpůsobení a reakci celé společnosti.¹⁵⁹ Všechny migranty, kteří se rozhodnou žít v cílové zemi, čeká náročný proces adaptace. Navyknout si na nové podmínky, které život v nové zemi přináší, ovlivňuje mnoho faktorů. Adaptace je ovlivněna především migranty samotnými. Svou roli tu však hraje i migrační politika země a přístup většinové společnosti. Důležitým faktorem je taktéž fyzická a kulturní blízkost menšinové a většinové populace (např. čínská a česká kultura se od sebe značně liší), přání migrantů o úspěšné začlenění a charakter jejich místa bydliště. Důležitým činitelem je druh a velikost minulých migračních pohybů daného etnika a vzdálenost země původu od cílové země. Čím vzdálenější je cílová země a čím více jsou odlišné kulturní podmínky, tím je integrace těžší.¹⁶⁰ Týká se otázek biologických, psychologických, morálních, politických, právních, ekonomických, sociálních, kulturních i geografických.¹⁶¹ Jde o obrovský zásah do života člověka. Migranti do nové země přicházejí často nepřipraveni, bez předchozích kontaktů a často také bez materiálních a finančních prostředků.¹⁶²

¹⁵⁵ OBUCHOVÁ, Lubica. Číňané 21. století. Dějiny, tradice, obchod. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. s. 126.

¹⁵⁶ Tamtéž. s. 124.

¹⁵⁷ RUDIGER, Anja. SPENCER, Sarah. The Economic and Social Aspects of Migration - Social Integration of Migrants and Ethnic Minorities. Brussels: The European Commission and the OECD, 2003. s. 4.

¹⁵⁸ NIESSEN, Jan. Rozmanitost a soudržnost: nové úkoly v oblasti integrace migrantů a menšin. Praha: Rada Evropy, 2000. s. 22.

¹⁵⁹ Tamtéž. s. 29.

¹⁶⁰ ŠIŠKOVÁ, Tatjana. Menšiny a migranti v České republice. My a oni v multikulturní společnosti 21. století. 1. vydání. Praha: Postál, 2001. s. 23.

¹⁶¹ Tamtéž. s. 24.

¹⁶² Tamtéž. s. 23.

Viditelné výsledky integrace většinou přicházejí až s druhou nebo třetí generací imigrantů. Často však v tomto období dochází i k návratu ke kořenům, zájem o mateřskou kulturu a hledání vlastní identity. První generací jsou myšleni migranti narození v zahraničí, jedenapůltou generaci tvoří děti narozené v cizině, které však od mala vyrůstaly v cílové zemi.¹⁶³ U Číňanů můžeme říci, že zde nyní vyrůstá druhá generace. Mnoho čínských dětí u nás vyrůstá od mala nebo se zde přímo narodily. Za posledních 10 let se v České republice narodilo celkem 758 čínských dětí.¹⁶⁴

Tab. 9: Číňané narození v ČR v letech 1995 - 2015

Rok	Počet narozených Číňanů
1995	18
1996	29
1997	21
1998	30
1999	43
2000	35
2001	30
2002	42
2003	33
2004	57
2005	36
2006	43
2007	48
2008	75
2009	86
2010	76
2011	76
2012	87
2013	58
2014	60
2014	56

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. czso.cz [online]. ©2015 [cit. 2017-02-12]. Narození cizinci v ČR podle státního občanství - vývoj v letech 1995 - 2015.

¹⁶³ Tamtéž. s. 25.

¹⁶⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. czso.cz [online]. ©2015 [cit. 2017-02-12]. Narození cizinci v ČR podle státního občanství - vývoj v letech 1995 - 2015. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11292/49262391/c08R82_2015.pdf/ed9cfebb-868e-4b40-a147-522deefd0513?version=1.0

Migranti mají tendenci se usazovat ve velkých městech¹⁶⁵ jako např. v Praze, kde žije největší počet cizinců v ČR, celkem 171 408 z celkových 464 670,¹⁶⁶ stejně tak v Praze žije i většina Číňanů usazených v ČR. Do méně urbanizovaných oblastí pronikají většinou až v druhé vlně. Věří, že jim přítomnost většího množství krajanů pomůže lépe čelit xenofobii či rasismu ze strany majoritní společnosti nebo jim usnadní adaptaci po kulturní, ekonomické i sociální stránce.¹⁶⁷ Jako příklad lze uvést formování čínských čtvrtí v zemích s početnou čínskou komunitou jako jsou Francie nebo Velká Británie. Nemusíme však chodit daleko. I u nás lze ve větších městech najít příkladnou ukázkou soudržnosti a soužití migrantů jednoho národa. Velké „tržnice“ jako jsou Holešovická tržnice v Praze, Sapa na Praze 4 nebo Olomoucká tržnice v Brně jsou centry dění života mnoha vietnamských přistěhovalců. Ve své vyhraněné podobě se tyto etnické enklávy však vyskytují především v USA nebo Kanadě, než v Evropě. „Vstup do systému“ (etnické vnitroměstské enklávy) je umožněn díky existujícím sociálním „nápomocným“ sítím i díky institucionalizaci etnického prostředí – zpětně posiluje efektivitu sítí (etnické společenské, náboženské a politické organizace, kluby, restaurace, obchody apod.). S etnickým statutem je úzce spojen status sociální a rodinný (často je v těchto strukturách patrná shoda), a tak se vlastně tyto tři faktory spolupodílejí na formování dané, prostorově vymezené čtvrti.“¹⁶⁸ Ti, co se úspěšně adaptují, získají dobré zaměstnání (ekonomická integrace) a zvládnou jazyk (kulturní integrace), z tohoto „systému“ pak většinou vystupují. Především jde o ty, jejichž socioekonomický status se zvýší. Stěhují se do bohatších čtvrtí nebo měst s lepší kvalitou bydlení, typických často pro většinovou populaci. Vazba s krajanů však nadále zůstává velice důležitá.¹⁶⁹

V mnoha evropských zemích je integrace migrantů vnímána jako jednosměrný proces, břímě, kterou nesou výhradně přistěhovalci. Často se očekává, že se migrant vzdá své kultury, zvyků a hodnot a plně se přizpůsobí většině. Úplná asimilace je však nemožná a zbytkový rozdíl bude vždy viditelný. Ve skutečnosti neexistuje žádná monolitická kultura nebo sociální řád, do kterého by se měl cizinec začlenit. Demokratická společnost obsahuje mnoho různých životních stylů, hodnot a institucionálních procesů, které se neustále mění. To znamená, že nemůže existovat žádný pevný koncový bod integrace. Nicméně, v mnoha

¹⁶⁵ ŠIŠKOVÁ, Tatjana. Menšiny a migranti v České republice. My a oni v multikulturní společnosti 21. století. 1. vydání. Praha: Postál, 2001. s. 26.

¹⁶⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. czso.cz [online]. ©2015 [cit. 2017-02-12]. Cizinci podle státního občanství k 31. 12. - územní srovnání.

¹⁶⁷ ŠIŠKOVÁ, Tatjana. Menšiny a migranti v České republice. My a oni v multikulturní společnosti 21. století. 1. vydání. Praha: Postál, 2001. s. 26.

¹⁶⁸ Tamtéž.

¹⁶⁹ Tamtéž.

společnostech sociální a politické tlaky na přizpůsobování se, přetrvávají. V praxi to pak může mít opak zamýšleného efektu, tj. posílení sociálních rozdílů. Přizpůsobování se ze strany migrantů by mělo být posíleno kroky ze strany většinové společnosti, které mohou být pro začleňování a zapojení se do jejího života nezbytné. Úspěšná integrace vyžaduje smysluplnou interakci mezi přistěhovalci a přijímající společností, což znamená, že integrace musí být koncipovaná jako obousměrný proces.¹⁷⁰ „Musí být založena na vzájemném přínosu pro obě strany – cizince i majoritu. Jenom vzájemné porozumění a respekt při vědomí oboustranné prospěšnosti a potřebnosti integrace může předejít vzniku či eskalaci problémů ve vzájemných vztazích.“¹⁷¹

V procesu začleňování hraje zásadní roli sociální interakce. Prostřednictvím sociálních kontaktů se vytváří pocit sounáležitosti v konkrétním sociálním prostoru. Nezbytným procesem integrace je budování sociálních sítí na základě uznání rozdílu. Ten ovšem selže, jestliže nejsou migranti a etnické menšiny společností považovány za rovné. Úkolem integrační politiky je zajistit, že budou mít migranti a etnické menšiny stejná práva, aby se staly pohodlnými partnery a účastníky ve vývoji soudržné společnosti. Různé kulturní skupiny by měly mít možnost uplatňovat svá kulturní a náboženská práva a přitom být chráněny před diskriminací.¹⁷²

Důležitou součástí integrace je předcházení společenské izolaci migrantů, vytváření uzavřených komunit, sociálnímu vyloučení a trestné činnosti cizinců. Cílovou skupinou v tomto procesu nejsou jen cizinci, kteří se usadili na českém území, ale také majoritní společnost.

3.1 Koncepce integrace cizinců

V roce 2000 byla v ČR přijata první Koncepce integrace cizinců, aktualizovaná každých 5 let (2006, 2011, 2016).¹⁷³ Její prioritní cílovou skupinou jsou občané třetích zemí, kteří legálně pobývají na území ČR a kteří nejsou žadateli o mezinárodní ochranu. Podle aktualizované Koncepce z roku 2016 jsou v návaznosti na Státní integrační program nově dodat-

¹⁷⁰ RUDIGER, Anja. SPENCER, Sarah. *The Economic and Social Aspects of Migration - Social Integration of Migrants and Ethnic Minorities*. Brussels: The European Commission and the OECD, 2003. s. 4-6.

¹⁷¹ CIZINCI V ČESKÉ REPUBLICE. *cizinci.cz* [online]. ©2015 [cit. 2017-03-14] Integrační politika, Koncepce a Zpráva.

¹⁷² RUDIGER, Anja. SPENCER, Sarah. *The Economic and Social Aspects of Migration - Social Integration of Migrants and Ethnic Minorities*. Brussels: The European Commission and the OECD, 2003. s. 6-7.

¹⁷³ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie migrační politiky České republiky*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2015. s. 6.

kovou cílovou skupinou osoby s udělenou mezinárodní ochranou. Ve výjimečných krizových případech jsou za cílovou skupinu považováni také občané EU.¹⁷⁴ Koncepce navázala na první vládní dokument z roku 1999, který obsahoval 15 zásad integrace a kladl důraz na sociální integraci cizinců, ochranu před diskriminací a na podporu rovného přístupu a rovných příležitostí na trhu práce, ve vzdělávání, zdravotní a sociální péči, ve vztahu k bydlení a v otázkách náboženství.¹⁷⁵

Koordinací a realizace Koncepce bylo vládou pověřeno Ministerstvo vnitra. V roce 2004 pak byla tato odpovědnost přenesena na Ministerstvo práce a sociálních věcí, v rámci nějž bylo v roce 2002 založeno Oddělení integrace cizinců a v roce 2003 Odbor migrace a integrace cizinců. V roce 2008 bylo odpovědností za realizaci a koordinaci Koncepce integrace cizinců pověřeno opět Ministerstvo vnitra.¹⁷⁶ Jelikož se integrace dotýká mnoha oblastí, podílí se na realizaci politiky integrace i řada dalších resortů, např. Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo financí, průmyslu a obchodu, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo kultury.¹⁷⁷

V koncepci se uvádí, že „cílem integračních aktivit je podpořit nekonfliktní soužití s cizinci, zabránit vzniku negativních sociálních jevů a zajistit bezpečnost všech obyvatel České republiky. Koncepce reaguje na vývoj a aktuální potřeby zaznamenávané v souvislosti s integrací cizinců i cizineckou problematikou obecně“¹⁷⁸. Podle Koncepce integrace cizinců by měly být pro cizince dlouhodobě žijící v České republice dostupnější především oblasti jako znalost českého jazyka, orientace cizince ve společnosti, vztahy s členy majority a ekonomická soběstačnost. Podstatou je, aby byli migranti soběstační, aby se stali součástí naší společnosti a byli pro ni přínosem.¹⁷⁹ Kromě státu se na všech těchto oblastech podílejí také kraje a obce, organizace cizinců, akademická sféra či nestátní neziskové organizace, které jsou na tomto poli velice aktivními aktéry.¹⁸⁰

¹⁷⁴ USNESENÍ VLÁDY ČR. Aktualizovaná „Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu“ a Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců v roce 2016. Praha: Ministerstvo vnitra, 2016.

¹⁷⁵ TRBOLA, Robert. RÁKOCZYOVÁ, Miroslava. Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR I. Integrační politika. 1. vydání. Brno: Barrister & principal, 2011. s. 17.

¹⁷⁶ Tamtéž.

¹⁷⁷ CIZINCI V ČESKÉ REPUBLICE. cizinci.cz [online]. ©2015 [cit. 2017-03-14] Integrační politika, Koncepce a Zpráva.

¹⁷⁸ USNESENÍ VLÁDY ČR. Aktualizovaná „Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu“ a Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců v roce 2016. Praha: Ministerstvo vnitra, 2016.

¹⁷⁹ TRBOLA, Robert. RÁKOCZYOVÁ, Miroslava. Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR I. Integrační politika. 1. vydání. Brno: Barrister & principal, 2011. s. 18.

¹⁸⁰ CIZINCI V ČESKÉ REPUBLICE. cizinci.cz [online]. ©2015 [cit. 2017-03-14] Integrační politika, Koncepce a Zpráva.

3.2 Číňané v českých integračních centrech a organizacích

Neziskové organizace hrají v realizaci Koncepce integrace cizinců jednu z nejdůležitějších rolí. Jejich aktivity jsou podporovány ze státního rozpočtu a fondů Evropské unie. Většina z nich má registrované sociální služby, které cizincům poskytují. Sem patří odborné sociální poradenství, terénní programy či sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Někdy se podílí i na hájení jejich práv a na prosazování změn do cizinecké legislativy.¹⁸¹ Sociální poradenství zahrnuje mnoho systematických a cílených aktivit, zaměřených na překonávání každodenních obtíží, s kterými se cizinci žijící v ČR setkávají. Cílem služby je pomoci cizincům při orientaci v novém prostředí, usnadnění procesu integrace a poskytování informací o právech a povinnostech vyplývajících z jejich statutu.¹⁸² Sociální pracovníci často poskytují asistenci při hledání zaměstnání, bydlení, informace o právech a povinnostech cizinců vzhledem k českému trhu práce, pomoc se zajišťováním sociálního zabezpečení, lékařské péče včetně vhodného zdravotního pojištění nebo při kontaktu se vzdělávacími zařízeními. Sociální poradenství pro migranty je poskytováno také v oblasti rodinného života a péče o děti.¹⁸³ V řadě organizací je k dispozici také právní poradenství, které je poskytováno především v oblastech cizineckého a uprchlického práva, například při změně typu pobytu, ale také v dalších oblastech týkajících se různých životních situací, do kterých se může klient dostat. Sem může patřit uzavírání manželství, úprava pobytu dětí narozených ve smíšených manželstvích, neoprávněné ukončení pracovního poměru apod.¹⁸⁴ V České republice působí již řada organizací, které se zaměřují na integraci a pomoc migrantům. Mnoho z nich má mezi svými klienty i Číňany.

V integračních centrech a dalších organizacích, které poskytují poradenství pro migranty a azylanty je bohužel velký nedostatek tlumočnicků z čínského jazyka. Často mají problém se s čínskými klienty domluvit, neboť řada z těch, kteří se pro pomoc obracejí, umí pouze čínsky. Anglicky hovoří jen málo z nich a česky umí většinou špatně nebo vůbec. Pouze Integrační centrum Praha mělo v minulosti čínsky hovořící pracovníci. V té době navštěvovalo centrum, podle metodické vedoucí centra Anci Covrigové, více klientů původem z Číny, protože zde byl někdo, s kým se dokázali dobře dorozumět. I když jsou Číňané

¹⁸¹ TRBOLA, Robert. RÁKOCZYOVÁ, Miroslava. Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR I. Integrační politika. 1. vydání. Brno: Barrister & principal, 2011. s. 24.

¹⁸² SDRUŽENÍ OBČANŮ ZABÝVAJÍCÍCH SE EMIGRANTY. Popis realizace poskytování sociální služby odborné sociální poradenství. Brno.

¹⁸³ SDRUŽENÍ PRO INTEGRACI A MIGRACI. migrace.com. [online]. ©2011 [cit. 2017-02-18]. Sociální poradenství.

¹⁸⁴ Tamtéž.

v České republice poměrně malou etnickou skupinou, někteří z nich se na jednotlivé organizace obracují pro pomoc. Kvůli nedostatku tlumočnicků či interkulturních pracovníků s čínštinou jsou v této oblasti bohužel znevýhodněni. „V minulosti spolek InBáze organizoval vzdělávací kurz pro interkulturní pracovníky, mimo jiné také pro jazyk čínština, kterého se v této jazykové mutaci zúčastnili tři studenti. Úspěšně ho ukončila pouze jedna studentka. Nikdo čínsky hovořící se bohužel této profesi nevěnuje a to zejména kvůli malému výdělku.“¹⁸⁵ Pokud chtějí Číňané služby integračních center využívat, musejí si často zajistit tlumočnický sami. Tak to dělají například klienti Centra pro integraci cizinců.¹⁸⁶

Tab. 10: Počet čínských klientů organizací a projektech zabývajících se integrací a poradenstvím pro migranty v období do 2/2017 a informace o službách, které klienti nejčastěji využívají.¹⁸⁷

Organizace / Projekt	Počet	Nejčastěji využívané služby čínskými klienty
Integrační centrum Praha	270	Sociální a právní poradenství, kurzy ČJ (nejčastěji řešenými problémy jsou nostrifikace dokladů a řešení náležitostí ohledně pobytu na území v ČR)
META	35	Sociální poradenství zaměřené na porozumění a integraci do českého vzdělávacího systému, kurzy ČJ
Centrum pro integraci cizinců	13	Sociální poradenství, kurzy ČJ, pomoc s jednáním se školou
Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců	4	Doprovod na úřad, poskytnutí informací o kurzu ČJ, nabídka dalších služeb centra
Centrum na podporu integrace cizinců - Ústecký kraj	2	Pomoc při řešení legálního pobytu, pomoc zařazení dítěte do ZŠ, pomoc při hledání zaměstnání
Centrum na podporu integrace cizinců - Karlovarský kraj	1	Kurzy ČJ
Centrum na podporu integrace cizinců - Liberecký kraj	2	Sociální poradenství, Kurzy ČJ
Centrum na podporu integrace cizinců - Jihočeský kraj	4 ¹⁸⁸	Odborného poradenství, krajně kurzy českého jazyka
Projekt „Společná adresa – Praha 13“	21	Výuka či doučování ČJ

Zdroj: Vlastní zpracování a využití zdrojů.

¹⁸⁵ Jana Magdaléna Vlastníková - Koordinátorka dobrovolníků InBáze, z. s

¹⁸⁶ Barbora Machová – Sociální pracovnice Centra pro integraci cizinců

¹⁸⁷ Poradna pro integraci, Organizace pro pomoc uprchlíkům, Sdružení pro integraci a migraci a několik dalších uvedli, že mají čínské klienty spíše v řadách jednotlivců za rok.

¹⁸⁸ Od počátku vzniku centra ov roce 2010 jej kontaktovalo 85 klientů čínské národnosti.

3.3 Sociální práce s migranty

V organizacích, které pracují s migranty, hrají důležitou roli sociální pracovníci. Sociální práce se zaměřením na migranty a menšiny se u nás začala formovat teprve nedávno. Na počátku 90. let 20. století zaznamenalo české území velký nárůst migrantů. Reakcí státu bylo zajištění jejich hmotných potřeb.¹⁸⁹ „Bylo však zapotřebí rovněž i vytvořit podmínky pro komplexní řešení sociální problematiky celých rodin včetně usídlení, zaměstnání, školní docházky dětí a podobně. Šlo o zcela novou oblast sociální práce, která u nás neměla tradici a vyžadovala pomoc kvalifikovaných sociálních pracovníků.“¹⁹⁰

Sociální pracovníci, kteří pracují s etnicky odlišnými klienty, se musí zbavit předsudků a zaujmout k cizincům stejný postoj, jako vůči klientům z majoritní společnosti. Práce s etnickými menšinami totiž zvyšuje riziko paternalistického a direktivního přístupu více, než jiné druhy sociální práce. K úspěšné komunikaci s klienty by měli mít znalosti o jejich kulturách, především o kulturních odlišnostech jako jsou systém sdílených přesvědčení, hodnot, způsobů chování či zvyků. Mnoho rozdílů můžeme najít v obyčejných činnostech. Například ve způsobu stolování, zdravení, vnímání genderu, proxemiky nebo vyjadřování pocitů. To, co nám přijde normální, může lidem z odlišných kultur připadat nepříjemné, nepochopitelné, neslušné či přímo nepřijatelné. U Číňanů to může být například smrkání nebo dívání se do očí (viz. kapitola Specifické chování a neverbální zvláštnosti Číňanů). K uvědomění si odlišnosti různých kultur, musí znát pracovník dobře kulturu vlastní země. Což patří k sociálním kompetencím, stejně jako schopnost komunikovat s cizinci. Tyto sociální kompetence, při nichž jde o schopnost zvládat situaci během setkávání různých kultur, můžeme nazvat interkulturní.¹⁹¹ Při práci s etnicky odlišnými klienty je nutné se vyvarovat stereotypům a předsudkům. „Často se poukazuje na to, že nedostatečná objektivní znalost určitého předmětu či skupiny osob je vynahrazována ve stereotypy či předsudky zevšeobecnujícím názorem či představou přijímanou neověřeně od jiných lidí.“¹⁹² V každé zemi jsou lidé, kteří mají určité postoje k příslušníkům jiných národů, ras či náboženství. Většinou mají historické kořeny, přenášející se z generace na generaci bez logického základu.¹⁹³

Na příslušníky etnických skupin bychom měli nahlížet jako na členy menšiny, kteří jsou oproti členům většinové společnosti znevýhodněni. Mnohdy se stávají terčem diskriminace a předsudků ze strany většinové populace a považují se za vyčleněné. Dle Navrátila jsou

¹⁸⁹ PASTRŇÁK, René. Sociální práce s menšinami a migranty. 1. vydání. Opava: Optys, 2008. s. 36.

¹⁹⁰ Tamtéž.

¹⁹¹ PASTRŇÁK, René. Sociální práce s menšinami a migranty. 1. vydání. Opava: Optys, 2008. s. 37.

¹⁹² Tamtéž. s. 42.

¹⁹³ Tamtéž.

v sociální práci s menšinami vhodné dva přístupy – ekologická perspektiva a antiopresivní přístupy.¹⁹⁴ „Ekologické koncepty umožňují sociálním pracovníkům i klientům držet souběžnou pozornost na jednotlivce i na prostředí a také na jejich vzájemný vztah. Tato tridimenzionální optika, která je východiskem všech variací ekologické perspektivy, se jeví jako adekvátní pro práci s menšinovými klienty, poněvadž dovoluje věnovat pozornost individuálním potřebám klienta, ale současně poskytuje prostředky pro analýzu vlivu prostředí.“¹⁹⁵ Z pohledu ekologické perspektivy je cílem sociální práce s menšinami podpora růstu, rozvoj, odstraňování bariér v prostředí, posilování adaptability a zlepšování schopnosti prostředí odpovídat na potřeby lidí při zachovávání hodnot. Antiopresivní přístupy připomínají a snaží se ovlivňovat problematické důsledky určitého uspořádání společnosti, jejích pravidel a stereotypů. Cílem sociální intervence je změnit situaci kulturně či statusově znevýhodněných členů menšinových skupin. Sociální pracovník se klientům snaží dopomoci k větší kontrole nad svým životem a životními podmínkami. Rysem tohoto přístupu je také apelování na spoluúčast, rovnost a spravedlnost.¹⁹⁶

Jednou z metod sociální práce s menšinami, je terénní sociální práce, která je založena na důvěře a spolupráci mezi klientem a pracovníkem, jež za ním dochází přímo do jeho prostředí. Snaží se u klienta podporovat samostatnost, normální sociální fungování a zprostředkovávat mu potřebné služby a aktivity. Sociální pracovník při terénní sociální práci používá především metody jako rozhovor; pomoc s listinami - pomoc při vyplňování potřebných formulářů, vysvětlování obsahu písemností; jednání nebo rady při jednání mezi klientem a úřady či jinými subjekty; doprovod na úřady, do školy, nového zaměstnání apod.; koordinační činnost; konzultace s odborníky – např. lékaři, právníky, pedagogy, psychology či jinými sociálními pracovníky; kontakt s dalšími institucemi a organizacemi a pomoc v krizové situaci.¹⁹⁷

Sociální pracovník pracující s etnickými menšinami se často neobejde bez tlumočnicka nebo interkulturního pracovníka. Ministerstvo práce a sociálních věcí v roce 2013 podle zákona 108/2006 sb. o sociálních službách akreditovalo Kvalifikační kurz pro pracovníky v sociálních službách se zaměřením na poradenství a asistenci migrantům, nositelem akreditace

¹⁹⁴ KAJANOVÁ, Alena. URBAN, David. DAVIDOVÁ, Eva. ELICHOVÁ, Markéta. Sociální práce s etnickými a menšinovými skupinami. Etnické, marginální a rizikové skupiny. 1. vydání. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích - Zdravotně sociální fakulta, 2009. s. 61-62.

¹⁹⁵ Tamtéž. s. 62-63.

¹⁹⁶ Tamtéž. s. 63.

¹⁹⁷ KAJANOVÁ, Alena. URBAN, David. DAVIDOVÁ, Eva. ELICHOVÁ, Markéta. Sociální práce s etnickými a menšinovými skupinami. Etnické, marginální a rizikové skupiny. 1. vydání. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích - Zdravotně sociální fakulta, 2009. s. 64-65.

je Vzdělávací středisko CARITAS - Vyšší odborné školy sociální v Olomouci. Jeho cílem bylo připravit kompetentní interkulturní pracovníky, kteří budou schopni odpovědně a profesionálně vykonávat svou roli v rámci nejrůznějších státních i nestátních institucí působících v ČR. Tento kurz, realizovaný nevládní organizací InBáze, z.s. v roce 2014, zahrnoval šest jazykových modulů, včetně čínštiny.¹⁹⁸ Jak již bylo zmiňováno v předchozí kapitole, ze tří studentů, kteří se této jazykové mutace zúčastnili, kurz dokončila bohužel pouze jedna studentka. Kurz úspěšně absolvovalo 17 účastníků. Na českém trhu práce je tedy nyní 17 interkulturních pracovníků v sociálních službách. Působí převážně v Praze. V roce 2015 a 2016 bohužel z důvodu absence finančních prostředků další vzdělávání neproběhlo.¹⁹⁹

3.4 Interkulturní práce

Právníci, sociální pracovníci a další pomáhající profese, se při asistenci svých klientů cizinců na úřadech, ve školách nebo ve zdravotnických zařízeních často stávali jakýmsi interkulturními zprostředkovateli a tlumočníky. Pracovníkům chybělo hlubší porozumění sociokulturnímu zázemí klienta a migrační zkušenost. Do nevládních organizací se začalo zapojovat čím dál více migrantů, kteří se snažili nabídnout profesionální služby, které by pomohly odbourat sociokulturní bariéry při jednání s cizinci. To u mnoha z nich vedlo k zavedení nových profesních specializací komunitní tlumočnická a interkulturní pracovník.²⁰⁰ Právě disciplína nazývaná interkulturní práce je velkým přínosem dnešní doby při vzájemné komunikaci mezi migranty, majoritní společností a veřejnými institucemi. Patří mezi pomáhající profese a čerpá z oblastí, jakými jsou sociální práce, právo, psychologie, etika, facilitace, interkulturní mediace, interkulturní komunikace, interkulturní pedagogika, interkulturní výchova, mediace, migrační studia, teorie kultury a identity a teorie tlumočení a sociolingvistika.²⁰¹ V ČR byla tato disciplína pojmenována poměrně nedávno, avšak vykonávána byla již od 90. let 20. století, kdy k nám, jak už bylo zmíněno v předchozí kapitole, začali migranti přicházet ve větším množství. Dnes je zaváděna především nevládními organizacemi, které potřebují v rámci pomáhajících profesí a služeb veřejných institucí zajistit profesionální služby, díky kterým budou moci zefektivnit komunikaci a odbourávat sociokulturní a jazykové bariéry mezi migranty a většinovou společností. Spolu s interkulturní prací vznikají

¹⁹⁸ ASOCIACE PRO INTERKULTURNÍ PRÁCI. interkulturniprace.cz [online]. ©2013 [cit. 2017-02-18]. Specializační kurzy pro interkulturní pracovníky.

¹⁹⁹ Tamtéž.

²⁰⁰ KOCOUREK, Jiří in PALAŠČÁKOVÁ, Dita a kol.: Formování profese interkulturní pracovník/pracovnice: Zahraniční zkušenosti, praxe a vzdělávání v ČR. Praha: InBáze, z.s., 2014. s. 60.

²⁰¹ Tamtéž. s. 54-58.

také další příbuzné disciplíny, jako je komunitní tlumočení a interkulturní mediace. Mají společné cíle, odborná východiska a situace, při kterých se uplatňují.²⁰²

Jendou z hlavních profesí, ze které interkulturní práce čerpá, je sociální práce. „Je možné ji vnímat i jako specializaci sociální práce, neboť mají společné cíle a metody, kterými je snaha řešit na profesionální úrovni problémy lidí nacházejících se v obtížných životních situacích.“²⁰³ Především se jedná o metody a techniky vedení poradenského rozhovoru, základy krizové intervence, principy komunitní práce apod. Důležitou úlohou interkulturních pracovníků je také orientovat se v sociálním systému České republiky a v teorii a realizaci sociální politiky.²⁰⁴

Disciplína interkulturní práce existuje zatím jen v rámci několika projektů realizovaných nevládními organizacemi a nemá legislativní oporu ani ji nelze studovat jako obor na vysokých či středních školách.²⁰⁵ V roce 2014 byla však profese interkulturní pracovník zařazena do Národní soustavy kvalifikací a Národní soustavy povolání. Zájemcům o výkon této profese je umožněno vykonat zkoušku a získat osvědčení o profesní kvalifikaci interkulturní pracovník. InBáze, z.s. zahájila v roce 2014 jednání s Ministerstvem práce a sociálních věcí o možnosti začlenit profesi interkulturní pracovník do zákona o sociálních službách, což by přineslo legislativní zakotvení požadavků na kvalifikaci, systémové etablování statusu nové profese a možný zdroj financování z dotací na poskytování sociálních služeb.²⁰⁶

Interkulturní pracovník musí dobře znát jak kulturu svého klienta, tak i svou, být si vědom konkrétních rozdílů a pravidel komunikace. Musí umět rozpoznat projevy diskriminace a xenofobie a dokázat na ně vhodně reagovat. Také musí znát dobře společenská pravidla kultur a fungování institucí, s jejichž příslušníky pracuje. V neposlední řadě musí dobře znát jazyk a jeho sociokulturní kontext.²⁰⁷ Výhodou pracovníka může být, pokud má sám zkušenosti s migrací. Pokud je nemá, může být totiž vystaven riziku nedostatku pochopení či nadměrného soucitu. Není to ovšem podmínka. Zdravá interkulturní citlivost může být pracovníkem získána i během praxe. Pokud pochází interkulturní pracovník migrant ze stejné země jako klient, může si rychleji získat jeho důvěru. Na druhou stranu to však může být také nevýhoda, protože od něj mohou jeho krajané požadovat služby navíc a je těžké zůstat nestranný.

²⁰² Tamtéž. s. 48.

²⁰³ Tamtéž. s. 57.

²⁰⁴ Tamtéž. s. 57-58.

²⁰⁵ DOHNALOVÁ, Eva in PALAŠČÁKOVÁ, Dita a kol.: Formování profese interkulturní pracovník/pracovnice: Zahraniční zkušenosti, praxe a vzdělávání v ČR. Praha: InBáze, z.s., 2014. s. 82.

²⁰⁶ Tamtéž. s. 83.

²⁰⁷ KOCOUREK, Jiří in PALAŠČÁKOVÁ, Dita a kol.: Formování profese interkulturní pracovník/pracovnice: Zahraniční zkušenosti, praxe a vzdělávání v ČR. Praha: InBáze, z.s., 2014. s. 58.

Jazykově vzdělaní příslušníci majority získávají znalost jazyka obvykle na vysokých školách, kde se učí i o kultuře, etice a pravidla tlumočení. Práce interkulturního pracovníka pro ně může být jednodušší a je pro ně snazší být nestranný. Migranti mohou navíc trpět předstupy vůči cizincům z jiných zemí, například pokud jsou země ve vzájemném konfliktu.²⁰⁸ U nás se takto můžeme setkat například s nepřátelským postojem mezi Vietnamci a Číňany kvůli konfliktu týkajícího se Spratlyových ostrovů, na které si obě země dělají nárok. V květnu 2014 šly dokonce stovky Vietnamců protestovat před Čínskou ambasádu v Praze²⁰⁹ a některé vietnamské podniky odmítaly obsloužit Číňany.

Potřebnost profese interkulturní pracovník roste s přibývajícím počtem migrantů v České republice, především těch s dlouhodobým pobytem. Podporována je také trendem integrační politiky EU na lokální úrovni.²¹⁰ Na důležitost interkulturní práce a jejích příbuzných disciplín poukazuje také Koncepce integrace cizinců aktualizovaná v roce 2016, která uvádí, že „pro efektivní komunikaci mezi cizinci a majoritou je nezbytné podporovat vzdělávání a činnost interkulturních pracovníků, komunitních tlumočnicků a asistentů pedagoga v ZŠ“²¹¹.

Rozvoj této profese může pomoci při budování vztahů mezi lidmi žijícími v naší zemi a harmonii při jejich vzájemném soužití. Česká společnost se stává kulturně, etnicky a jazykově rozmanitou. Interkulturní práce může tento proces pomoci vést správným směrem a ovlivňovat, aby nedocházelo ke xenofobii, diskriminaci a násilí. Má velký význam pro celou společnost.²¹²

²⁰⁸ DOHNALOVÁ, Eva in PALAŠČÁKOVÁ, Dita a kol.: Formování profese interkulturní pracovník/pracovnice: Zahraniční zkušenosti, praxe a vzdělávání v ČR. Praha: InBáze, z.s., 2014. s. 82-83.

²⁰⁹ IDNES. praha.idnes.cz [online]. ©2014 [cit. 2017-02-19]. Stovky Vietnamců protestovaly v Praze proti čínským námořním provokacím.

²¹⁰ KOCOUREK, Jiří in PALAŠČÁKOVÁ, Dita a kol.: Formování profese interkulturní pracovník/pracovnice: Zahraniční zkušenosti, praxe a vzdělávání v ČR. Praha: InBáze, z.s., 2014. s. 64.

²¹¹ USNESENÍ VLÁDY ČR. Aktualizovaná „Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu“ a Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců v roce 2016. Praha: Ministerstvo vnitra, 2016.

²¹² KOCOUREK, Jiří in PALAŠČÁKOVÁ, Dita a kol.: Formování profese interkulturní pracovník/pracovnice: Zahraniční zkušenosti, praxe a vzdělávání v ČR. Praha: InBáze, z.s., 2014. s. 64.

Praktická část

4 Metodologie

4.1 Vymezení cíle praktické části a hlavní výzkumná otázka

Cílem praktické části diplomové práce bylo přiblížit způsobu života Číňanů žijících dlouhodobě v České republice a to prostřednictvím témat uvedených v teoretické části práce. Dále zjistit míru integrace této etnické komunity do české společnosti a její adaptace na české sociální prostředí.

Hlavní výzkumné otázky:

HVO1: Jaké sociální faktory ovlivňují život Číňanů žijících v České republice?

HVO2: Jak se Číňané žijící v České republice cítí být integrování do české společnosti?

4.2 Metody sběru dat

Pro praktickou část této práce byla zvolena kvalitativní forma výzkumu, která umožňuje zkoumat událost, fenomén, jedince nebo skupinu v přirozeném prostředí a v přirozených podmínkách, získat detailní popis určitých situacích, snažit se mu porozumět a vytvořit jeho komplexní obraz. Kvalitativní výzkum se zaměřuje na kvalitu výpovědí respondentů, získání podrobného popisu skupiny či jedince a umožňuje studovat procesy a navrhnout teorie.²¹³

Jako metoda získávání dat byl zvolen polostrukturovaný rozhovor, rozhovor částečně řízený, který představuje flexibilní metodu, jež dává dotazovaným možnost volně mluvit o tématu a rozvíjet své myšlenky.²¹⁴ Polostrukturovaný rozhovor se vyznačuje připraveným souborem otázek či témat, kde není pevně stanoveno jejich pořadí. V průběhu dotazování může být doplněn o další otázky, které mohou obohatit výsledky výzkumu. Tato varianta rozhovoru se jeví jako vhodná k vytvoření přirozenějšího kontaktu výzkumníka s dotazovaným, rozhovor může snadněji plynout a do jisté míry se dají také akceptovat osobní specifika respondenta. Zároveň jistá míra formalizace napomáhá k utřídění údajů a jejich vzájemné porovnávání.²¹⁵

²¹³ HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum. 2. vydání. Praha: Portál, 2008. s. 50.

²¹⁴ ŘIHÁČEK, Tomáš. ČERMÁN, Ivo. HYTYCH, Roman a kol. Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2013. s. 15.

²¹⁵ REICHEL, Jiří. Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. 1. vydání. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, 2009. s. 111-112.

4.3 Postup realizace výzkumu

Po zvolení formy výzkumu – kvalitativní výzkum formou polostrukturovaného rozhovoru, byl stanoven cíl výzkumu a hlavní výzkumná otázka. Následně bylo stanoveno několik okruhů a k nim sestaveno 33 otázek, z nichž první část byly demografické a kontextové otázky, týkající se identifikačních charakteristik jedince. Druhá část otázek se opírala především o témata teoretické části práce a cíle praktické části – otázky vztahující se ke zkušenostem nebo chování, k názorům, pocitům, znalostem a vnímání. Tyto otázky byly v průběhu rozhovorů případně doplňovány o další otázky, které z odpovědí respondentů průběžně vyplynuly. Během dotazování byly kladeny také sondážní otázky, jejichž účelem bylo prohloubení odpovědí. U všech respondentů bylo nutné některé otázky dovysvětlovat, protože i když většina z nich uměla česky na velmi dobré úrovni, bylo z jejich odpovědí několikrát patrné, že otázku nepochopili správně či nerozuměli významům některých slov. U jednoho z respondentů, který uměl česky velmi málo, byl přítomen zkušený čínský tlumočník, který otázky tlumočil do čínského jazyka a odpovědi následně do českého jazyka. Tlumočník byl jedním z prvních respondentů a před tlumočením tedy už dobře znal otázky, jelikož na ně již sám odpovídal. Další respondentce, která neuměla česky, tlumočila její dcera, která se živí tlumočením čínského jazyka.

Před začátkem realizace kvalitativního sběru dat bylo kontaktováno několik členů čínské komunity žijících v České republice, kteří byli osloveni jako respondenti do výzkumné části práce. Pro získání důvěry čínské komunity v ČR a ochoty poskytnout rozhovory pro tuto práci byla důležitá několikaletá interakce a navazování vztahů s jejími členy. Hlavními kritérii výběru respondentů bylo, aby na území České republiky žili alespoň 10 let a měli zde dlouhodobý či trvalý pobyt nebo české občanství. Dotazování byli osloveni osobně, skrze Wechat - sociální síť používanou Číňany nebo prostřednictvím čínského tlumočníka. Byli obeznámeni s tématem diplomové práce a účelem realizace rozhovorů. Jelikož někteří oslovení Číňané byli bohužel v zahraničí a jiní, především starší Číňané, byli pracovně vytíženi, byly polostrukturované rozhovory realizovány nakonec s následujícími šesti příslušníky čínské komunity ve věku 22-51 let žijícími v České republice minimálně 10 let. Z toho jsou čtyři muži a dvě ženy. Všichni dotazovaní žijí aktuálně v Praze, dva z nich žili v minulosti v jiných městech České republiky.

Všichni respondenti byli informováni o záměru a cíli diplomové práce a dokonce projevíli nadšení, že bude tato práce o čínské komunitě žijící v ČR realizována. Následně s nimi bylo

domluveno konkrétní datum a čas osobní schůzky pro realizaci polostrukturovaných rozhovorů, které byly uskutečněny v přirozeném prostředí – v kavárnách nebo přímo v restauracích, které čínští respondenti vlastní a tráví v nich většinu dne. Všechny rozhovory trvaly v rozmezí 40 – 60 minut. U všech respondentů byl rozhovor zaznamenáván na diktafon a následně převeden do písemné podoby.

4.4 Techniky analýzy

U všech nahraných rozhovorů byla pro lepší práci s textem a podrobné vyhodnocení provedena doslovná transkripce. Z důvodů častého špatného skloňování a nedokonalé češtiny byly všechny rozhovory přeneseny do spisovného českého jazyka a očištěny od chyb ve větné skladbě. Text byl také očištěn od zvuků, které neobsahovaly žádnou důležitou informaci pro cíl práce. První rozhovor byl přepsán ještě před realizací dalších rozhovorů a použit k revizi strategie a plánu, jakou je rozhovor veden. Údaje z demografických a kontextových otázek (věk, bydliště, oblast Číny, ze které pocházejí, délka pobytu v ČR, nejvyšší dosažené vzdělání) byly zpracovány do jednoduchého popisku jednotlivých respondentů na začátek každého rozhovoru. Všechny přepsané rozhovory byly vytištěny pro lepší přehled porovnávání získaných dat a možnost vepisovat poznámky.

Pro zpracování rozhovorů byl zvolen přístup zakotvená teorie – otevřené kódování. Při prvním průchodu daty byla lokalizována jednotlivá témata v textu a přiřazeny jim kódy. Seznam témat byl postupně třízen, organizován a doplňován v další analýze až k tematickému rozkrytí textu. Na okraje textu byly vkládány poznámky a komentáře k významu jednotlivých kódů. Dalším krokem byla konceptualizace dat - zachycení určitého výseku sociální reality, a kategorizace - sloučení kódů, které popisují podobné jevy, a pojmenování vzniklých kategorií. Následně došlo k porovnání vzniklých kategorií a konceptů.

4.5 Vzniklé kategorie

Během analýzy rozhovorů bylo možné vysledovat osm hlavních kategorií a několik podkategorií:

- **Migrace do České republiky**
 - o Oblast Číny, z které respondenti pocházejí, Postupná migrace rodiny, Předchozí místa pobytu, Příbuzenské vztahy v ČR a v Evropě, Důvod migrace do ČR

- **Práce a vzdělání Číňanů žijících v ČR**
 - o Obor práce v ČR, Obor práce v Číně, Vzdělání
- **Pobyt v ČR**
 - o Druh pobytu, Plány do budoucna
- **Kontakt s Čínou a Číňany žijícími v ČR**
 - o Cestování do Číny, Finanční podpora rodiny v Číně, Kontakt s Číňany v ČR, Členství v Krajském sdružení Číňanů žijících v ČR a Česko čínský žurnál
- **Kontakt s Čechy a českou společností**
 - o Kontakty s Čechy, Názory na Čechy a českou společnost, Otázka partnerství s Čechy, Názory na Vietnamce žijící v ČR, Znalost českého jazyka
- **Životní styl Číňanů žijících v ČR**
 - o Domov čínské rodiny v ČR, Změna životního stylu po příjezdu do ČR, Rozdíl v rodinném životě Číňanů a Čechů, Míra dodržování čínských tradic
- **Pocit začlenění do České společnosti**
- **Využívání sociálních služeb a služeb integračních center**

4.6 Zajištění kvality

Dle metodologů Lincolnové a Guby se musí každý výzkum v oblasti společenských věd vyrovnávat s čtyřmi problémy: pravdivostní hodnotou, upotřebitelností, konzistencí a neutralitou.²¹⁶

Pravdivostní hodnota – Toto kritérium bylo zajištěno dlouhodobým kontaktem s čínskou komunitou, získáním si důvěry mezi jejími členy a projevem zájmu o čínské etnikum, jeho kulturu, způsob života a životní hodnoty. Všichni dotazovaní byli předem informováni o tématu diplomové práce, o účelu sběru dat a o oblastech, kterých se bude rozhovor týkat. Všichni respondenti byli předem informováni o tom, že budou rozhovory nahrávány na diktafon a následně ve spisovném jazyce převedeny do textu. Pokud během průběhu rozhovoru respondenti uvedli, že vyslovená informace nemá být uvedena v diplomové práci, byli ujištěni, že jejich požadavek bude akceptován. Rozhovory probíhaly v přirozeném prostředí a jejich průběh nebyl nijak narušován. Odpovědi respondentů nebyly nijak ovlivňovány,

²¹⁶ HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum. 2. vydání. Praha: Portál, 2008. s. 340.

pouze docházelo k zpřesnění a vysvětlování otázek a ověřování si, že informant jednotlivé otázky správně chápe. V období realizace výzkumu byly prováděny diskuse s několika dalšími členy čínské komunity, kteří se rozhovorů neúčastnili. Například s paní Ruskovou, zakladatelkou prvních čínských novin v ČR a předsedkyní Krajanského sdružení Číňanů v ČR.

Upotřebitelnost – Výzkum se soustředil na členy čínské komunity v České republice, žijící především v Praze, míru jejich integrace do české společnosti a sociální faktory související se způsobem jejich života v České republice a životními hodnotami. Respondenti byli vybráni z několika věkových kategorií a otázky v rozhovorech byly z velké části zaměřeny na celé rodiny respondentů, případně na celou komunitu, v které se mnoho členů navzájem zná. Ačkoliv všichni respondenti aktuálně žijí v Praze a pouze dva v minulosti žili v jiném městě České republiky, výzkum je aplikovatelný na většinovou část čínské populace žijící v Čechách, neboť v Praze žijí skoro tři čtvrtiny z celkového počtu Číňanů u nás.

Konzistence – Všichni respondenti mluvili z vlastních zkušeností, o svém způsobu života, uváděli skutečná fakta, vyjadřovali své osobní názory a měli dostatečný prostor pro vyjadřování. Nebyli omezováni v názorech a jejich odpovědi nebyly nikterak ovlivňovány. Na většinu otázek odpovídali bez váhání. Respondenti měli na účel výzkumu pozitivní názor a byli rádi, že se mohou podělit o své zkušenosti, poznatky a informace o způsobu života. Během průběhu rozhovorů se u nich neprojevovaly žádné známky stresu, studu, obavy ani jiné negativní reakce. Pokud by se zkoumání u stejných osob uskutečnilo znovu, byly by výsledky s velkou pravděpodobností opakovatelné.

Neutralita – Dotazování probíhalo bez jakékoliv předpojatosti. Položené otázky byly pouze dovysvětlovány, nebyly k nim uváděny žádné osobní názory ani poznatky výzkumníka. Stejně tak nebyly nijak komentovány ani ovlivňovány odpovědi respondentů. Reakce na ně byly neutrální, bez jakýchkoliv nevhodných projevů emocí.

4.7 Etické aspekty

Všichni respondenti byli před realizací rozhovorů plně informováni o průběhu a okolnostech výzkumu. Také byli vyrozuměni, že mohou kdykoliv ukončit svoji účast v projektu. Všem respondentům byla přislíbena anonymita, která byla posléze také zachována, i když uvedli, že by jim zveřejnění jména nevadilo. Všichni dotazovaní podali pasivní souhlas s účastí ve výzkumu a se sběrem a zpracováním dat, tedy souhlas bez podpisu souhlasového formuláře.

5 Získaná data - Rozhovory s Číňany žijícími v ČR

5.1 Respondent č. 1

Respondent č. 1 je muž starý 22 let, který žije v České republice od roku 2002. Pochází z města Čching-tchien z provincie Če-ťiang na jihu Číny. Vyrůstal v Černošicích a Mladé Boleslavi, kde žije i jeho rodina, poslední dva roky se ovšem zdržuje spíše v Praze. Jeho nejvyšším dosaženým vzděláním je základní. Střední školu nedokončil, protože se začal věnovat podnikatelské činnosti.

Přijela vaše rodina do České republiky společně, nebo zde vaše rodiče žili dřív?

Rodiče přijeli v roce 1995. Matka otěhotněla v Čechách, ale jelikož s otcem neměli dostatek peněz, tak se vrátila do Číny, kde jsem se narodil. Potom jela zpět do Čech a začali tady s otcem společně podnikat. Mne v Číně vychovávali prarodiče. Mám ještě mladšího bratra a sestru, ti už se oba narodili tady.

V jakém oboru pracujete vy a vaše rodina žijící v ČR?

Rodiče mají restauraci a já toho dělám hodně. Nejvíce pracuji v cestovním ruchu. Děláním průvodce čínským turistům. Teď budeme mít novou cestovní agenturu. Dále podnikám s rýží. Z Kambodži dovážíme kamiony rýže a prodáváme ji do čínských restaurací. Občas dělám také tlumočnicka. Když se v Čechách točí čínské filmy, tam často shání tlumočnicka a je to dobře placené. A když mám čas, tak tlumočím i jinde. Teď jsme založili firmu, kde máme několik lidí, kteří mluví česky a čínsky a ty posíláme tlumočit.

Čím se vaše rodina živila v Číně?

Když byli rodiče v Číně, byli ještě hodně mladí. Matka prodávala v obchodě oblečení a otec šperky. I když mají oba střední vzdělání. V části Číny, ze které pocházíme, byla tehdy docela chudoba. Od malička nám kladli důraz na to, že musíme podnikat, abychom se měli dobře. Pro nás z této oblasti není důležité vzdělání. V severní části Číny jsou všichni více vzdělaní, ale jižní část klade důraz spíše na obchod. V dnešní době je naše provincie jednou z nejbohatších v Číně. Nejsme moc dobří v učení, ale jsme dobří v podnikání. Pochází odtud například i CEO z Alibaba Express, který dodělal střední školu snad až na několikátý pokus.

Přišli vaši rodiče do ČR přímo z Číny nebo předtím žili ještě v jiné zemi?

Půl roku žili v Holandsku. Nakonec ale jeli do Čech, protože tu žil strýc s tetou a ti jim v začátcích pomohli s podnikáním. Také jim pomáhali zařídit vízum a další věci. Teď už tu žije i několik dalších sourozenců mých rodičů.

Žijí vaši příbuzní ještě v nějakých dalších částech Evropy?

Z tátovi strany jsou tři sourozenci v Čechách a jeden ve Španělsku. Z máminy strany jsou v Itálii, Holandsku, Španělsku a v Kanadě.

Jaký druh pobytu máte?

Rodiče mají trvalý a já s bratrem mám české občanství. Já ho mám od roku 2014. Bohužel jsme se museli vzdát čínského, protože čínské zákony neumožňují dvojí občanství. Sestra má zatím čínské, ale v budoucnu si ho také změní.

Plánujete v ČR zůstat, pokračovat do jiné země, nebo se vrátit zpět do Číny?

Jelikož jsem tady vyrůstal, tak se tu cítím doma víc, než v Číně. Tam jsem byl jen do 8 let, takže už déle žiji tady. Když jedu do Číny, tak nejsem moc navyklý na tamní zvyky. Navíc v Číně je velký trh a konkurence. Tam musí mít člověk dobré kontakty, aby se prosadil. V budoucnosti se tedy vidím spíše v České republice. Přemýšlel jsem, že bych jel třeba do Švýcarska, Norska nebo do Ameriky, ale to spíše jen obchodně, nechtěl bych tam zůstat dlouhodobě. Většina čínských rodičů se ale plánuje vrátit do Číny. Obvykle nemají žádné české kamarády, neumí moc česky a nikam nechodí.

Co vaši rodinu přimělo k migraci do ČR?

V Číně byl tehdy moderní trend jezdit do Evropy podnikat. Když v Evropě otevřeme restauraci či obchod, tak zaručeně vyděláme víc, než v Číně. V našem městě Čching-tchien je kolem 500 000 obyvatel a skoro 300 000 tam nežije, ale podnikají v Evropě. Z naší provincie je nejvíc lidí ve Španělsku, Itálii, Česku, Maďarsku a Holandsku.

Jak často jezdíte vy nebo vaše rodina do Číny?

Rodiče jezdí jednou za rok jako většina starších Číňanů, hlavně aby navštívili prarodiče. Většinou kolem oslav čínského nového roku. Já jezdím méně, třeba jednou za tři roky.

Jakým způsobem podporujete prarodiče? Posíláte jim peníze do Číny?

Určitě, většinou jednou za rok. V oblasti, ze které pocházím, mají rodiče většinou hodně dětí. Můj otec má 5 bratrů a sestru. Matka má 3 bratry a 3 sestry. Většinou to chodí tak, že ten, kdo je z rodiny nejbohatší, ten posílá prarodičům nejvíc peněz. Bohatší posílají kolem 80 000 korun ročně. My posíláme kolem 50 000. Vždycky jim to bohatě stačí na život.

Scházíte se s ostatními Číňany žijícími v ČR? Jak často a při jakých příležitostech?

I když jsem tu od malička, tak stejně pořád víc myslím jako Číňan. Třeba více myslím na peníze, jak vydělávat, než na studium. Více se tedy bavím a scházím s Číňany. Většinou jen tak někam jdeme, ale hlavně řešíme nějaký byznys. Rodiče jsou neustále v restauraci a moc se s nikým neschází. Většinou se s čínskými přáteli schází jednou nebo dvakrát za měsíc. Třeba si zajdou na večeři. Matka chodí s čínskými přítelkyněmi jednou za čas na nákupy. Nejvíce se s Číňany rodiče schází na Vánoce. Většinou je v Čechách během vánočních svátků všude zavřeno, proto se mnoho Číňanů schází v tuto dobu. Například ve velkých restauracích Peking nebo Garden v Praze. Tam bývá v tu dobu plno. Ženy se baví a muži hrají často karty. Restaurace mají také salónky, v kterých se obvykle zpívá karaoke. Často se v těchto restauracích během Vánoc dělají i svatby, protože má většina Číňanů volno.

A jak vypadá taková čínská svatba v Čechách?

Je tam kolem 100 lidí. Ne jako u Vietnamců, kdy je jich třeba 600. Většinou je to také v restauracích Garden nebo Peking. Jako svatební dar se dávají červené obálky Hong Bao s penězi. Většinou si novomanželé zapisují, kolik peněz jim která rodina dala a potom jim dají stejnou částku, když jsou na jejich svatbu. Když je to někdo, koho známe méně, tak v obálce dáváme méně peněz, třeba 3000 Kč.

Scházíte se s Čechy? Máte mezi nimi přátele?

Mám hodně českých přátel. Většinou chodíme do klubu nebo do čajoven. Rodiče se s Čechy vidí spíše jen v restauraci jako se zákazníky.

Přemýšlel jste někdy o možnosti založení smíšené rodiny, když žijete v ČR?

Hodně Číňanů říká, že by chtělo českého partnera, protože smíšené dítě je hezčí. Já bych si vzal raději Číňanku, která má stejný způsob myšlení jako já. České ženy jsou hezké, ale jsou

jiné uvnitř. Čínské ženy jsou pracovitější a jsou více doma. I když pokud tu žijí dlouho, jsou už spíše jako Češky, chodí rády do kavárny, do kina, do divadla, na výlety.

A jak myslíte, že by na to reagovali vaši rodiče, kdybyste si přivedl domů Češku?

Hodně čínským rodičům to vadí, ale moji rodiče říkají, že jim to je jedno. Jsou tomu otevření. Je zajímavé, že více Číňanek má českého manžela, než opačně. Zním 7 takových párů a kdy je manželka Číňanka, ne Číňan s českou manželkou.

Jak vypadá domov klasické čínské rodiny v ČR? Máte doma vystavené čínské předměty, sošky obrázky apod.?

Hodně Číňanů má doma nějaké čínské předměty, ale naše rodina ne. Oni jsou po práci unavení a jdou se domů jen vyspat. Pak jsou celý den v restauraci. Máme úplně normální byt. Ani nemáme moc nádobí a zařízenou kuchyň. Většinou jíme všechny jídla během dne v restauraci.

Jak se změnil váš životní styl, nebo vaší rodiny, během pobytu v ČR?

Když pojedu do Číny, tak hodně lidí hned na první pohled pozná, že jsem přijel z Evropy. Naučili jsme se tu během pobytu hodně věcí. Třeba, že už nemluvíme tak nahlas. V Číně docela při mluvení řvou a je to tam normální. Také jsem se tu naučil třídít odpad. V Číně to skoro nikdo nedělá. Nebo musíme zastavit na přechodu, když je červená, ale v Číně to dost chodců nedodrží. Nebo když přijdu do restaurace, tak pozdravím a objedná si. V Číně někdo přijde, ani nepozdraví a hned začne křičet: „Dvě kachny.“ Naučili jsme se být slušnější a kultivovanější. Další změnou je, že se náš život zpomalil. V Evropě si člověk může zajít na kávu, do klubu, kdežto v Číně jsou všichni rychlí – mluví rychle, pracují rychle, všechno dělají rychle. Když totiž nebudou rychlí, tak si například zaměstnavatel najde někoho jiného. Je tam hodně lidí, velká konkurence. Na poště si v Česku třeba kolegyně mezi sebou popovídají, něco si řeknou. V Číně se tohle stát nemůže! Když by to někdo viděl, řekne, že ten zaměstnanec není vděčný za práci.

Jaké čínské svátky a tradice slavíte a dodržujete v ČR? Jak slavíte?

Hlavně Čínský nový rok. Rodina musí uvařit dobré jídlo, sednou si k televizi a koukají na čínský novoroční pořad. Někteří Číňané pouští petardy k odhánění zlých duchů. Potom slavíme měsíční den, Svátky středu podzimu. Na ten se dělají tradiční měsíční koláčky, které kupujeme. Málokdo už je dělá doma. Ty se pak dávají známým jako dárek. Samozřejmě se při všech svátcích scházíme s příbuznými.

A co svátky Čistoty a jasu, kdy se uctívají zemřelí předci? Četla jsem v jedné knize, že Číňané zapalují na internetu svíčky ve virtuálních smutečních síních, když tento svátek nemohou odjet oslavit do Číny.

Ne, to určitě ne. O tom jsem nikdy neslyšel.

Jaký největší rozdíl vidíte v životě české a čínské rodiny?

Česká rodina si umí užívat života. Třeba jet o prázdninách s rodinou na dovolenou, jít do divadla, do kina. Takové možnosti my nemáme. Rodiče pořád pracují a chtějí to i po svých dětech. Chtějí, aby se děti dobře učily, co nejdříve podnikaly, aby měly dobrou práci a podobně. V tomhle už bude moje generace určitě lepší. Já budu chtít s dětmi jezdit na dovolenou nebo do kina.

Čínští rodiče bývají hodně přísní. Jsou v Čechách pořád stejně přísní, nebo se jejich nároky snížily?

Jsou pořád stejně přísní, určitě přísnější než Češi. Alespoň moje rodiče jsou dost přísní. Například když jsem měl v deváté třídě na vysvědčení pět dvojek, tak mi nadávali. Ale myslím, že až já budu mít dítě, bude to volnější. Myslím si, že je to podobné jako u Vietnamců. Ti starší jsou přísní, ale ti mladí, co se tu narodili nebo zde žijí od mládí a mají teď děti, na ně už tak přísní nejsou a kladou na ně menší požadavky. Číňani, kterým je teď třeba 15 nebo 17 a narodili se tady, už to mají doma méně přísné. Já jsem v 17 musel chodit na brigády a vydělávat si. Rodiče mi nic nekoupili. Jim někteří rodiče ale často kupují drahé mobily a dávají jim peníze. Oni pak chodí na diskotéky, pijí alkohol a podobně.

Jak rychle jste se naučil česky?

Já jsem od malička bydlel v Černošicích a ve škole jsem byl tehdy jediný cizinec. Děti, ne že by mě šikanovali, ale dělali si ze mě legraci, že jsem žlutý a šikmooký. Byl jsem docela osamělý a s nikým jsem moc nemluvil. Báł jsem se mluvit, protože když jsem něco řekl špatně, tak se mi děti vysmívaly. Po dvou letech jsem už docela rozuměl, ale mluvit mi dělalo problém.

Co vám dělalo největší problémy?

Skloňování, předložky. Celkově gramatika. To mi dělá problémy i teď, a proto čtu často české knihy, abych toho uměl víc. Na základní škole jsem měl českého kamaráda, který se mnou schválně mluvil špatně česky. Do teď mám problém se skloňováním, protože mě nikdo neopravoval a ani teď mě nikdo neopravuje, když něco řeknu špatně. Ale pro mne je lepší, když mě někdo opraví a řekne mi, jak je to správně. Já se tím mohu zlepšovat. Jenže slušný člověk většinou neříká: „Hele, tohle jsi řekl špatně.“

Navštěvoval jste kurzy českého jazyka?

Ano. Já jsem začal chodit do české školy a nic jsem neuměl a během toho jsem začal chodit na doučování k jedné paní. Tam jsem chodil asi jen půl roku. Byla to Češka. Neuměla čínsky, ale ukazovala mi obrázky, povídala si se mnou a docela dost jsem se toho od ní naučil.

Cítíte se být začleněn do české společnosti?

Cítím. Nemám s tím žádný problém. Necítím se tak, že když jsem žlutý, že by se na mne lidé dívali jinak. Dřív ano, ale teď už ne. Myslím, že jakmile umí člověk česky a dorozumí se, tak ho Češi berou jako rovnoprávného. Problém je, pokud člověk česky neumí.

Co pro vás bylo největším problémem při tomto začlenění?

Asi čas na základní škole, než jsem se naučil jazyk. To, že se mi děti smály, mi teď přijde normální. My bychom se také v Číně smáli, kdyby přijel Čech, že je bílý. Děti moc nechápou, že je to špatné. Teď se denně setkávám s Čechy a cítím se normálně, možná i lépe. Protože jsem s Číny, mám více možností. Hlavně v dnešní době, když chce mnoho firem podnikat v Číně nebo spolupracovat s Číňany.

Setkal jste se v ČR s rasismem vůči své osobě nebo někomu z rodiny?

To ani ne, ale například když jdu do obchodu nebo na úřad a mluvím na ně česky s čínským přízvukem, tak se divně koukají a dělají opovrhující obličeje. Nejvíc, pokud dotyčný neumí česky vůbec. A mám pár kamarádů, které ve škole třeba šikanovali kvůli jejich původu. Já si však myslím, že to záleží na člověku. Pokud se dítě s nikým nebaví, nemluví, sedí v koutě, nedělá vtípky, vypadá, že se bojí, tak se často stane, že tím vyčnívá a někdo ho začne šikanovat. Ale to je, myslím, i u českých dětí.

Co vám vadí, když jednáte s Čechy? Jaký na ně máte názor?

Já s nimi žádný velký problém nemám, ale je pravda, že se mi moc nelíbí, když jdu do obchodu a prodavačky často nepozdraví a mračí se. Kdyby to udělaly v Číně, tak si bude zákazník stěžovat vedení a klidně tu prodavačku vyhodí. Není to u všech, ale je pravda, že je takových lidí v Česku hodně. Myslím si, že by mohli být přátelštější, někdy působí hodně vystresovaně. Když jsem byl v Itálii nebo ve Španělsku, tak byli přátelštější.

Jaké máte zkušenosti s jednáním na českých úřadech? Máte pocit, že se vám dostává stejného zacházení jako Čechům?

Někdy se úřednice na Asiaty dívají skrz prsty. Ale většinou, pokud umíte dobře česky, tak si myslím, že se chovají stejně.

A když přijde Číňan, který neumí vůbec česky nebo jen málo?

Potom jsou úředníci často hodně negativní a neochotní. Podobnou neochotu zažila moje matka u českého doktora. Přišla s tím, že jí několik dní hodně bolí hlava. On se vůbec nezeptal, co jí je a jen jí předepsal prášek na bolení hlavy a hned s ní byl hotový. Občas se i v nemocnicích chovají docela neochotně. Myslím si, že pokud je Číňan v nemocnici a neumí dobře česky, nerozumí doktorům, měli by se obrátit na nějakou službu a zajistit tlumočníka. Podle mne je základ etiky, aby klient všemu dobře rozuměl.

Zajímáte se o českou společnost, politiku, kulturu apod.?

kulturu ano, ale o politiku moc ne. Jen si občas přečtu nějaké zprávy na internetu. Ale samozřejmě mě zajímá, pokud se mění nějaké zákony, jako třeba EET nebo zprávy kolem česko-čínských vztahů.

Je něco, co nejste schopni z české kultury nikdy přijmout?

Z kultury ne, ale vadí mi, že Češi často mluví špatně o Číně a nejsou ji schopni přijmout. Nechápu, že v Číně musí být jiné zákony, protože by se to nedalo v takovém množství lidí ukočírovat, kdyby to bylo jako v Čechách. Například i nějaké dávky, sociální pojištění či věci ve zdravotnictví.

Jak vnímáte Vietnamce žijící v ČR? Vadí vám, že si vás lidé někdy pletou?

Nevadí, já si to totiž také občas spletu. I když Vietnamci jsou často menší a někdy trochu tmavší. A celkově nemám s Vietnamci žádný problém, mám mezi nimi i několik přátel. Akorát se většinou moc nebavíme o politice. O Vietnamcích žijících v Česku si myslím, že jsou dokonce už hodně čeští. Žijí tu déle než my a je jich tu hodně. Mně se zdá, že jsou už více jako Češi. Myslím, že takové budou určitě i moje děti. Podle mě je to dobré.

Využil jste někdy nějaké sociální služby (sociální poradenství, služby sociální péče, služby sociální prevence)?

Nikdy jsem nic takového nepotřeboval. Byl jsem jen chvíli na úřadě práce, aby za mne stát platil zdravotní a sociální pojištění. Pak jsem začal podnikat a platit si vše sám. Myslím si, že by se to ale mnoha Číňanům mohlo hodit, například navštívit nějaká integrační centra a využít poradenství. Hlavně pokud jsou v Česku chvíli. Většinou ale nevědí, že něco takového existuje.

Je někdo z vaší rodiny členem Krajského sdružení Číňanů v ČR nebo čtete Česko čínský žurnál?

Myslím, že ne. Ale viděl jsem jejich noviny. Je tam hodně informací pro Číňany o dění v České republice a různé návody a rady. Je to dobré pro ty, kteří neumí česky.

5.2 Respondent č. 2

Respondent č. 2 je žena stará 24 let, která žije v České republice od roku 2003. Pochází z města Čching-tchien z provincie Če-t'iang na jihu Číny. Dlouhou dobu žila v Pardubicích, nyní žije už několik let v Praze. Její nejvyšším dosaženým vzděláním je střední odborné.

Přijela vaše rodina do České republiky společně, nebo zde vaše rodiče žili dřív?

Rodiče tu žili dřív, už nevím přesně od kdy. Já jsem byla u prarodičů a přijela jsem za nimi později.

V jakém oboru pracujete vy a vaše rodina žijící v ČR?

Máme restauraci. Rodiče už nyní odjeli zpět do Číny a já jsem tu zůstala a pronajímám ji jiným Číňanům. I naši příbuzní žijící v Čechách mají většinou restaurace. Já ale dělám tlumočnicki.

Čím se vaše rodina živila v Číně?

Měli obchod s oblečením.

Přišli vaši rodiče do ČR přímo z Číny nebo předtím žili ještě v jiné zemi?

Přijeli rovnou do České republiky. A také jsme tu měli už nějaké příbuzné, takže bylo snazší vše vyřídit.

Žijí vaši příbuzní ještě v nějakých dalších částech Evropy?

Ano, někteří žijí ve Francii, Portugalsku, Německu, Španělsku a Rakousku.

Jaký druh pobytu máte?

Máme trvalý pobyt, ale kdyby Čína akceptovala dvojí občanství, možná bychom si udělali české občanství. Ale protože to Čína nepovoluje, tak to máme alespoň takto.

Plánujete v ČR zůstat, pokračovat do jiné země, nebo se vrátit zpět do Číny?

Moji rodiče se už vrátili zpět do Číny a občas nás přijedou navštívit. Já tu ale plánuji zůstat.

Co vaši rodinu přimělo k migraci do ČR?

Velká konkurence v Číně. Tam se těžko podniká a vydělává. Tady je to lepší. Vybrali si Čechy, protože jiné vyspělé země většinou už moc Číňany nepřijímaly. Česko bylo volnější a bylo snazší se sem dostat.

Jak často jezdíte vy nebo vaše rodina do Číny?

Minimálně dvakrát do roka. Hlavně teď jezdím navštěvovat rodiče. Třeba když je čínský nový rok, ale i jindy.

Jakým způsobem podporujete prarodiče? Posíláte jim peníze do Číny?

Ano posíláme jim dost. I rodičům.

Scházíte se s ostatními Číňany žijícími v ČR? Jak často a při jakých příležitostech?

Já se scházím s mladými Číňany, s kamarády. Chodíme třeba do kavárny, na karaoke nebo jezdíme na výlety. S příbuznými se moc nevidám. Jinak se ale většina Číňanů schází například na Čínský nový rok a další oslavy na společnou večeři. Popravdě se Číňané nemají moc čas scházet, protože pořád pracují.

Scházíte se s Čechy? Máte mezi nimi přátele?

Pár českých přátel mám a myslím, že si velmi dobře rozumíme. Přeci jen tu už žiji docela dlouho a při tlumočení se často setkávám s Čechy, takže s nimi nemám problém.

Přemýšlela jste někdy o možnosti založení smíšené rodiny, když žijete v ČR?

Nepřemýšlela. Nic proti tomu nemám, myslím, že lidé jsou různí. Nedá se říct, jestli je to dobré nebo špatné spojení. Většina Evropanek je samostatných a mají rády svobodu. Většina Číňanů je ale hodně žárlivá a myslí si, že žena má být doma a starat se o domácnost. A také jim vadí, když se třeba jejich žena stýká s jinými muži. A všimla jsem si, že hodně Češek má kamarády muže.

A jsou opravdu mladé Číňanky žijící v Čechách takové?

Většinou jsou hodně svobodné, jako Evropanky, ale po tom, co se jim narodí dítě, se to obvykle změní a začnou být víc tradiční.

Jak myslíte, že by na to reagovali vaši rodiče, kdybyste si přivedla domů Čecha?

Určitě by to nedovolili, jsou hodně tradiční.

Jak vypadá domov klasické čínské rodiny v ČR? Máte doma vystavené čínské předměty, sošky obrázky apod.?

Všude je to jiné. Každý žije jinak. Hodně rodin má třeba normální nábytek, jako Češi a na něm čínské ozdoby. Třeba čínské uzly štěstí, nějaké sošky nebo konvičky a misky na čaj.

Jak se změnil váš životní styl, nebo vaší rodiny, během pobytu v ČR?

Můj se moc nezměnil. Nebo spíše si to nepamatuji, protože jsem tady od 11 let. Akorát ve škole jsem měla v Čechách méně úkolů, než v Číně. Tam si člověk odnáší domů mnoho povinností každý den.

Jaké čínské svátky a tradice slavíte a dodržujete v ČR? Jak slavíte?

Hlavně slavíme čínský nový rok. Je velká hostina, děláme tradiční jídla, na stole máme mandarinky a dětem se rozdávají červené obálky s penězi. Ostatní svátky znamenají spíše společné setkání při jídle s příbuznými či přáteli.

Jaký největší rozdíl vidíte v životě české a čínské rodiny?

Čínské rodiče žijí ve stáří jejich děti, české rodiče děti nežijí.

Jak rychle jste se naučila česky? Co vám dělalo největší problémy?

Česky jsem se naučila za 2 roky a největší problém mi dělaly hlavně pády a skloňování. Nechápal jsem, proč jsou ve slovech odlišné koncovky a kdy je jak použít.

Navštěvovala jste kurzy českého jazyka?

Ne, česky jsem se naučila při docházce do české školy.

Cítíte se být začleněna do české společnosti?

Moc ne, protože mám pocit, že lidé na mně pořád koukají jinak, než kdybych byla Češka. Když někde přijdu do obchodu nebo do nějaké instituce, tak se netváří moc přívětivě, když

vidí můj čínský obličej. Tady v Praze už je to lepší, lidé jsou na cizince zvyklí, ale dříve jsem žila v Pardubicích a tam moc zvyklí nebyli.

Co pro vás bylo největším problémem při tomto začlenění?

Když jsem byla malá, byl problém jazyk. Nyní umím česky dobře, ale pořád se necítím tak dobře. Někdy mám pocit, že mi lidé dávají najevo, že sem nepatříme. Občas jsem se setkala s nenávistným chováním od některých Čechů.

Setkala jste se v ČR s rasismem vůči své osobě nebo někomu z rodiny?

Setkala jsem se s mnoha nadávkami na mou osobu i jiné Číňany. V tramvaji se mi stalo, že na mne nějaký muž jen tak ukázal prostředníček a tvářil se nenávistně. Ale je pravda, že od té doby, co žiji v Praze, se s nenávistným chováním setkávám méně.

Co vám vadí, když jednáte s Čechy? Jaký na ně máte názor?

Někdy se mi zdají lakomí, hlavně čeští muži. Když jde někam dívka s Číňanem, on bude platit nebo ji bude zvat. Nenechá jí, aby za něj platila. Čeští muži často za sebe nechají platit ženu, nebo jí nikam nepozvou, nebo platí na půl. U studentů se to dá pochopit, ale bohužel to dělají i někteří dospělí muži. Také si myslím, že v České republice hodně dlouho trvá, než něco vyřídím. Všude musím dlouho čekat.

Jaké máte zkušenosti s jednáním na českých úřadech? Máte pocit, že se vám dostává stejného zacházení jako Čechům?

Někdy se úředníci koukají zvláště, jako kdyby mnou opovrhovali. Když ale začnu mluvit a oni vidí, že mluvím dobře česky, tak je vše v pořádku. Myslím si, že mají často nějaké předsudky.

Zajímáte se o českou společnost, politiku, kulturu apod.?

Znám nějaké české právníky nebo jiné Čechy, kteří se o to hodně zajímají a když s nimi sedím, často mi vyprávějí, co je nového ve změně zákonů nebo v politice. Že bych tyto informace ale sama vyhledávala, to ne. Ani o dění v Čechách, ani o dění v Číně. Já sama se ale zajímám spíše o českou kulturu. Líbí se mi, že má každá země jinou kulturu.

Je něco, co nejste schopna z české kultury nikdy přijmout?

Akorát mi přijde zvláštní zvyk, když se na Vánoce nejí, aby lidé viděli zlaté prase. To bych nedokázala, nejíst celý den. A také musím jíst vždy teplé jídlo. Češi jí často jen housku namazanou máslem.

Jak vnímáte Vietnamce žijící v ČR? Vadí vám, že si vás lidé někdy pletou?

Zdá se mi, že hodně Vietnamců nesnáší Číňany a také si o nás myslí, že jsme chudí. Hodně Číňanů pak zase proto nadává na Vietnamce. Musím se také přiznat, že nemám moc pozitivní názor na vietnamské muže. Setkala jsem se s mnoha Vietnamci, kteří byli svým ženám mnohokrát nevěrní nebo měli milenky a jejich manželkám a přítelkyním to nevadilo. Mladé Vietnamky bývají zase často „zlatokopky“. Myslím, že už nejsou moc tradiční. Lidé si mě často pletou s Vietnamkou. I mnoho Vietnamců si myslelo, že jsem Vietnamka. Číňané prý, podle nich, mají šikmější oči a já je mám více kulaté. Už jsem si na to ale zvykla, že si mě pletou.

Využila jste někdy nějaké sociální služby (sociální poradenství, služby sociální péče, služby sociální prevence)?

Nevyužila a myslím si, že mnoho Číňanů ani neví, že nějaké takové služby existují. Nemají se to kde dozvědět, i když by mnoho z nich nějakou pomoc jistě uvítalo. Většinou, pokud něco potřebují, obrazejí se na své známé, tlumočnický nebo právníky. Existují i čeští právníci, kteří umí čínsky.

Navštívila jste někdy některé z center pro integraci cizinců?

Nenavštívila, ale myslím si, že to může být užitečné. Především, pokud mají čínsky mluvícího tlumočnicka.

Je někdo z vaší rodiny členem Krajského sdružení Číňanů v ČR nebo čtete Česko čínský žurnál?

Členem nikdo není, ale jejich noviny jsem párkrát viděla. Osobně se o ně moc nezajímám, jsou tam nějaké články a také hodně reklam. Občas jsou tam užitečné informace, hlavně pro

Číňany, kteří neumí český jazyk. Existují ale už i novější noviny, které jsou ještě obsáhlejší. Myslím, že se dají sehnat na ambasádě a v čínských obchodech v Sapě.

5.3 Respondent č. 3

Respondent č. 3 je muž starý 27 let, který žije v České republice od roku 1998. Pochází z města Čching-tchien z provincie Če-ťiang na jihu Číny. Od příchodu do České republiky žije se svou rodinou v Praze. Jeho nejvyšším dosaženým vzděláním je vysokoškolský titul bakalář na Filmové akademii v Číně.

Přijela vaše rodina do České republiky společně, nebo zde vaše rodiče žili dřív?

Moje rodiče tu žijí už od roku 1992, já jsem do té doby vyrůstal u prarodičů v Číně.

V jakém oboru pracujete vy a vaše rodina žijící v ČR?

Rodiče mají restauraci a sestra s její rodinou také. Když sem přijeli, měli nejdřív obchod s textilem. Když si našetřili peníze, otevřeli si restauraci, kterou mají do dnes. Já jsem měl chvíli malé čínské bistro, kde jsme dělali i tradiční čínské malé plněné knedlíčky Dim Sum. Teď se ale zabývám turistikou, mám svoji cestovní agenturu. Někdy dělám také tlumočnicka, když v Čechách natáčejí čínští filmaři. V několika filmech jsem si dokonce zahrál menší role.

Čím se vaše rodina živila v Číně?

Obchodovali s textilem. Měli malou firmu.

Máte v České republice příbuzné?

Kromě rodičů tu mám také starší sestru, dva strýce, dvě tety, bratrance a sestřenice.

Přišli vaši rodiče do ČR přímo z Číny nebo předtím žili ještě v jiné zemi?

Rodiče žili nejdřív v Rakousku, pak v Německu a nakonec přijeli sem, kde zůstali. Tehdy tady ještě nežili žádní z našich příbuzných, měli tu jen pár přátel. Když se tu usadili a začal se jim dařit, přijel jsem za nimi i já.

Žijí vaši příbuzní ještě v nějakých dalších částech Evropy?

V Rakousku, Německu, Itálii. V Itálii je hodně velká čínská komunita, něco jako v Anglii. Také je tam Chinatown.

Jaký druh pobytu máte?

Všichni máme trvalý pobyt.

A nepřemýšlel jste o tom, že byste si udělal české občanství?

Zatím ne, protože do budoucna bychom chtěli obchodovat s Čínou a spolupracovat v rámci cestovního ruchu. Bude proto lepší, mít čínské občanství. Předpokládám, že tam budu muset i často létat.

Plánujete v ČR zůstat, pokračovat do jiné země, nebo se vrátit zpět do Číny?

Určitě tady zůstanu žít. Tady je můj domov. Do Číny se vrátit nechci, tady jsem si už zvykl a líbí se mi tady. Je tu méně lidí, méně aut, lepší vzduch i prostředí.

Co vaši rodinu přimělo k migraci do ČR?

Tehdy bylo hodně populární jezdit z Číny pryč, hlavně do Evropy nebo USA. Chtěli zkusit podnikat jinde a přilepšit si. V Číně bylo málo možností. Nebyla to ovšem jen ekonomická migrace, ale bylo to zároveň takovým trendem. Především v oblasti Číny, ze které pocházím. Dvě třetiny Číňanů žijící v České republice jsou z města Čching-tchien jako já.

Jak často jezdíte vy nebo vaše rodina do Číny?

Jednou za rok. Většinou podle potřeby, když tam musíme něco zařídit. Nemáme stanovené určité období.

Jakým způsobem podporujete prarodiče? Posíláte jim peníze do Číny?

Posíláme jim pravidelně peníze. Oni už nepracují, žijí jen z toho, že jim posíláme peníze. Myslím, že se mají opravdu dobře, protože rodiče jim posílají opravdu hodně a peníze jim posílají i další příbuzní.

Scházíte se s ostatními Číňany žijícími v ČR? Jak často a při jakých příležitostech?

Ano, s čínskými přáteli se scházím často, několikrát do týdne. Chodíme většinou večer po práci na zábavy nebo někdy také na jídlo. Jako komunita se scházíme minimálně dvakrát za rok. Na čínský nový rok se většinou konají velké společné večery. A scházíme se i při dalších čínských svátcích. Další setkávání je, když se přibližně jednou za rok koná velká čínská akce, například když přijede z Číny nějaká významná osobnost.

Scházíte se s Čechy? Máte mezi nimi přátele?

Teď už jich mám docela málo. Ale dříve jsem měl hodně kamarádů. Hlavně když jsem chodil na střední školu. Pak, když jsem odjel studovat do Číny, tak jsem hodně těchto kontaktů ztratil

Přemýšlel jste někdy o možnosti založení smíšené rodiny, když žijete v ČR?

Nepřemýšlel, protože naše rodina je hodně tradiční. Oni by to asi moc nechtěli, nebyli by šťastní, kdybych si vzal Češku. Těm starším tradičním rodičům by se to podle mne celkově nelíbilo ani v jiných rodinách. I když, pokud zde plánují zůstat, pravděpodobně by nebyli tolik proti. Někteří Číňané, které znám, měli české přítelkyně a rodičům to nevadilo. Také myslím, že pokud se bude ta dívka zajímat o čínskou kulturu nebo bude umět čínsky, budou nadšení. Problém je, že hodně starších Číňanů neumí moc dobře česky, tak by jim asi vadilo, že se s tou nevěstou nedomluví. Až budu mít děti já, tak rozhodně nebudu mít nic proti tomu, aby měly českého partnera.

Jak vypadá domov klasické čínské rodiny v ČR? Máte doma vystavené čínské předměty, sošky, obrázky apod.?

Trochu čínské výzdoby doma máme. Rozhodně to nevypadá jako čistě evropský domov. Bohužel doma moc času netrávíme a domov moc nevyužijeme. Jsme celé dny v práci a chodíme tam jen přespat. Ani tam nevaříme a nejíme, máme doma jen vodu. Stravujeme se v restauraci. Kuchyň je úplně čistá a prázdná.

Je pravda, že mnoho čínských rodin žije společně v jednom bytě, aby ušetřili?

To bylo spíše dřív, když tady žily ty starší generace na začátku, než si vydělali nějaké peníze a byli lépe zabezpečeni.

Jak se změnil váš životní styl, nebo vaší rodiny, během pobytu v ČR?

Podle mě se toho moc nezměnilo, protože i v Číně rodiče celé dny pracovali a nebyli doma. Pořád mysleli na to, jak vydělat peníze. Ale naše generace není jako oni, my už si umíme užívat života. To jsme převzali od Čechů.

Jaké čínské svátky a tradice slavíte a dodržujete v ČR? Jak slavíte?

Největší svátek je čínský nový rok a pak také slavíme státní svátek Vznik Čínské lidové republiky. Ten spadá na 1. října. V září slavíme Svátky středu podzimu a červnu Festival dračích člunů. Teď se už konají závody těchto lodí po celém světě, i v Praze. Měli bychom slavit i Svátky čistoty a jasu, kdy se mají uctívat předkové. Když jsme v Číně, tak jdeme vyčistit hroby. Tady to ale nijak neslavíme. Během oslav čínského nového roku vaříme tradiční čínská jídla a hlavně jíme a scházím se s dalšími Číňany v restauracích Peking a Garden. Tam se často pořádají třeba i čínské svatby. Děláme takový dobrý sladký koláč s rýžové mouky. Další tradice kolem toho už moc nedodržujeme, protože na to nemáme čas. Ještě jsme si v Čechách zvykli slavit Vánoce, protože je volno. To máme také hostinu a dáváme si dárky. Dokonce máme doma i v restauraci malý vánoční stromeček. Jelikož žijeme v Evropě, tak se tomu snažíme přizpůsobit.

Jak vypadá čínská svatba v Čechách?

Začínají odpoledne a je tam obrovská hostina, kde se až do večera jí a je zábava. Novomanželům se dávají třeba nějaké vtipné úkoly a všichni se u toho baví. Je tam i čínský oddávající.

Ale to už je jen tak pro oko. Papírově se sňatek uzavře na čínské ambasádě. Každá rodina, která přijde, musí přinést jako svatební dar červenou obálku s penězi. Většinou jsou to docela velké částky, třeba i 30 000. Záleží, jestli je rodina příbuzná s novomanželi nebo jsou jen známí. Na obálky se napíše jméno rodiny a oni si pak zapisují, kolik jim dal kdo peněz. Příště by měli dát stejnou částku oni, až se bude ženit nebo vdávat někdo z té rodiny.

Jaký největší rozdíl vidíte v životě české a čínské rodiny?

Asi vztahy mezi dětmi a rodiči. V Číně musí mít děti ke starším velkou úctu. V Evropě jsou rodiče s dětmi více jako kamarádi, mají hodně přátelské vztahy. V čínských rodinách si děti nesmějí dovolit být drzé a rodiče jsou na ně přísnější. Obojí má svojí výhodu a nevýhodu. Nevýhoda u čínských rodin je, že rodiče svým dětem vše připraví, vše jim plánují, musí o nich mít naprostý přehled. Plánují jim celý život, každý den, často až do vysoké školy. Děti jsou trochu jako roboti a nemají moc svobodu v tom, co chtějí dělat. Proto čínské děti i pomaleji dospívají, často nemají svůj názor a nejsou samostatné. U Čechů je to volnější. Rodiče se zajímají o to, co mají děti rády, co chtějí do budoucna dělat. Vlastně jsou dva druhy čínských rodin. V jednom případě jsou rodiče málo vzdělaní a často nedbají na vzdělání svých dětí. Tyhle děti často nedokončí ani střední školu a jdou hned podnikat a vydělávat peníze. V druhém případě, i když nejsou rodiče vzdělaní, chtějí, aby jejich dítě mělo vzdělání a nějaké znalosti.

Je to podobné jako u Vietnamců, že rodiče svým dětem zakazují partnerský vztah, dokud nedostudují?

Tady v Čechách už moc ne. Většinou lidé z naší generace mohli mít vztah, když studovali.

Jak rychle jste se naučil česky? Co vám dělalo největší problémy?

Trvalo mi to tak dva nebo tři roky. Největší problém jsem měl s gramatikou, hlavně skloňování. To moc dobře neumím ani teď.

Navštěvoval jste kurzy českého jazyka?

Ne, učil jsem se česky ve škole. Kvůli tomu, že jsem neuměl česky, mě v 10 letech dali do první třídy, což asi není moc dobré. Ale byl jsem rád, že jsem se učil česky od začátku, i když bylo zvláštní, že jsem byl o 4 roky starší než všichni ostatní. V první třídě bylo dobré,

že jsme se ještě moc neučili, spíše jsme si hráli, takže mi ani nevadilo, že ničemu nerozumím. Také jsem chodil do čínské školy v Praze, kde jsem chodil na odpolední kurzy čínštiny, abych jí nezapomněl.

Cítíte se být začleněn do české společnosti?

Ano, teď už se cítím, jako kdybych byl Čech. Všem rozumím, vše dokážu pochopit.

Co pro vás bylo největším problémem při tomto začlenění?

Moje čínská tvář. Ne všichni lidé v Čechách přijímají dobře odlišnosti. U nás je problém, že je hned na první pohled poznat, že jsme cizinci. Samozřejmě je těžké, když člověk neumí jazyk a nerozumí, ale tohle mi jako hlavní problém nepřipadalo. Spíše ten asijský vzhled.

Setkal jste se v ČR s rasismem vůči své osobě nebo někomu z rodiny?

S tím jsem se setkával, když jsem byl malý. Hlavně na základní škole. Většinou formou nadávek anebo, že na mně někdo pokřikoval na ulici a posmívali se mi. Ale také mi čínský původ přinášel výhody. Hodně spolužáků se se mnou chtělo bavit, protože jsem byl jiný.

Co vám vadí, když jednáte s Čechy? Jaký na ně máte názor?

Nic mi nevadí. Mám pocit, že jsou Češi slušní a příjemní a také hodně otevření, na rozdíl od Číňanů. Ti jsou hodně uzavření. Češi jsou jednodušší a Číňané jsou složitější. Když se bavím s Čechem, dá se hodně vyčíst z jeho výrazu. U Číňanů to jde těžko. Pak také Číňani hodně koukají, co má člověk za práci, co má na sobě za oblečení, jak je bohatý. Tohle Češi nedělají.

Jaké máte zkušenosti s jednáním na českých úřadech? Máte pocit, že se vám dostává stejného zacházení jako Čechům?

Nikdy jsem tam neměl žádný problém. Hlavně v Praze jsou většinou přátelští. Horší je to pro Číňany, kteří neumí česky. Dneska ale není problém si sehnat tlumočníka. Třeba ale, když jdou moje rodiče, kteří neumí moc česky, k doktorovi, zdá se mi, že jsou k nim dokonce vlídnější. Hodně se jim věnují a snaží se, aby jim porozuměli.

Zajímáte se o českou společnost, politiku, kulturu apod.?

Zajímá mě to, ale moc o tom nevím. Málo čtu a celkově nemám moc čas, abych si četl noviny nebo se díval na televizi. Třeba teď jsem ani nevěděl, že si mám udělat nějakou EET pokladnu, dokud mi to neřekl kamarád.

Je něco, co nejste schopni z české kultury nikdy přijmout?

Možná to, že české děti jsou někdy na rodiče opravdu hodně drzé. Ale jinak nemám s ničím problém.

Jak vnímáte Vietnamce žijící v ČR? Vadí vám, že si vás lidé někdy pletou?

Mně přijde, že jsou Vietnamci v mém věku stejní jako Češi. Já už je tak vnímám. Nikdy jsem s nimi žádný problém neměl. Že si mě lidé pletou, to mi nevadí. Dokonce se stává, že si někteří Vietnamci myslí, že jsem také Vietnamec.

Využil jste někdy nějaké sociální služby (sociální poradenství, služby sociální péče, služby sociální prevence)?

Nikdy jsem nic takového nepotřeboval. Ale v Číně to máme také. I když spíše jen ve větších městech, což může být nevýhoda pro chudé rodiny, které žijí v malých vesnicích a mají to daleko. Těm se moc pomoci nedostane, i když by to asi potřebovali nejvíc.

Navštívil jste někdy některé z center pro integraci cizinců?

Ne, ale vím, že to existuje. Myslím si, že tam obecně moc Číňanů nechodí. I když by se jim to třeba hodilo, tak na to nemají kvůli práci čas. Nebo se snaží své problémy řešit přes známé a přátele. Myslím, že tomu moc nedůvěřují.

Je někdo z vaší rodiny členem Krajského sdružení Číňanů v ČR nebo čtete Česko-čínský žurnál?

Není, ale znám to. Ty noviny nám pravidelně chodí. Jsou nejstarší a nejpopulárnější a mají dobrou pověst. Myslím, že to byl dobrý nápad je udělat. Skoro všichni Číňané, co tady žijí, tu paní znají, která to založila.

5.4 Respondent č. 4

Respondent č. 4 je muž starý 25 let, který žije v České republice od roku 2002. Pochází z města We-čou z provincie Če-t'iang na jihu Číny, trvalý pobyt má hlášený v provincii Fu-t'ien. Od příchodu do České republiky žije se svou rodinou v Praze. Jeho nejvyšším dosaženým vzděláním je vysokoškolský titul bakalář na VŠE v Praze.

Přijela vaše rodina do České republiky společně, nebo zde vaše rodiče žili dřív?

Rodiče žijí v Evropě od roku 1994, v Česku od roku 1997, a já jsem přijel až v roce 2002.

V jakých dalších zemích v Evropě vaše rodiče žili?

V Nizozemsku a v Itálii. Tam měli obchod a restauraci, klasické profese pro Číňany žijící v Evropě.

V jakém oboru pracujete vy a vaše rodina žijící v ČR?

Moje rodiče jsou rozvedení a každý z nich vlastní restauraci. Já jsem teď dodělal školu, tak přemýšlím, co budu dělat. Studoval jsem mezinárodní obchod, tak se možná vydám tímto směrem. Do teď jsem dělal spíše brigády u různých cestovních kanceláří, tlumočení nebo průvodce čínským turistům. Myslím, že se teď hodně Číňanů žijících v České republice pomalu začíná přeorientovávat z pohostinství na cestovní ruch, pokud mají dobré kontakty.

Čím se vaše rodina živila v Číně?

Otec v provincii Fu-t'ien vlastnil závod, který se zabýval zpracováním dřeva. Když zkrachoval, tak jeli do Evropy. Máma byla žena v domácnosti.

Máte v České republice příbuzné?

Jen rodiče, sestru a vzdáleného bratrance.

Žijí vaši příbuzní ještě v nějakých dalších částech Evropy?

Většina našich příbuzných žije v Itálii. Tam je velká čínská komunita. Bydlí tam naše teta, bratrance a sestřenice.

Jaký druh pobytu máte?

Všichni z naší rodiny mají trvalý pobyt.

Přemýšlel jste někdy o tom, že byste si udělal české občanství?

Ano, protože když má člověk české občanství, tak má více možností. Například při cestování do zahraničí je to snazší. Na druhou stranu se ovšem nechci vzdát čínského občanství. Je to dilema. Zatím ale nemám potřebu, mít české občanství. Trvalý pobyt mi zatím poskytuje vše, co potřebuji.

Plánujete v ČR zůstat, pokračovat do jiné země, nebo se vrátit zpět do Číny?

Do Číny se vrátit nechci. Vzhledem k tomu, že jsem tady chodil do školy, umím česky i čínsky, tak si myslím, že se tady uplatním víc, než v Číně. Tam je velká konkurence a nevím, co bych tam dělal. Myslím, že bych tam těžko uplatil znalosti, které jsem tady získal. V České republice je teď díky politickým a ekonomickým vztahům velice výhodné umět čínsky. Člověk si díky tomu může vydělat dobré peníze. I když si netroufám odhadovat, jak dlouho tento stav vydrží. Vždy, když se do Číny vrátím, mám samozřejmě velkou radost, ale stýská se mi po Praze. Žiji zde už déle než v Číně a rád bych tu zůstal.

Co vaši rodinu přimělo k migraci do ČR?

Rozhodně práce. V té době, kdy moje rodiče odjeli do Evropy, nebyla v Číně ekonomika na dobré úrovni. Odjet do zahraničí bylo jednou z cest, jak se zbavit chudoby nebo zlepšit svoji životní situaci. V dnešní době se do zahraničí naopak stěhují už spíše movitější Číňané, kteří chtějí dát své děti na zahraniční školy a podobně.

Znali zde vaše rodiče už někoho před příjezdem?

Nikoho tu neznali, ale rozhodli se sem přijet, protože to bylo chvíli po rozpadu Československa a bylo jednodušší získat povolení k pobytu.

Jak často jezdíte vy nebo vaše rodina do Číny?

Já nejsem zrovna z bohaté rodiny. Sice oba rodiče vlastní restauraci, ale neměli nikdy moc peníze na to, aby jezdili často do Číny. Já jsem tam byl jen třikrát a ani rodiče tam moc

nejezdí. Většinou jedou navštívit příbuzné jednou za dva, tři roky, nebo když si musejí vyměnit občanský průkaz. Teď je tu však hodně přímých linek do Číny a letenky jsou levnější, tak toho určitě využiji.

Jakým způsobem podporujete prarodiče? Posíláte jim peníze do Číny?

Všichni Číňané prarodičům peníze samozřejmě posílají. Já už bohužel prarodiče nemám.

Scházíte se s ostatními Číňany žijícími v ČR? Jak často a při jakých příležitostech?

Já se s Číňany scházím méně, než jiní Číňané, i když si troufám říct, že znám většinu čínských rodin v Praze. Hodně mladých Číňanů chodí s jinými Číňany hodně na kávu, na jídlo, na karaoke. Já nechodím tak často. Pokud se s Číňany scházím, většinou se bavíme o obchodování. To je možná takový čínský zlozvyk, protože všichni pořád přemýšlí, jak vydělat peníze. Myslím, že je smutné, že je většina čínských přátelství založena na byznysu. Číňané se hodně schází ve velkém při oslavách různých čínských svátků, nebo se slaví, když se založí nějaký čínský spolek. Velké oslavy se dělají v restauracích Peking nebo Garden.

Scházíte se s Čechy? Máte mezi nimi přátele?

Mám několik dobrých kamarádů. Jeden z nich mi dokonce pomáhá s kurzy českého jazyka, které jsem začal dělat pro Číňany. Já mluvím čínsky a on je učí správnou výslovnost česky.

Přemýšlel jste někdy o možnosti založení smíšené rodiny, když žijete v ČR?

Pokud bychom si rozuměli a měli bychom stejné záliby, klidně bych si vzal Češku. Je ale pravda, že obecně v Asii není svatba záležitostí jen mezi dvěma lidmi, ale mezi celými rodinami. Manželka i manžel by si měli rozumět s rodiči toho druhého. Pokud se bude zajímat o čínskou kulturu nebo bude umět čínsky, je to plus.

A jak myslíte, že by na to reagovali vaši rodiče, kdybyste si přivedl domů Češku?

Myslím si, že by nebyli proti, pokud by si s nimi moje budoucí manželka rozuměla.

Jak vypadá domov klasické čínské rodiny v ČR? Máte doma vystavené čínské předměty, sošky, obrázky apod.?

Hodně záleží na tom, jak je rodina bohatá. Obecně to vypadá tak, že byt, kde žije čínská rodina, vypadá jako azyl. Já mám pocit, že Číňanům, kteří žijí v České republice je jedno, v jakém žijí prostředí nebo jak vypadá jejich byt. Hlavně, že mají kde spát. Jim záleží hlavně na tom, aby měli dostatek jídla. Češi mají krásnou domácnost, ale jedí skromně. Číňané mají v bytě většinou nepořádek a nemají ho moc zařízený, ale jedí opravdu hodně. Někdy žijí v jednom bytě třeba tři rodiny. Často mají peníze, ale nechtějí utrácet za bydlení. Berou to tak, že tam jen přespí a ráno jdou do práce, kde jsou do večera. Pro ty, kteří jsou ve věku mých rodičů, není hlavní tady žít, ale vydělávat peníze. Tam se celý den i stravují. Co se týče čínské výzdoby, tu mají většinou důchodci.

Jak se změnil váš životní styl, nebo vaší rodiny, během pobytu v ČR?

Myslím, že většině Číňanů se změnilo právě již zmiňované bydlení. V Číně takové skromné byty nemají, ani nežije několik rodin v jednom bytě. My už žijeme sami, ale když jsem byl malý, pronajímali rodiče jeden pokoj další čínské rodině. Životní styl se nejen mé rodině, ale i dalším, změnil také v tom, že nemají dlouhodobé životní cíle. Většinou se soustředí jen na to, jak rychle vydělat peníze.

Jaké čínské svátky a tradice slavíte a dodržujete v ČR? Jak slavíte?

Nejdůležitější je Čínský nový rok. Ten slavíme tak, že se sejde celá rodina, přátelé, a koná se velká hostina. Během několikadenních oslav se známí zvou navzájem na jídlo. Dětem se během nového roku dávají červené obálky s penězi. Říká se, že by doma měly být v míse během oslav nového roku mandarinky. Poslední roky se v Praze konají i velké oslavy Čínské nového roku, kde jsou různá vystoupení a sejde se tam mnoho Číňanů. Také slavíme Svátky středu podzimu a festival dračích lodí. Při Svátcích středu podzimu si dáváme hlavně měsíční koláčky, které se dají objednat například v čínských obchodech v Sapě. Málokdo je dělá sám doma. Svátek dračích lodí se slaví v květnu podle lunárního kalendáře. Během něj se jí zvláštní pokrm, je to taková rýže zabalená v bambusovém listu. V posledních letech se na Vltavě občas konají i závody dračích lodí. A ještě slavíme Svátek luceren, kterým se zakončují novoroční oslavy. To je asi 15 dní po novém roce. Během toto také jíme určité tradiční pokrmy. Jelikož je v České republice čínská komunita poměrně malá, oslavy také nejsou tak velké jako jinde a se vším všudy.

Jaký největší rozdíl vidíte v životě české a čínské rodiny?

Češi se své rodině hodně věnují. Rodiče si s dětmi užívají a udělají si pro ně spousty volného času. Berou je za zábavou, k moři, na hory, na bazén. V čínské společnosti nic takového neexistuje. Rodiče se věnují více práci, než své rodině. Jsou přesvědčeni, že peníze zajistí všechno ostatní. Nechci o čínské komunitě mluvit špatně, ale mám pocit, že rodiče nemají zájem o výchovu svých dětí. Říká se, že čínským rodičům jde hodně o dobré vzdělání a vychování dětí, ale zdá se mi, že u Číňanů v Čechách je to trochu jiné. Možná je to tím, že většina Číňanů, kteří zde žijí, pochází z města Čching-tchien, které je známé tím, že hodně jeho obyvatel žije v zahraničí. To město má díky nim vysoké příjmy, protože posílají dost peněz svým příbuzným. Dřív bylo docela chudé a ti, kteří odtamtud odešli, se vždy snažili hlavně podnikat a vydělávat peníze a nešlo jim o vzdělání. Hodně Číňanů z tohoto města, kteří tady žijí, nemá dokončené středoškolské vzdělání. Nejsou hloupí, ale není to pro ně důležité a tak nedbají ani na vzdělání svých dětí. Naopak Číňané ze severu se hodně vzdělávají, ale těch je tu méně.

Jak rychle jste se naučil česky? A co vám dělalo největší problémy?

Normálně jsem začal mluvit až po 3 letech. Největší problémy mi dělaly pády. Ze začátku jsem nechápal, proč má jedno slovo tolik koncovek. Třeba angličtina a mnoho dalších jazyků to nemá. Teď, když učím Číňany češtinu, mám jiný způsob výuky, než Češi, protože jsem Číňan a vím lépe, jak na to.

Navštěvoval jste kurzy českého jazyka?

Nenavštěvoval, rovnou jsem začal chodit do české školy. Bylo to jako velký krok do neznáma. Ve škole mi občas spolužáci nadávali do „čingčongů“ a já jsem si říkal, že takhle to nejde. Takže jsem měl motivaci proto, se dobře naučit jazyk.

Cítíte se být začleněn do české společnosti?

Já si myslím, že jsem rozhodně víc začleněn do české, než do čínské. Kdybych teď žil v Číně, myslím, že bych to nezvládl. Myslím, že žít tady je pro mne mnohem snazší než v Číně.

Co pro vás bylo největším problémem při tomto začlenění?

Jazyková bariéra. Jsou tu samozřejmě některé zvyky nebo způsoby chování, které mají Češi jiné, ale na to se dá zvyknout. Jenže jazyk, ten se člověk ze dne na den nenaučí. A když někomu nerozumíte, tak je to problém a necítíte se dobře.

Setkal jste se v ČR s rasismem vůči své osobě nebo někomu z rodiny?

Naštěstí ne, ale je to možná tím, že žiji v Praze a tady jsou lidé na cizince více zvyklí, než v menších městech. Samozřejmě, že na základní škole jsem zažil nějaké rvačky a nadávky, ale od střední školy už se to nestávalo.

Co vám vadí, když jednáte s Čechy? Jaký na ně máte názor?

Češi hodně rozlišují život a práci, takže například nemohu nikoho obtěžovat o víkendu nebo po sedmé hodině večer. Také mi vadí, že než s Čechem navážu nějaký vztah a získám si jeho důvěru, je to dlouhý proces. Ovšem, jakmile se důvěra vybuduje, jde všechno hladce.

Jaké máte zkušenosti s jednáním na českých úřadech? Máte pocit, že se vám dostává stejného zacházení jako Čechům?

Mně se nikdy nestalo, že by mě nějaký úředník odbyl jen kvůli tomu, že jsem Číňan. Jen mi vadí, že vyřizování různých záležitostí na úřadech trvá moc dlouho. Obdivuji Číňany, kteří neumí česky.

Zajímáte se o českou společnost, politiku, kulturu apod.?

Zajímám se především o českou politiku a dění v české společnosti. Řekl bych, že vím o české politice a ekonomice víc, než mnoho Čechů. Každý den čtu několikery noviny. Myslí si, že v České republice je ale málo Číňanů, kteří se o to zajímají.

Je něco, co nejste schopni z české kultury nikdy přijmout?

Z kultury nemám s ničím problém. Akorát mi trochu vadí, že Češi často večerí nějaké pečivo nebo párek. My jsme zvyklí mít k večeři i k obědu velké teplé jídlo.

Jak vnímáte Vietnamce žijící v ČR? Vadí vám, že si vás lidé někdy pletou?

Jelikož jsme ze stejné kulturní zóny, z konfuciánské, tak si myslím, že si dobře rozumíme, když na to přijde. Je pravda, že někteří Vietnamci moc Číňany nemají rádi kvůli těm ostrovům, o které se naše vlády prou. Můj názor je, že takoví Vietnamci jsou hloupí. Chápu, že jsou vlastenci, ale přeci nám nemohou vyčítat, že se něco takového děje. Nikdo z nás jedinců nemůže ovlivnit čínskou politiku. Pokud si mě lidé spletou s Vietnamcem, tak mi to nevadí.

Využil jste někdy nějaké sociální služby (sociální poradenství, služby sociální péče, služby sociální prevence)?

Já jsem je nevyužil. Myslím si, že se pro takovou pomoc obrací málo Číňanů. Oni většinou někoho neradi otravují. Pokud neumí česky, tak si myslí, že jim tam ani nikdo nepomůže, protože se nedorozumí. A také pochybuji, že o nějakých neziskovkách a integračních centrech vůbec vědí. Podle mne o tom nejsou nijak informovaní. Většinou, pokud Číňané něco potřebují, obrátí se pro pomoc na někoho, komu věří. V Praze žije Čech, který se jmenuje Pavel Ševčík, umí čínsky a dělá účetního pro většinu čínských restaurací. Hodně Číňanů za ním chodí, pokud řeší nějaký problém. Například jim pomáhá s prodloužením víza, vyřizováním bydlení a podobně.

Navštívil jste někdy některé z center pro integraci cizinců?

Jen když jsem se setkal s jednou sociální pracovnící, která se mnou chtěla domluvit doučování češtiny pro jednoho čínského chlapce. Osobně jsem jejich služby nevyužil, ale kdybych třeba před deseti lety věděl, že něco takové existuje, určitě bych to využil. I když si myslím, že se spíše zaměřují na Vietnamce, Mongoly nebo Ukrajince a s Číňany nemají ani moc zkušeností.

Je někdo z vaší rodiny členem Krajského sdružení Číňanů v ČR nebo čtete Česko čínský žurnál?

Odebíráme jejich noviny. Jsou to nejstarší čínské noviny v České republice a myslím, že jsou tam užitečné informace.

5.5 Respondent č. 5

Respondent č. 5 je muž starý 37 let, který žije v České republice od roku 2007. Pochází z města Fu-čou z provincie Fu-tien na jihu Číny. Od příchodu do České republiky žije se svou rodinou v Praze. Jeho nejvyšším dosaženým vzděláním je základní, střední školu nedodělal.

Přijela vaše rodina do České republiky společně, nebo jste sem přijeli dříve vy a později vaše děti?

Dvě dcery přijely s námi jako malé a syn se narodil už tady.

V jakém oboru pracujete vy a vaše rodina žijící v ČR?

Máme restauraci. Kromě klasik, které nabízí všechny restaurace, se specializujeme na čínské plněné knedlíky Bao a moje manželka dělá měsíční koláčky, které si u nás mnoho Číňanů objednáva na Svátky středu podzimu.

Čím se vaše rodina živila v Číně?

Byl jsem opravář strojů. Manželka pracovala jako dělnice v potravinářské firmě.

Máte v České republice příbuzné?

Jen manželku a tři děti. Dvě dívky chodí na základní školu a chlapec je ještě malý.

Přišli jste do ČR přímo z Číny nebo jste předtím žili ještě v jiné zemi?

Přímo z Číny.

Žijí vaši příbuzní ještě v nějakých dalších částech Evropy?

Nežijí, všichni jsou v Číně.

Jaký druh pobytu máte?

Máme dlouhodobý pobyt. A jedno z mých dětí má české občanství. Další dvě ne a zatím neuvažuji o tom, že bych jim ho udělal. To už bude v budoucnu jejich rozhodnutí, jestli si ho udělají.

Vidíte v českém občanství nějakou výhodu?

Za dítě, které má české občanství, nemusím platit zdravotní pojištění. Za něj ho platí stát. Dcery mají pouze dlouhodobé občanství a tak za ně musím zdravotní pojištění platit, ale kdyby měly trvalý pobyt, také bych nemusel.

Plánujete v ČR zůstat, pokračovat do jiné země, nebo se vrátit zpět do Číny?

Plánujeme tady zůstat, protože moje děti se tu narodily a mají to tu rády. Moje děti ještě ani v Číně nebyly.

Co vaši rodinu přimělo k migraci do ČR?

Mysleli jsme si, že život v Evropě bude lepší. Lepší podmínky pro život, ovzduší, čistší prostředí. Že jsme přijeli zrovna do Čech, byla spíše náhoda. Kamarád mi jednou řekl, abych se sem přijel podívat, a já jsem přijel jako turista. Pak se mi tu zalíbilo a zůstal jsem tady. V Číně jsem se měl docela dobře, co se týče ekonomického hlediska, ale chtěli jsme poznat, jak to chodí jinde.

Jak často jezdíte vy nebo vaše rodina do Číny?

Jednou za tři až pět let. Nyní tam plánuji jet v příštím roce. Kdybychom tam neměli rodiče, asi bychom tam už nejezdili. Ale máme tam příbuzenské vazby.

Jakým způsobem podporujete prarodiče? Posíláte jim peníze do Číny?

Rodiče chápou, že také nemáme snadný život, ale občas jim něco posíláme.

Scházíte se s ostatními Číňany žijícími v ČR? Jak často a při jakých příležitostech?

Scházím se s kamarády, kteří mají většinou také restaurace. Občas diskutujeme o tom, jak zlepšit provoz restaurace, jak uvařit lepší jídlo. Vyměňujeme si mezi sebou zkušenosti. Nebo se scházíme, když je čínský nový rok, Vánoce a podobně.

Scházíte se s Čechy? Máte mezi nimi přátele?

Když mají moje děti narozeniny, zveme do restaurace jejich české spolužáky a rodiče na oslavu. Jejich rodiče zvou zase moje děti na oslavu. Moje děti mají víc českých kamarádů, než čínských.

Vadilo by vám, kdyby si vaše děti v dospělosti našly české partnery?

To bude jejich rozhodnutí. Mně by to nevadilo. A myslím si, že by to nevadilo ani jiným čínským rodičům.

Jak vypadá domov klasické čínské rodiny v ČR? Máte doma vystavené čínské předměty, sošky, obrázky apod.?

Některé čínské rodiny mívají u dveří lampiony, znak štěstí na dveřích nebo čínské obrazy na zdích. Já to nemám. Mám doma jen jeden lampion. Většinu času stejně trávíme v restauraci. V restauraci i jíme, akorát snídani si dávám doma. Už jsem si navykl na český způsob a jím ráno chleba nebo rohlík. Když je víkend, tak někdy restauraci zavřu a jdeme s dětmi ven, do obchodního centra, do parku nebo na bazén.

Jak se změnil váš životní styl, nebo vaší rodiny, během pobytu v ČR?

Více dbám na hygienu. V Číně jsem na to moc nedbal. Teď vidím, že ulice v Čechách jsou mnohem čistší než v Číně a tak často dokonce seberu na ulici papír ze země a vyhodím ho do koše. I naše domácnost je čistší než v Číně.

Jaké čínské svátky a tradice slavíte a dodržujete v ČR? Jak slavíte?

Čínský nový rok, Svátky středu podzimu a Festival dračích lodí. Většinou to slavíme tak, že si uděláme větší a lepší večeři. Na každý svátek je určité tradiční jídlo. Na čínský nový rok dáváme dětem červené obálky s penězi, před čínským novým rokem uklidíme domácnost, potom nesmíme uklízet, abychom si nesmetli štěstí, které nový rok přinese. Děláme i výzdobu, na dveře, nad dveře a sloupy okolo dveří dáváme červenou výzdobu a znaky štěstí. Také máme na stole mísu s mandarinkami, které k novému roku patří a sladkosti. Na Svátky středu podzimu děláme měsíční koláčky a prodáváme je i dalším Číňanům, oni je většinou

doma nedělají, ale kupují je. Také v restauraci děláme Zongzi, tradiční jídlo na Festival dračích lodí. To musí v ten den jíst každý Číňan. Tento festival se slaví na oslavu jednoho z nejznámějších čínských básníků Čchu-jüana. V Číně je povinnost jít se podívat na závody dračích lodí. Vím, že v Praze se to také koná. Loni jsme tam chtěli jít, ale nenašli jsme to místo, kde to mělo být.

Jaký největší rozdíl vidíte v životě české a čínské rodiny?

Nevím, jak funguje česká rodina. Nikdy jsem v žádné nebyl. Ale když k nám chodí české děti s rodiči na oslavu narozenin mých dětí, vidím, že čínští rodiče jsou přísnější a hodně děti kontrolují. Čeští rodiče dávají dětem hodně volnosti, předávají jim hodně moci. Spíše vidím rozdíl v české a čínské škole. V české škole je to volnější, děti mají více volného času, mají méně úkolů na doma.

Přemýšlel jste někdy, že se naučíte česky?

Myslím, že jsem na to už moc starý a také na to nemám čas, protože jsme pořád v práci. čeština je také moc těžká a špatně se mi učí výslovnost. Jen trochu rozumím, když někdo mluví. Manželka umí česky o trochu lépe, ale říká, že jí dělá problém skloňování. My se česky chceme naučit, protože tady chceme žít, ale nevíme, jak na to. Moje děti umí česky od malička. V budoucnu mi budou určitě moci pomoci s mnoha věcmi. Do té doby musím používat tlumočníka. Naše děti chodí také na odpolední kurzy do čínské školy, aby uměly dobře čínsky. Je pro mne důležité, aby nezapomněly svůj rodný jazyk.

Navštěvoval jste kurzy českého jazyka?

Já ne, ale manželka chodí na kurz češtiny. Já se snažím učit sám. Někdy se zkusím něco naučit z učebnice Jednoduchá konverzace, nebo se učím s dětmi. A když něco nevím, zeptám se občas nějakého dobrého zákazníka.

Cítíte se být začleněna do české společnosti?

Co se týče běžného života a zvyků tady, myslím jsi, že jsem do společnosti dost integrovaný. Přizpůsobuji se českým zvyklostem.

Čemu se přizpůsobit vám dělalo největší problém?

Kromě jazyka nemám s ničím problém. Mám pocit, že tady všechno funguje bez problému.

Setkal jste se v ČR s rasismem vůči své osobě nebo někomu z rodiny?

Ne přímo s rasismem, ale spíše s nepříjemným chováním. To poznám třeba podle hlasu, jak zní. Ale přímo mně nikdo nikdy nenadával. Já patřím spíše k těm slušnějším a tak jsou i lidé na mně slušní.

Co vám vadí, když jednáte s Čechy? Jaký na ně máte názor?

Zdá se mi, že se většina Čechů k cizincům chová docela přátelsky. Když jsem byl v Čechách poprvé, potřeboval jsem v jiném městě najít adresu. Vystoupil jsem z autobusu, zastavil jsem kolemjdoucího a ukazoval jsem mu to na mapě. Ten mi to nejen ukázal, ale přímo mě na to místo zavedl. To v mé duši zanechalo hezké vzpomínky. Udělalo to na mne dobrý dojem. Co mi vadí, toho je málo a nevztahuje se to na všechny. Vlastně mi to připadá spíše trochu směšné. Několikrát se mi stalo, že si tady nějaký zákazník dal jídlo a pak utekl bez zaplacení. Vlastně se mi to stává docela často. Nebo někdo přijde, že chce na WC, já mu to dovolím, a pak vidím, že tam udělal nepořádek. Pak mi ještě vadí, že je v Čechách hrozně dlouhá čekací doba. Ať už jdu na policii, k lékaři, na úřad, na vše musím čekat hrozně dlouho. V Číně to tak dlouho netrvá a je tam o hodně víc lidí. Jednou mě bolel zub a chtěl jsem se objednat k zubaři. Musel jsem čekat 3 měsíce na to, než mě vezme. Ale zase si myslím, že když už se dostanu na řadu, tak jsou Češi pečlivější. Číňané vše dělají rychle.

Jaké máte zkušenosti s jednáním na českých úřadech? Máte pocit, že se vám dostává stejného zacházení jako Čechům?

Mně se žádný problém nestal, myslím, že se chovají ke všem více méně stejně. Většinou chodím na úřady s tlumočnickem. Ale když jsem byl jednou něco vyřizovat s kamarádem, dostal od úřednice vynadáno. Ani nevím proč. Jsou to ale spíše výjimečné případy.

Zajímáte se o českou společnost, politiku, kulturu apod.?

politiku ne, ale o kulturu trochu ano. Zajímá mě třeba česká historie. Také slavíme Vánoce. Zavřeme restauraci, doma máme stromeček a dáváme dětem dárky. Naše děti ve škole slaví ještě Velikonoce a podobně, ale to už neslavíme.

Je něco, co nejste schopni z české kultury nikdy přijmout?

Zatím jsem nenašel nic, co bych nedokázal přijmout.

Jak vnímáte Vietnamce žijící v ČR? Vadí vám, že si vás lidé někdy pletou?

S Vietnamci se moc nestýkám, nemám s nimi zkušenosti a nikdy se mi nestalo, že by si někdo myslel, že jsem Vietnamec.

Využil jste někdy nějaké sociální služby (sociální poradenství, služby sociální péče, služby sociální prevence)?

Nikdy jsem to nevyužil a moc mě to nikdy nezajímalo. Ale vím, že to existuje.

Navštívil jste někdy některé z center pro integraci cizinců?

Nenavštívil. Víím, že dělají třeba různé sociální a právní poradenství. Já mám ale dobrou právničku, která umí čínsky. V Praze její služby využívá dost Číňanů.

Je někdo z vaší rodiny členem Krajského sdružení Číňanů v ČR nebo čtete česko-čínský žurnál?

Členem nikdo není, ale čteme všechny čínské noviny, které v Čechách vycházejí. Občas se řídím radami, které v těchto novinách jsou.

5.6 Respondent č. 6

Respondent č. 6 je žena stará 51 let, která žije v České republice od roku 1999. Pochází z města Ting-chai z provincie Če-t'iang na jihu Číny. Od začátku pobytu v ČR žije v Praze. Její nejvyšší dosažené vzdělání je základní.

Přijela vaše rodina do České republiky společně, nebo jste sem přijeli dříve vy a později vaše děti?

První přijel manžel, a když bylo vše zařízeno, přijela jsem i já s dcerou.

V jakém oboru pracujete vy a vaše rodina žijící v ČR?

Já a manžel máme restauraci, takže podnikáme v gastronomii. Naše dcera pracuje jako asistentka a tlumočnice v české firmě s čínským kapitálem.

Čím se vaše rodina živila v Číně?

Byla jsem účetní ve státní organizaci a můj manžel pracoval v mrazírenské firmě.

Přišli jste do ČR přímo z Číny nebo jste předtím žili ještě v jiné zemi?

Z Číny jsme přijeli rovnou do Prahy. Už jsme tady měli nějaké příbuzné, takže jsme věděli, že nám se vším v začátcích pomohou a měli jsme od nich dobré recenze na život tady.

Žijí vaši příbuzní ještě v nějakých dalších částech Evropy?

Všichni žijí v Číně nebo v ČR.

Jaký druh pobytu máte?

Máme trvalý pobyt.

A přemýšleli jste někdy o získání českého občanství, nebo vaše dcera, která umí dobře česky?

Protože Čína nedovoluje mít dvě občanství, tak si necháme raději čínské, než české. Chceme žít v budoucnu střídavě v Číně a v Čechách. Dcera sice asi zůstane tady, ale zatím o českém občanství nepřemýšlí. Stačí nám trvalý pobyt. Samozřejmě, že kdybychom mohli mít dvojí občanství, rádi bychom si udělali i české.

Co vaši rodinu přimělo k migraci do ČR?

Manžel sem přijel kvůli obchodu. Chtěli jsme zlepšit naši ekonomickou situaci a také je tu lepší prostředí.

Znali jste v ČR někoho před příjezdem?

Manžel tady měl staršího bratra s manželkou, a byla tady i další švagrová s manželem a synem. Takže jsme tady znali už docela dost lidí.

Jak často jezdíte vy nebo vaše rodina do Číny?

Dříve jsme do Číny jezdili po opravdu dlouhé době. Neměli jsme moc čas, dcera musela chodit do školy, a hodně jsme šetřili. Posledních pět let, kdy dcera chodila na vysokou školu a i teď, když už pracuje, jezdíme do Číny častěji. Minimálně jednou za rok. Zrovna teď v březnu se tam chystáme odjet.

Jakým způsobem podporujete rodiče? Posíláte jim peníze do Číny?

Ano, posíláme jim pravidelně finanční podporu. Myslím, že se mají dobře. U nás je to normální, že Číňané podporují takto svoje rodiče. Je to povinnost.

Scházíte se s ostatními Číňany žijícími v ČR? Jak často a při jakých příležitostech?

Scházíme se pouze s Číňany, které už známe dlouho. Na společenské čínské akce, které pořádají různé asociace, moc nechodíme. Většinou se se známými scházíme při nějakých čínských svátcích, oslavách nebo o Vánoce.

Scházíte se s Čechy? Máte mezi nimi přátele?

S Čechy se nescházíme a žádné přátele mezi nimi nemám. Scházím se s nimi převážně jen jako se zákazníky, když přijdou do naší restaurace. Ale naše dcera tady chodila do školy a studovala a pracuje s Čechy a má mezi nimi mnoho známých a přátel.

Přemýšlela jste někdy o tom, že by vaše dcera založila smíšenou rodinu, když žijete v ČR? Jaký na to máte názor?

Nejsem proti tomu, ale je jasné, že je tady určitý rozdíl v kulturách. Docela velký rozdíl. To už by záleželo pak na nich, jak by se s tím popasovali, kdyby si dcera vzala Čecha.

Jak vypadá domov klasické čínské rodiny v ČR? Máte doma vystavené čínské předměty, sošky obrázky apod.?

Naše domácnost vypadá jako česká, ale nějaké čínské obrazy nebo sošku Buddhy doma máme. Ale nejde o žádnou velkou výzdobu.

Jak se změnil váš životní styl, nebo vaší rodiny, během pobytu v ČR?

V Čechách je o mnoho jednodušší životní styl. Práce, po práci volno, odpočinek doma. O víkendy jezdíme na výlety po Čechách nebo i do zahraničí. V Číně je to úplně jiné. Tam je od rána do večera jen práce, práce a práce.

Jaké čínské svátky a tradice slavíte a dodržujete v ČR? Jak slavíte?

Slavím většinu čínských svátků. Nejdůležitější je čínský nový rok. Vše se slaví o dost jednodušeji, než v Číně. Už je málo rodin, které by dodržovaly všechny tradice, spojené s oslavami svátků. Oslavy všech svátků v Čechách vypadají spíše tak, že se sejde rodina, navaří se hodně jídla, nějaké tradiční pokrmy. V posledních letech se také hodně chodí do restaurací. Takže někdy místo velkého vaření chodíme často do restaurace se známými na velkou večeři.

A co svátky Čistoty a jasu, kdy se uctívají zemřelí předci? Četla jsem v jedné knize, že Číňané zapalují na internetu svíčky ve virtuálních smutečních síních, když tento svátek nemohou odjet oslavit do Číny.

To slyším poprvé. To by bylo zvláštní. Spíše, když přijedeme do Číny, jdeme vyčistit hrobky. Ale neletíme tam přímo během tohoto festivalu, ale odbydeme to, když jsme zrovna v Číně.

Jaký největší rozdíl vidíte v životě české a čínské rodiny?

Rozhodně ve způsobu stravování. Nejen v druhu jídla, ale také ve způsobu. My jíme minimálně dvakrát denně ve velkém, teplé jídlo, všichni dohromady. I způsob stolování je jiný, každý má svou misku a nabírá si ze společných mís. Není to jako u Čechů, že má každý svůj talíř a na něm nandané jídlo jen pro sebe. Číňané také pijí hodně teplou vodu a celkově většinou pijí teplé nápoje. Je to kvůli lepšímu trávení a je to zdravější pro organismus. Další rozdíl je v trávení volného času. Češi více sportují a mají mnoho koníčků. Společně jezdí

třeba na kole, chodí plavat, hrát tenis a podobně. Číňané mají zase lepší vztah k rodině, uctívají starší, děti se k rodičům lépe chovají, mají k nim větší úctu. Pro Číňany je rodina na prvním místě. Většina čínských dětí žije s rodiči, než si založí vlastní rodinu. Češi se často odstěhují už během vysoké školy a bydlí sami.

Nepřemýšlela jste někdy, že byste se naučila česky?

Je pravda, že až do dnes jsem schopna se domluvit pouze se zákazníky v restauraci. Do nemocnice a na úřady chodíváme s dcerou, která nám překládá. Bohužel jsem neměla moc čas se česky učit, a pokud mi dcera může překládat a pomáhá mi vše vyřídit, tak mi to takto stačí. Čeština je těžká, hlavně skloňování a výslovnost.

Navštěvovala jste kurzy českého jazyka?

Ne, byla jsem ze začátku hodně vytížená prací v restauraci a neměla na to čas. Ani jsem o takových kurzech pro Číňany nevěděla. A když později uměla česky dcera, mohla mi vždy tlumočit.

Cítíte se být začleněna do české společnosti?

Moc ne. Vždycky jsem měla pocit, že Češi nemají moc rádi Asiaty. Často se tváří nepřátelsky. A problém je i jazyk. Dcera říká, že se tady cítí jako doma. Nemá žádný problém, všude se domluví.

Setkala jste se v ČR s rasismem vůči své osobě nebo někomu z rodiny?

Se závažným rasismem jsem se nepotkala, ale třeba na ulici nebo v Kauflandu člověk občas potká jedince, kteří se chovají hrozně a říkají hrozné věci. Jsou sprostí nebo mají nevhodné řeči na Asiaty.

Co vám vadí, když jednáte s Čechy? Jaký na ně máte názor?

Především to, co jsem už zmínila. Neplatí to samozřejmě o všech, ale mnoho Čechů dává najevo svou nenávist k Asiatům. Někteří se chovají dost nadřazeně. Ale mnoho Čechů je také slušných a chovají se hezky.

Jaké máte zkušenosti s jednáním na českých úřadech? Máte pocit, že se vám dostává stejného zacházení jako Čechům?

Vždy se mnou chodí dcera, která umí česky, tak je to snazší. Myslím, že se nám tak dostává stejného zacházení, jako Čechům. Úřednice jsou nepříjemné na všechny. Kdyby se mnou nebyla dcera, bylo by to asi hodně těžké.

Zajímáte se o českou společnost, politiku, kulturu apod.?

Moc se o to nezajímám. Většinou čtu jen zprávy z Číny a díváme se na čínskou televizi. Co se týče kultury, s tou se setkávám jen, když jedeme někam na výlet. Samozřejmě se mi líbí české památky.

Je něco, co nejste schopna z české kultury nikdy přijmout?

Přijde mi nepochopitelné, že se děti nestarají o své staré rodiče, nebo že rodiče nepomohou svým dětem, když jsou v nouzi, i když ty děti už mají svou rodinu. Pořád jsou přeci jedna rodina.

Jak vnímáte Vietnamce žijící v ČR? Vadí vám, že si vás lidé někdy pletou?

Myslím si, že jsou většinou velmi pilní. Ale jelikož je jich více, než Číňanů, je jasné, že se mezi nimi vyskytnou i špatní jedinci. A docela mi vadí, že nás Češi nejsou schopni rozlišovat.

Využila jste někdy nějaké sociální služby (sociální poradenství, služby sociální péče, služby sociální prevence)?

Nevyužila. Někdy se to může nějakým Číňanům určitě také hodit, ale pochybuji, že by se mu dostalo nějaké velké pomoci, když neumí česky.

Navštívil jste někdy některé z center pro integraci cizinců?

Nenavštívila. Možná by bylo dobré tam zajít, když někdo nově přijede z Číny a nikoho tu nezná. Ale nevím, jestli by se tam dočkal nějaké pomoci, když umí jen čínsky.

Je někdo z vaší rodiny členem Krajského sdružení Číňanů v ČR nebo čtete Česko čínský žurnál?

Členem nejsem, ale ty noviny znám velmi dobře. Často je čteme. Myslím, že je zná úplně každý Číňan, který žije v Praze.

6 Interpretace a analýza dat

6.1 Migrace do České republiky

Oblast Číny, z které respondenti pocházejí

Tři z respondentů pocházejí z města Čching-tchien z provincie Če-ťiang na jihu Číny odkud je v České republice podle dotazovaných největší počet Číňanů. Ze stejné provincie, i když z jiného města, jsou i další dva respondenti. Jeden z nich má však hlášený trvalý pobyt v provincii Fu-ťien. Z této provincie pochází i poslední respondent, konkrétně z města Fu-čou.

Postupná migrace rodiny

U Číňanů žijících v České republice je zvykem, že přijedou nejdříve rodiče, a až později, když zde vše zařídí a našetří dostatečné množství financí, přijedou za nimi jejich děti. Ty jsou do té doby většinou vychovávány prarodiči v Číně. Tento fenomén můžeme sledovat i u našich respondentů. Z celkového počtu šesti respondentů uvedlo pět z nich, že v České republice žili rodiče dříve, než jejich potomci. Jen respondent č. 5 uvedl, že jeho dcery do Čech přijely s ním a jeho manželkou už jako malé a jeho syn se zde narodil. R1: *Rodiče přijeli v roce 1995. Matka otěhotněla v Čechách, ale jelikož s otcem neměli dostatek peněz, tak se vrátila do Číny, kde jsem se narodil. Potom jela zpět do Čech a začali tady s otcem společně podnikat. Mne v Číně vychovávali prarodiče. Mám ještě mladšího bratra a sestru, ti už se oba narodili tady.*“

Předchozí místa pobytu

Rodiny čtyř respondentů přijeli do České republiky přímo z Číny. Rodiče dvou respondentů žili nejdříve v jiných zemích Evropy. Jedna rodina žila v Rakousku a následně v Německu a druhá v Holandsku.

Příbuzenské vztahy v ČR a v Evropě

Čínské rodiny žijící v Čechách zde mají většinou širší rodinu. Čtyři respondenti mají v České republice příbuzné, většinou tety a strýce svých rodičů, kteří jim v začátcích života v České republice byli nápomocni. Někteří z nich mají příbuzné i v dalších částech Evropy.

Další dva respondenti nemají v české republice žádná širší příbuzenstvo kromě svých nukleárních rodin. Jeden z nich má však mnoho příbuzných v Itálii. Tam mají příbuzné tři z celkového počtu respondentů. R4: *„Většina našich příbuzných žije v Itálii. Tam je velká čínská komunita. Bydlí tam naše teta, bratrance a sestřenice.“*

Důvod migrace do ČR

Všichni respondenti uvedli, že do Čech odjeli, protože si mysleli, že život v Evropě bude jednodušší. Vedly je k tomu především ekonomické důvody, ale také lepší životní prostředí. Kromě tří respondentů nikdo neuvedl, že by si jejich rodiny Českou republiku vybrali s nějakým záměrem. Dva respondenti uvedli, že jejich rodiče do Čech přijeli, protože bylo snazší dostat zde povolení k pobytu. R2: *„Vybrali si Čechy, protože jiné vyspělé země většinou už moc Číňany nepřijímaly. Česko bylo volnější a bylo snazší se sem dostat.“* R4: *„Rozhodli se sem přijet, protože to bylo chvíli po rozpadu Československa a bylo jednodušší získat povolení k pobytu.“* U třetího respondenta to byla spíše náhoda. R5: *„Mysleli jsme si, že život v Evropě bude lepší. Lepší podmínky pro život, ovzduší, čistší prostředí. Že jsme přijeli zrovna do Čech, byla spíše náhoda. Kamarád mi jednou řekl, abych se sem přijel podívat, a já jsem přijel jako turista. Pak se mi tu zalíbilo a zůstal jsem tady. V Číně jsem se měl docela dobře, co se týče ekonomického hlediska, ale chtěli jsme poznat, jak to chodí jinde.“* Většina respondentů měla v České republice před příjezdem už nějaké kontakty, ať příbuzné nebo přátele, což určitě výběr nového místa pobytu také ovlivnilo. Jak respondenti uvádějí, většina Číňanů žijících v Čechách je ze stejné oblasti.

Dva z respondentů uvedli, že migrovat byl ve městě Čching-tchien v té době, kdy do ČR jejich rodiny přijely, velký trend. R3: *„Tehdy bylo hodně populární jezdit z Číny pryč, hlavně do Evropy nebo USA. Chtěli zkusit podnikat jinde a přilepšit si. V Číně bylo málo možností. Nebyla to ovšem jen ekonomická migrace, ale bylo to zároveň takovým trendem. Především v oblasti Číny, ze které pocházím. Dvě třetiny Číňanů žijící v České republice jsou z města Čching-tchien jako já.“* R1: *„V Číně byl tehdy moderní trend jezdit do Evropy podnikat. Když v Evropě otevřeme restauraci či obchod, tak zaručeně vyděláme víc, než v Číně. V našem městě Čching-tchien je kolem 500 000 obyvatel a skoro 300 000 tam nežije, ale podnikají v Evropě. Z naší provincie je nejvíc lidí ve Španělsku, Itálii, Česku, Maďarsku a Holandsku.“*

6.2 Práce a vzdělání Číňanů žijících v ČR

Obor práce v ČR

Rodiny všech respondentů podnikají v oboru gastronomie, mají čínské restaurace. Ovšem mladší respondenti (1 až 4) se už od tohoto typického čínského oboru odklánějí a přecházejí do oblasti cestovního ruchu či k tlumočení. Podle respondentů mají česko-čínsky hovořící lidé v České republice aktuálně velké uplatnění a jsou velmi žádaní. V cestovním ruchu se zase vplácí podnikat z důvodu velkého nárůstu čínských turistů v České republice, jak je možné vidět v tabulce 1 v druhé kapitole teoretické části práce. R4: *„Myslím, že se teď hodně Číňanů žijících v České republice pomalu začíná přeorientovávat z pohostinství na cestovní ruch, pokud mají dobré kontakty.“* Často si mladí Číňané přivydělávají také jako tlumočníci při natáčení čínských filmů v České republice. R3: *Rodiče mají restauraci a sestra s její rodinou také. Když sem přijeli, měli nejdřív obchod s textilem. Když si našetřili peníze, otevřeli si restauraci, kterou mají do dnes. Já jsem měl chvíli malé čínské bistro, kde jsme dělali i tradiční čínské malé plněné knedlíčky Dim Sum. Teď se ale zabývám turistikou, mám svoji cestovní agenturu. Někdy dělám také tlumočnicka, když v Čechách natáčejí čínští filmáři. V několika filmech jsem si dokonce zahrál menší role.“* R1: *„Rodiče mají restauraci a já toho dělám hodně. Nejvíce pracuji v cestovním ruchu. Dělám průvodce čínským turistům. Teď budeme mít novou cestovní agenturu. Dále podnikám s rýží. Z Kambodži dovážíme kamiony rýže a prodáváme ji do čínských restaurací. Občas dělám také tlumočnicka. Když se v Čechách točí čínské filmy, tam často shání tlumočnicka a je to dobře placené. A občas, když mám čas, tak tlumočím i jinde. Teď jsme založili firmu, kde máme několik lidí, kteří mluví česky a čínsky a ty posíláme tlumočit.“*

Také starší z respondentek uvedla, že její rodina podniká v oboru gastronomie, ovšem dcera už se vydala jiným směrem. R6: *„Já a manžel máme restauraci, takže podnikáme v gastronomii. Naše dcera pracuje jako asistentka a tlumočnice v české firmě s čínským kapitálem.“*

Obor práce v Číně

Obory, v kterých respondenti či jejich rodiče pracovali v Číně, se od sebe liší. Objevují se zde zaměstnání jako prodejce textilu, šperků, opravář strojů, dělnice v potravinářské firmě, účetní ve státní organizaci, práce v mrazírenské firmě, vlastník závodu na zpracování dřeva nebo žena v domácnosti. Dva respondenti shodně odpověděli, že jejich rodiče v Číně vlastnili obchod s oblečením.

Vzdělání

Tři ze šesti respondentů mají pouze základní vzdělání. Dva mají vysokoškolské a jedna respondentka má vystudovanou střední školu. Všichni mladí respondenti uvedli, že jejich rodiče mají pouze základní vzdělání. To potvrzuje fakt, který uvedli i dotazovaní, že na jihu Číny je důležitější co nejrychleji začít podnikat a vydělávat peníze, než se vzdělávat. Všichni respondenti totiž pocházejí z jižní oblasti Číny, většina dokonce ze stejného města, jak bylo již uvedeno.

6.3 Pobyť v ČR

Druh pobytu

Pět z šesti respondentů uvedlo, že všichni v jejich rodině mají trvalý pobyt, kromě jednoho respondenta a jeho bratra, kteří si už udělali české občanství. R1: *„Rodiče mají trvalý a já s bratrem mám české občanství. Já ho mám od roku 2014. Bohužel jsme se museli vzdát čínského, protože čínské zákony neumožňují dvojí občanství. Sestra má zatím čínské, ale v budoucnu si ho také změní.“* Rodina jednoho respondenta má dlouhodobý pobyt, kromě syna, který se v Čechách narodil a má české občanství.

Většina respondentů se shoduje na tom, že by si rádi udělali české občanství, ovšem jelikož Čína nedovoluje mít dvojí občanství, raději si nechají čínské. R4: *„Když má člověk české občanství, tak má více možností. Například při cestování do zahraničí je to snazší. Na druhou stranu se ovšem nechci vzdát čínského občanství. Je to dilema. Zatím ale nemám potřebu, mít české občanství. Trvalý pobyt mi zatím poskytuje vše, co potřebuji.“* R6: *„Samozřejmě, že kdybychom mohli mít dvojí občanství, rádi bychom si udělali i české.“*

Plány do budoucna

Pět respondentů odpovědělo, že by v Čechách rádi zůstali. Důvodem je lepší prostředí, ovzduší, lepší pracovní možnosti a také fakt, že si v Čechách už zvykli. Několik respondentů uvedlo, že se v Číně už necítí být jako doma. R1: *„Jelikož jsem tady vyrůstal, tak se tu cítím doma víc, než v Číně. Tam jsem byl jen do 8 let, takže už déle žiji tady. Když jedu do Číny, tak nejsem moc navyklý na tamní zvyky. Navíc v Číně je velký trh a konkurence. Tam musí mít člověk dobré kontakty, aby se prosadil. V budoucnosti se tedy vidím spíše v České republice. Přemýšlel jsem, že bych jel třeba do Švýcarska, Norska nebo do Ameriky, ale to spíše jen obchodně, nechtěl bych tam zůstat dlouhodobě. Většina čínských rodičů se ale*

plánuje vrátit do Číny. Obvykle nemají žádné české kamarády, neumí moc česky a nikam nechodí.“ R4: „Do Číny se vrátit nechci. Vzhledem k tomu, že jsem tady chodil do školy, umím česky i čínsky, tak si myslím, že se tady uplatním víc, než v Číně. Tam je velká konkurence a nevím, co bych tam dělal. Myslím, že bych tam těžko uplatil znalosti, které jsem tady získal. V České republice je teď díky politickým a ekonomickým vztahům velice výhodné umět čínsky. Člověk si díky tomu může vydělat dobré peníze. I když si netroufám odhadovat, jak dlouho tento stav vydrží. Vždy, když se do Číny vrátím, mám samozřejmě velkou radost, ale stýská se mi po Praze. Žiji zde už déle než v Číně a rád bych tu zůstal.“ Pouze jedna respondentka, nejstarší ze všech, s manželem plánuje žít v budoucnu střídavě v Číně a v Čechách s tím, že její dcera pravděpodobně zůstane tady. Respondentka 2 uvedla, že její rodiče se do Číny už vrátili. Ona tu ale plánuje zůstat, i přes to, že se prý necítí být začleněna do české společnosti.

6.4 Kontakty s Čínou a Číňany žijícími v ČR

Cestování do Číny

Všichni respondenti jezdí do Číny navštěvovat své příbuzné. Tři uvedli, že jejich rodina jezdí do Číny jedenkrát za rok. U dalších rodin jsou to spíše intervaly několika let. Mladí respondenti uvádějí, že do Číny jezdí navštěvovat příbuzné hlavně jejich rodiče. Oni sami jezdí velice zřídka. Jeden informant uvedl, že kdyby neměl v Číně rodiče, už by tam vůbec nejezdil. Hlavními důvody cest do Číny jsou rodinné vazby, návštěvy rodičů a prarodičů, nebo pokud v Číně potřebují něco zařídit, např. vyměnit si občanský průkaz.

Finanční podpora rodiny v Číně

Všichni respondenti posílají rodičům či prarodičům žijícím v Číně každý rok peníze, kromě jednoho, který již prarodiče nemá. Shodují se na tom, že se jejich rodiny v Číně mají velice dobře. R1: *„V oblasti, ze které pocházím, mají rodiče většinou hodně dětí. Můj otec má 5 bratrů a sestru. Matka má 3 bratry a 3 sestry. Většinou to chodí tak, že ten, kdo je z rodiny nejbohatší, ten posílá prarodičům nejvíc peněz. Bohatší posílají kolem 80 000 korun ročně. My posíláme kolem 50 000. Vždycky jim to bohatě stačí na život.“* P3: *„Oni už nepracují, žijí jen z toho, že jim posíláme peníze. Myslím, že se mají opravdu dobře, protože rodiče jim posílají opravdu hodně a peníze jim posílají i další příbuzní.“*

Kontakt s Číňany v ČR

Všichni respondenti uvedli, že se pravidelně scházejí s dalšími Číňany žijícími v Čechách. Mladší respondenti se s čínskými vrstevníky schází častěji než starší, většinou několikrát do týdne. Volný čas společně tráví v kavárnách, klubech, na karaoke nebo jezdí na výlety. Jeden z dotazovaných uvedl, že si myslí, že se většina Číňanů schází především kvůli možnostem společného byznysu. R1: *„I když jsem tu od malička, tak stejně pořád víc myslím jako Číňan. Třeba více myslím na peníze, jak vydělávat, než na studium. Více se tedy bavím a scházím s Číňany. Většinou jen tak někam jdeme, ale hlavně řešíme nějaký byznys.“*

Starší Číňané se scházejí méně, protože většinou tráví veškerý čas ve svých restauračních zařízeních. Členové čínské komunity se podle respondentů ve velkém scházejí hlavně na Vánoce, při oslavách čínského nového roku, svatbách nebo jiných velkých událostech. Nejčastěji se tyto velké oslavy konají v restauracích Garden a Peking, jak bylo uvedeno již v teoretické části práce. R1: *„Rodiče jsou neustále v restauraci a moc se s nikým neschází. Většinou se s čínskými přáteli schází jednou nebo dvakrát za měsíc. Třeba si zajdou na večeři. Matka chodí s čínskými přítelkyněmi jednou za čas na nákupy. Nejvíce se s Číňany rodiče schází na Vánoce. Většinou je v Čechách během vánočních svátků všude zavřeno, proto se mnoho Číňanů schází v tuto dobu. Například ve velkých restauracích Peking nebo Garden v Praze. Tam bývá v tu dobu plno. Ženy se baví a muži hrají často karty. Restaurace mají také salónky, v kterých se obvykle zpívá karaoke. Často se v těchto restauracích během Vánoc dělají i svatby, protože má většina Číňanů volno.“* R5: *„Scházím se s kamarády, kteří mají většinou také restaurace. Občas diskutujeme o tom, jak zlepšit provoz restaurace, jak uvařit lepší jídlo. Vyměňujeme si mezi sebou zkušenosti. Nebo se scházíme, když je čínský nový rok, Vánoce a podobně.“* Jedna z respondentek však uvedla, že na velké společenské čínské akce spíše nechodí. R6: *„Scházíme se pouze s Číňany, které už známe dlouho. Na společenské čínské akce, které pořádají různé asociace, moc nechodíme. Většinou se se známými scházíme při nějakých čínských svátcích, oslavách nebo o Vánoce.“*

Členství v Krajském sdružení Číňanů žijících v ČR a Česko čínský žurnál

Žádný z respondentů není členem Krajského sdružení Číňanů žijících v ČR, ani nevědí o nikom ze svých rodin, kdo by jím byl. Ovšem zakladatelku sdružení paní Ruskovou znají všichni a všichni také čtou Česko čínský žurnál, který sdružení již mnoho let pravidelně vydává dvakrát do měsíce. Respondenti se shodují na tom, že jsou tyto noviny velice užitečné, především pro Číňany, kteří neumí česky. R1: *„Je tam hodně informací pro Číňany o dění*

v České republice a různé návody a rady. Je to dobré pro ty, kteří neumí česky.“ R2: „Jsou tam nějaké články a také hodně reklam. Občas jsou tam užitečné informace, hlavně pro Číňany, kteří neumí český jazyk.“ R3: „Ty noviny nám pravidelně chodí. Jsou nejstarší a nejpoblíbenější a mají dobrou pověst. Myslím, že to byl dobrý nápad je udělat. Skoro všichni Číňané, co tady žijí, tu paní znají, která to založila.“ R5: „ Občas se řídím radami, které v těchto novinách jsou.“ R6: „Často je čteme. Myslím, že je zná úplně každý Číňan, který žije v Praze.“ Někteří respondenti se zmínili také o dalších čínských novinách, které v ČR vycházejí. R2: „Existují ale už i novější noviny, které jsou ještě obsáhlejší. Myslím, že se dají sehnat na ambasádě a v čínských obchodech v Sapě.“

6.5 Kontakty s Čechy a českou společností

Kontakty s Čechy

Mladší z respondentů, kteří v ČR chodili do školy, uvedli, že se s Čechy stýkají a mají mezi nimi známé, někteří dokonce velmi blízké přátele. Starší Číňané se s Čechy stýkají převážně jen jako se zákazníky ve svých restauracích. Uvedli ale, že jejich děti mají mnoho českých přátel. R1: „Mám hodně českých přátel. Většinou chodíme do klubu nebo do čajoven. Rodiče se s Čechy vidí spíše jen v restauraci jako se zákazníky.“ R6: „S Čechy se nescházíme a žádné přátele mezi nimi nemám. Scházím se s nimi převážně jen jako se zákazníky, když přijdou do naší restaurace. Ale naše dcera tady chodila do školy a studovala a pracuje s Čechy a má mezi nimi mnoho známých a přátel.“ R5: „Když mají moje děti narozeniny, zveme do restaurace jejich české spolužáky a rodiče na oslavu. Jejich rodiče zvou zase moje děti na oslavu. Moje děti mají víc českých kamarádů, než čínských.“

Názory na Čechy a českou společnost

Respondenti mají s českou majoritou převážně dobré zkušenosti. Většina respondentů uvedla, že s Čechy nemají žádné problémy a mají na ně kladné názory. Jeden z dotazovaných si dokonce pochvaluje, že se Čechům dá lépe číst ve tváři a jsou otevřenější než Číňané. R3: „Mám pocit, že jsou Češi slušní a příjemní a také hodně otevření, na rozdíl od Číňanů. Ti jsou hodně uzavření. Češi jsou jednodušší a Číňané jsou složitější. Když se bavím s Čechem, dá se hodně vyčíst z jeho výrazu. U Číňanů to jde těžko. Pak také Číňani hodně koukají, co má člověk za práci, co má na sobě za oblečení, jak je bohatý. Tohle Češi nedělají.“

V otázce týkající se zájmu o českou společnost, kulturu a politické dění, odpověděla půlka respondentů, že je zajímavá jak kultura, tak ekonomika a změny zákonů a čtou české noviny či zpravodajství na internetu. R4: *„Zajímám se především o českou politiku a dění v české společnosti. Řekl bych, že vím o české politice a ekonomice víc, než mnoho Čechů. Každý den čtu několikery noviny. Myslím si, že v České republice je ale málo Číňanů, kteří se o to zajímají.“* Ostatní respondenty zajímá spíše jen česká kultura, historie a památky. R1: *„O kulturu ano, ale o politiku moc ne. Jen si občas přečtu nějaké zprávy na internetu. Ale samozřejmě mě zajímá, pokud se mění nějaké zákony, jako třeba EET nebo zprávy kolem česko-čínských vztahů.“* R2: *„Znám nějaké české právníky nebo jiné Čechy, kteří se o to hodně zajímají a když s nimi sedím, často mi vyprávějí, co je nového ve změně zákonů nebo v politice. Že bych tyto informace ale sama vyhledávala, to ne. Ani o dění v Čechách, ani o dění v Číně. Já sama se ale zajímám spíše o českou kulturu. Líbí se mi, že má každá země jinou kulturu.“* R6: *„Moc se o to nezajímám. Většinou čtu jen zprávy z Číny a díváme se na čínskou televizi. Co se týče kultury, s tou se setkávám jen, když jedeme někam na výlet. Samozřejmě se mi líbí české památky.“*

Pokud jde o české zvyklosti, respondenti měli problém odpovědět na otázku, co jim vadí, nebo co by nikdy nemohli přijmout. Po dlouhém přemýšlení nakonec dva respondenti uvedli, že by nepřijmuli zvyk mnoha Čechů, jíst několik studených jídel během dne. R2: *„Musím jíst vždy teplé jídlo. Češi jí často jen housku namazanou máslem.“* R4: *„Akorát mi trochu vadí, že Češi často večeří nějaké pečivo nebo párek. My jsme zvyklí mít k večeři i k obědu velké teplé jídlo.“* Dva respondenti poukazovali na rozdíl, který vidí v rodinných vztazích Čechů a Číňanů. R3: *„České děti jsou někdy na rodiče opravdu hodně drzé.“* R6: *„Přijde mi nepochopitelné, že se děti nestarají o své staré rodiče, nebo že rodiče nepomohou svým dětem, když jsou v nouzi, i když ty děti už mají svou rodinu. Pořád jsou přeci jedna rodina.“* Jednomu z dotazovaných vadí, že mnoho Čechů má negativní názory na Čínu a její politiku. R1: *„Vadí mi, že Češi často mluví špatně o Číně a nejsou ji schopni přijmout. Nechápu, že v Číně musí být jiné zákony, protože by se to nedalo v takovém množství lidí ukočírovat, kdyby to bylo jako v Čechách. Například i nějaké dávky, sociální pojištění či věci ve zdravotnictví.“*

Na čem se několik respondentů shodlo, že jim vadí na české společnosti, jsou dlouhé čekací doby. Vše podle nich trvá moc dlouho. V Číně je mnohem více lidí, ale vše je rychlejší. Jeden z respondentů také vyjádřil negativní názor na služby v obchodech: *„Je pravda, že se mi moc nelíbí, když jdu do obchodu a prodavačky často nepozdraví a mračí se. Kdyby to udělaly v Číně, tak si bude zákazník stěžovat vedení a klidně tu prodavačku vyhodí. Není*

to u všech, ale je pravda, že je takových lidí v Česku hodně. Myslím si, že by mohli být přátelštější, někdy působí hodně vystresovaně. Když jsem byl v Itálii nebo ve Španělsku, tak byli přátelštější.“

Nikdo z respondentů nezaznamenal problém při jednání na českých úřadech nebo nějaký rozdíl v jednání úředníků oproti jednání s českými klienty. Několik z nich se však shoduje na tom, že mají úředníci předsudky a tváří se nevlídně, pokud vidí Asiata. Jakmile však zjistí, že mluví česky, je vše v pořádku. Číňané se dorozumí buď česky, nebo jdou na úřad s tlumočnickem. Dva dotazovaní hovořili také o zkušenostech s lékaři. Jejich názory se však liší. R1: *„Neochotu zažila moje matka u českého doktora. Přišla s tím, že jí několik dní hodně bolí hlava. On se vůbec nezeptal, co jí je a jen jí předepsal prášek na bolení hlavy a hned s ní byl hotový. Občas se i v nemocnicích chovají docela neochotně. Myslím si, že pokud je Číňan v nemocnici a neumí dobře česky, nerozumí doktorům, měli by se obrátit na nějakou službu a zajistit tlumočnicka. Podle mne je základ etiky, aby klient všemu dobře rozuměl.“* R3: *„Když jdou moje rodiče, kteří neumí moc česky, k doktorovi, zdá se mi, že jsou k nim dokonce vlídnější. Hodně se jim věnují a snaží se, aby jim porozuměli.“*

Nikdo z respondentů neuvedl, že by se on nebo někdo z jeho rodiny stal v České republice obětí rasismu. R4: *„Je to možná tím, že žijí v Praze a tady jsou lidé na cizince více zvyklí, než v menších městech.“* Všichni uvedli, že se setkali spíše jen s nadávkami nebo nepříjemným chováním vůči své osobě nebo někomu blízkému. Tři mužští respondenti řekli, že toto chování zažívali pouze v dětství na základní škole od svých spolužáků. Obě respondentky zmínily, že se s nadávkami setkávají občas i v dospělosti. Starší z nich si dokonce myslí, že Češi obecně nemají rádi Asiaty.

Otázka partnerství s Čechy

Většina respondentů uvedla, že proti partnerství s Čechy nic nemají, ale oni sami by měli raději čínského partnera. Jako důvod uvádějí odlišnost kultur, podobný způsob myšlení Číňanů a brání ohledu na rodiče, kteří neumí česky a s českým partnerem či partnerkou by si pravděpodobně nerozuměli. Ovšem pokud by jejich český protějšek uměl čínsky a zajímal se o čínskou kulturu, bylo by to plus. Respondenti také uvedli rozdíly, které vidí mezi čínskými a českými ženami. R1: *„Já bych si vzal raději Číňanku, která má stejný způsob myšlení jako já. České ženy jsou hezké, ale jsou jiné uvnitř. Čínské ženy jsou pracovitější a jsou více doma. I když pokud tu žijí dlouho, jsou už spíše jako Češky, chodí rády do kavárny, do kina, do divadla, na výlety.“* R2: *„Většina Evropanek je samostatných a mají rády*

svobodu. *Většina Číňanů je ale hodně žárlivá a myslí si, že žena má být doma a starat se o domácnost. A také jim vadí, když se třeba jejich žena stýká s jinými muži. A všimla jsem si, že hodně Češek má kamarády muže.*“ Mladší respondenti do budoucna počítají s tím, že je pravděpodobné, že si jejich děti najdou českého partnera, což by jim nevadilo. Jeden z respondentů uvedl, že podle něj má více Číňanek českého partnera, než Číňanů českou partnerku. R1: *„Je zajímavé, že více Číňanek má českého manžela, než opačně. Znáám 7 takových párů a kdy je manželka Číňanka, ne Číňan s českou manželkou.“*

Názory na Vietnamce žijící v ČR

Čtyři respondenti uvedli, že jim Vietnamci žijící v České republice nevadí, někteří mezi nimi mají dokonce přátele. Jeden z dotazovaných nemá s Vietnamci žádné zkušenosti. Kromě jedné respondentky nikomu nevadí ani fakt, že si Češi tyto dvě národnosti mezi sebou pletou. I někteří z nich mají údajně často problémy je od sebe rozlišit. P1: *„Nevadí, já si to totiž také občas spletu. I když Vietnamci jsou často menší a někdy trochu tmavší. A celkově nemám s Vietnamci žádný problém, mám mezi nimi i několik přátel. Akorát se většinou moc nebavíme o politice.“* R3: *„Nikdy jsem s nimi žádný problém neměl. Že si mě lidé pletou, to mi nevadí. Dokonce se stává, že si někteří Vietnamci myslí, že jsem také Vietnamec.“* R4: *„Jelikož jsme ze stejné kulturní zóny, z konfuciánské, tak si myslím, že si dobře rozumíme, když na to přijde.“* Dva respondenti zastávají názor, že mnoho Vietnamců má naopak negativní názor na Číňany. R2: *„Zdá se mi, že hodně Vietnamců nesnáší Číňany a také si o nás myslí, že jsme chudí. Hodně Číňanů pak zase proto nadává na Vietnamce.“* R4: *„Je pravda, že někteří Vietnamci moc Číňany nemají rádi kvůli těm ostrovům, o které se naše vlády přou. Můj názor je, že takoví Vietnamci jsou hloupi. Chápu, že jsou vlastenci, ale přeci nám nemohou vyčítat, že se něco takového děje. Nikdo z nás jedinců nemůže ovlivnit čínskou politiku.“* Jen jedna dotazovaná má na Vietnamce žijící v ČR velmi negativní názor. R2: *„Musím se také přiznat, že nemám moc pozitivní názor na vietnamské muže. Setkala jsem se s mnoha Vietnamci, kteří byli svým ženám mnohokrát nevěrní nebo měli milenky a jejich manželkám a přítelkyním to nevadilo. Mladé Vietnamky bývají zase často „zlato-kopky“. Myslím, že už nejsou moc tradiční. Lidé si mě často pletou s Vietnamkou. I mnoho Vietnamců si myslelo, že jsem Vietnamka. Číňané prý, podle nich, mají šikmější oči a já je mám více kulaté. Už jsem si na to ale zvykla, že si mě pletou.“*

Někteří respondenti považují Vietnamce žijící v Čechách už více za Čechy než za Vietnamce, Asiaty, v pozitivním slova smyslu. R1: *„O Vietnamcích žijících v Česku si myslím,*

že jsou dokonce už hodně čeští. Žijí tu déle než my a je jich tu hodně. Mně se zdá, že jsou už více jako Češi. Myslím, že takové budou určitě i moje děti. Podle mě je to dobré.“ R3: „Mně přijde, že jsou Vietnamci v mém věku stejní jako Češi. Já už je tak vnímám.“

Znalost českého jazyka

Česky umí čtyři ze šesti respondentů, všichni mladší třiceti let, kteří v České republice chodili do školy. Zbylí dva respondenti, kteří česky neumí, jsou starší a do Čech přijeli už v dospělosti. Mladší s nich, který má malé děti, však projevil zájem se česky naučit. R5: *„Já se snažím učit sám. Někdy se zkouším něco naučit z učebnice Jednoduchá konverzace, nebo se učím s dětmi. A když něco nevím, zeptám se občas nějakého dobrého zákazníka.“* Nejstarší respondentka uvedla, že si myslí, že je už moc stará na to, aby se naučila česky, a při začátku života v Čechách na to neměla při svém pracovním nasazení čas. Také zmínila, že o žádných kurzech českého jazyka pro Číňany dokonce ani nevěděla. Spoléhá se na dceru, která umí česky dobře. Cokoliv potřebuje vyřídit např. na českých úřadech či v nemocnici, s ní dcera vyřídí.

Všichni respondenti, kteří umí česky, se jazyk naučili během studia na české základní škole. Uvedli, že než začali rozumět, trvalo jim to přibližně dva až tři roky. Nikdo z nich nenavštěvoval kurzy českého jazyka, pouze jeden z nich uvedl, že ho jazyk půl roku doučovala Češka, která však uměla pouze česky. Rodiče těchto respondentů však česky neumí. Když něco potřebují vyřídit, spoléhají se na tlumočníky nebo své česky mluvící potomky. Všichni respondenti se shodli na tom, že jim největší problém dělala a stále dělá gramatika a skloňování. Pouze jeden dotazovaný navštěvoval při studiu na základní škole také čínskou školu, kam ho rodiče posílali na odpolední kurzy, aby nezapomněl svůj rodný jazyk.

Jeden z respondentů se aktuálně sám ve volném čase věnuje vyučování českého jazyka pro Číňany. Tvrdí, že má jiný styl výuky, než Češi. Pomáhá mu český známý, který se stará o správnou výslovnost. R4: *„Teď, když učím Číňany češtinu, mám jiný způsob výuky, než Češi, protože jsem Číňan a vím lépe, jak na to.“*

6.6 Životní styl Číňanů žijících v ČR

Domov čínské rodiny v ČR

Čtyři respondenti uvedli, že jejich domov vypadá podobně jako domovy českých rodin, bez jakékoliv čínské výzdoby. Dva respondenti doma mají čínskou výzdobu, jako například

čínské obrazy, sošky apod., ale spíše v menším množství. Větší výzdobu mívají spíše starší Číňané. R4: *„Co se týče čínské výzdoby, tu mají většinou důchodci.“* Všichni dotazovaní se shodli na tom, že Číňané doma netráví mnoho času, spíše jen přespávají. Nemají doma jídlo a vůbec nevyužívají kuchyň. Veškerý čas tráví v restauracích, kde se celý den také stravují. R3: *„Bohužel doma moc času netrávíme a domov moc nevyužijeme. Jsme celé dny v práci a chodíme tam jen přespát. Ani tam nevaříme a nejíme, máme doma jen vodu. Stravujeme se v restauraci. Kuchyň je úplně čistá a prázdná.“* Někteří Číňané se dokonce prý snaží ušetřit peníze na bydlení tím, že bydlí několik rodin v jednom bytě. Především v začátcích, než vydělají dostatek peněz. R4: *„Hodně záleží na tom, jak je rodina bohatá. Obecně to vypadá tak, že byt, kde žije čínská rodina, vypadá jako azyl. Já mám pocit, že Číňanům, kteří žijí v České republice je jedno, v jakém žijí prostředí nebo jak vypadá jejich byt. Hlavně, že mají kde spát. Jim záleží hlavně na tom, aby měli dostatek jídla. Češi mají krásnou domácnost, ale jedí skromně. Číňané mají v bytě většinou nepořádek a nemají ho moc zařízený, ale jedí opravdu hodně. Někdy žijí v jednom bytě třeba tři rodiny. Často mají peníze, ale nechtějí utrácet za bydlení. Berou to tak, že tam jen přespí a ráno jdou do práce, kde jsou do večera. Pro ty, kteří jsou ve věku mých rodičů, není hlavní tady žít, ale vydělávat peníze.“*

Změna životního stylu po příjezdu do ČR

Většina respondentů vidí život v České republice snazší a poklidnější, než tomu bylo v Číně. Respondenti uvádějí, že se jejich životní tempo zpomalilo, mají více volného času, takže si mohou po práci více odpočinout nebo jet o víkendů na výlet. Mladší respondenti pocítili změnu především ve školeních povinnostech. R2: *„Ve škole jsem měla v Čechách méně úkolů, než v Číně. Tam si člověk odnáší domů mnoho povinností každý den.“* Někteří z respondentů vidí rozdíl dokonce v dodržování pořádku a hygieně. R5: *„Více dbám na hygienu. V Číně jsem na to moc nedbal. Teď vidím, že ulice v Číně jsou mnohem čistší než v Číně a tak často dokonce seberu na ulici papír ze země a vyhodím ho do koše. I naše domácnost je čistší než v Číně.“* Další zajímavou změnu vidí jeden z dotazovaných také ve způsobu bydlení. V Číně jsou byty více zařízené. Také se změnily životní cíle. R4: *„Životní styl se nejen mé rodině, ale i dalším, změnil také v tom, že nemají dlouhodobé životní cíle. Většinou se soustředí jen na to, jak rychle vydělat peníze.“* Mladší Číňané se českému životnímu stylu samozřejmě přizpůsobili více než starší: R3: *„Naše generace není jako oni, my už si*

umíme užívat života. To jsme převzali od Čechů.“ Celkově lze říci, že se Číňané české společnosti přizpůsobili docela rychle, alespoň v určitých směrech. Jeden z respondentů říká, že na Číňanech žijících dlouhodobě v České republice je při cestě do Číny poznat, že přijeli z Evropy. Uvedl mnoho zajímavých příkladů, v čem se Číňané během života v ČR změnili nebo čemu se zde přizpůsobili. Podle něj jsou nyní mnohem kultivovanější a lépe se chovají. R1: *„Když pojedu do Číny, tak hodně lidí hned na první pohled pozná, že jsem přijel z Evropy. Naučili jsme se tu během pobytu hodně věcí. Třeba, že už nemluvíme tak nahlas. V Číně docela při mluvení řvou a je to tam normální. Také jsem se tu naučil třídit odpad. V Číně to skoro nikdo nedělá. Nebo musíme zastavit na přechodu, když je červená, ale v Číně to dost chodců nedodrží. Nebo když přijdu do restaurace, tak pozdravím a objednáám si. V Číně někdo přijde, ani nepozdraví a hned začne křičet: „Dvě kachny.“ Naučili jsme se být slušnější a kultivovanější. Další změnou je, že se náš život zpomalil. V Evropě si člověk může zajít na kávu, do klubu, kdežto v Číně jsou všichni rychlí – mluví rychle, pracují rychle, všechno dělají rychle. Když totiž nebudou rychlí, tak si například zaměstnavatel najde někoho jiného. Je tam hodně lidí, velká konkurence. Na poště si v Česku třeba kolegyně mezi sebou popovídají, něco si řeknou. V Číně se tohle stát nemůže! Když by to někdo viděl, řekne, že ten zaměstnanec není vděčný za práci.“* Podle všech respondentů upustili Číňané v Čechách také od mnoha tradic spojených s oslavami čínských svátků.

Rozdíl v rodinném životě Číňanů a Čechů

Tři respondenti uvedli, že velký rozdíl vidí především ve vztahu dětí a rodičů. Podle nich mají Číňané větší úctu k rodičům a ke starším obecně. Také mají povinnost se o ně ve stáří postarat a živit je. Podle nich se toto u Čechů moc často nevidí. Tři respondenti uvedli, že čínští rodiče jsou podle nich mnohem přísnější než čeští. R5: *„Když k nám chodí české děti s rodiči na oslavu narozenin mých dětí, vidím, že čínští rodiče jsou přísnější a hodně děti kontrolují. Čeští rodiče dávají dětem hodně volnosti, předávají jim hodně moci.“* R3: *„Nevýhoda u čínských rodin je, že rodiče svým dětem vše připraví, vše jim plánují, musí o nich mít naprostý přehled. Plánují jim celý život, každý den, často až do vysoké školy. Děti jsou trochu jako roboti a nemají moc svobodu v tom, co chtějí dělat. Proto čínské děti i pomaleji dospívají, často nemají svůj názor a nejsou samostatné. U Čechů je to volnější. Rodiče se zajímají o to, co mají děti rády, co chtějí do budoucna dělat.“* Rozdíl vidí také ve způsobu trávení volného času. Podle nich tráví Češi mnohem více volného času se svou rodinou, berou děti na výlety apod. Číňané na to nemají čas, protože se soustředí na vydělávání peněz.

R4: „*Češi se své rodině hodně věnují. Rodiče si s dětmi užívají a udělají si pro ně spousty volného času. Berou je za zábavou, k moři, na hory, na bazén. V čínské společnosti nic takového neexistuje. Rodiče se věnují více práci, než své rodině. Jsou přesvědčeni, že peníze zajistí všechno ostatní.*“ Jeden z dotazovaných uvedl, že podle něj v Čechách existují dva druhy čínských rodin. R3: „*Vlastně jsou dva druhy čínských rodin. V jednom případě jsou rodiče málo vzdělaní a často nedbají na vzdělání svých dětí. Tyhle děti často nedokončí ani střední školu a jdou hned podnikat a vydělávat peníze. V druhém případě, i když nejsou rodiče vzdělaní, chtějí, aby jejich dítě mělo vzdělání a nějaké znalosti.*“ O prvním zmíněném druhu rodin mluvil také další respondent. Podle něj se tento fenomén vyskytuje především u Číňanů v České republice. R4: „*Nechci o čínské komunitě mluvit špatně, ale mám pocit, že rodiče nemají zájem o výchovu svých dětí. Říká se, že čínským rodičům jde hodně o dobré vzdělání a vychování dětí, ale zdá se mi, že u Číňanů v Čechách je to trochu jiné. Možná je to tím, že většina Číňanů, kteří zde žijí, pochází z města Čching-tchien, které je známé tím, že hodně jeho obyvatel žije v zahraničí. To město má díky nim vysoké příjmy, protože posílají dost peněz svým příbuzným. Dřív bylo docela chudé a ti, kteří odtamtud odešli, se vždy snažili hlavně podnikat a vydělávat peníze a nešlo jim o vzdělání. Hodně Číňanů z tohoto města, kteří tady žijí, nemá dokončené středoškolské vzdělání. Nejsou hloupí, ale není to pro ně důležité a tak nedbají ani na vzdělání svých dětí. Naopak Číňané ze severu se hodně vzdělávají, ale těch je tu méně.*“ Tuto informaci potvrzuje i další respondent, jehož rodina pochází právě z města Čching-tchien. R1: „*Rodiče pořád pracují a chtějí to i po svých dětech. Chtějí, aby se děti dobře učily, co nejdříve podnikaly, aby měly dobrou práci a podobně.*“

Jedna respondentka uvedla rozdíl též ve způsobu stravování a stolování. Číňané jsou zvyklí jíst minimálně dvakrát denně teplé jídlo a také pijí teplou vodu, kterou považují za zdravější a prospěšnější organismu než studenou.

Míra dodržování čínských tradic

Všichni respondenti se shodli na tom, že nejdůležitějšími svátky, které v Čechách dodržují, jsou čínský nový rok a Svátky středu podzimu. Z tradičních svátků uvedlo několik respondentů také Festival dračích člunů a Festival luceren. Někteří slaví také státní svátek na počest vzniku Čínské lidové republiky 1. října. Všichni se shodli, že úplně opustili od slavení svátků Čistoty a jasu, ke kterému patří mimo jiné také uctívání předků a čištění hrobů. Oslavy všech svátků se během života v České republice omezily pouze na slavnostní stolování, kdy se celá rodina nebo známí sejdou u bohatě prostřeného stolu plného nejrůznějších

pochutin, mezi kterými nechybí ani tradiční jídla pro dané svátky. R6: „*Vše se slaví o dost jednodušeji, než v Číně. Už je málo rodin, které by dodržovaly všechny tradice, spojené s oslavami svátků. Oslavy všech svátků v Čechách vypadají spíše tak, že se sejde rodina, navaří se hodně jídla, nějaké tradiční pokrmy. V posledních letech se také hodně chodí do restaurací. Takže někdy místo velkého vaření chodíme často do restaurace se známými na velkou večeři.*“ Rodiny většinou už nedodržují ani novoroční výzdobu a další rituály spojené s oslavami, které jsou v Číně běžné. Kromě stolování se dodržuje už jen darování červených obálek s penězi dětem. Pouze jeden respondent uvedl, že jeho rodina dodržuje i další tradice, které k oslavám svátků patří, především na čínský nový rok. R5: „*Na čínský nový rok dáváme dětem červené obálky s penězi, před čínským novým rokem uklidíme domácnost, potom nesmíme uklízet, abychom si nesmetli štěstí, které nový rok přinese. Děláme i výzdobu, na dveře, nad dveře a sloupy okolo dveří dáváme červenou výzdobu a znaky štěstí. Také máme na stole mísu s mandarinkami, které k novému roku patří a sladkosti.*“

6.7 Pocit začlenění do české společnosti

Čtyři respondenti se do české společnosti cítí být plně začlenění. Jeden z nich dokonce uvedl, že se cítí být začleněn do české společnosti více, než do čínské. R4: „*Já si myslím, že jsem rozhodně víc začleněn do české, než do čínské. Kdybych teď žil v Číně, myslím, že bych to nezvládl. Myslím, že žít tady je pro mne mnohem snazší než v Číně.*“ Další dotazovaný vidí v životě Číňana v České republice dokonce výhody. R1: „*Teď se denně setkávám s Čechy a cítím se normálně, možná i lépe. Protože jsem s Číny, mám více možností. Hlavně v dnešní době, když chce mnoho firem podnikat v Číně nebo spolupracovat s Číňany.*“ Začleněn se cítí být dokonce i jeden respondent, který neumí česky. R5: „*Co se týče běžného života a zvyků tady, myslím jsi, že jsem do společnosti dost integrovaný. Přizpůsobuji se českým zvyklostem. Kromě jazyka nemám s ničím problém. Mám pocit, že tady všechno funguje bez problému.*“ Čtyři Číňané se shodli na tom, že jim největší problémy při začleňování do společnosti dělал jazyk. R1: „*Necítím se tak, že když jsem žlutý, že by se na mne lidé dívali jinak. Dřív ano, ale teď už ne. Myslím, že jakmile umí člověk česky a dorozumí se, tak ho Češi berou jako rovnoprávného. Problém je, pokud člověk česky neumí.*“ Všichni respondenti, kteří zde navštěvovaly základní školu, uvedli, že když jako malí neuměli jazyk, cítili se špatně. Kromě toho, že nerozuměli, spolužáci jim dávali negativně najevo jejich odlišnost. Nyní už tento zážitek berou s nadhledem. R1: „*To, že se mi děti smály, mi teď přijde normální. My bychom se také v Číně smáli, kdyby přijel Čech, že je bílý.*“

Děti moc nechápu, že je to špatné. “ V odlišných zvycích, normách a hodnotách české společnosti nikdo z respondentů potíží nevidí. R4: „Jsou tu samozřejmě některé zvyky nebo způsoby chování, které mají Češi jiné, ale na to se dá zvyknout. Jenže jazyk, ten se člověk ze dne na den nenaučí. A když někomu nerozumíte, tak je to problém a necítíte se dobře. “

Dva dotazovaní uvedli, že problémem je spíše čínská tvář. P3: *„Moje čínská tvář. Ne všichni lidé v Čechách přijímají dobře odlišnosti. U nás je problém, že je hned na první pohled poznat, že jsme cizinci. Samozřejmě je těžké, když člověk neumí jazyk a nerozumí, ale tohle mi jako hlavní problém nepřipadalo. Spíše ten asijský vzhled. “* R2: *„Když někam přijdu do obchodu nebo do nějaké instituce, tak se netváří moc přívětivě, když vidí můj čínský obličej. Tady v Praze už je to lepší, lidé jsou na cizince zvyklí, ale dříve jsem žila v Pardubicích a tam moc zvyklí nebyli. “*

Obě dotazované ženy se do české společnosti necítí být začleněny, ač mladší z nich umí plynule česky, nejlépe ze všech respondentů. Důvodem jejího pocitu nezačlenění může být fakt, že žila dlouhou dobu v Pardubicích, kde nezískala dobré zkušenosti při kontaktu s Čechy, na rozdíl od většiny respondentů, kteří žili v Praze, kde jsou lidé na cizince více zvyklí. R2: *„Když jsem byla malá, byl problém jazyk. Nyní umím česky dobře, ale pořád se necítím tak dobře. Někdy mám pocit, že mi lidé dávají najevo, že sem nepatříme. Občas jsem se setkala s nenávisným chováním od některých Čechů. “* Starší respondentka však uvedla, že ač se ona necítí být začleněna do společnosti a má pocit, že Češi nemají rádi Asiaty, její dcera, která umí plynule česky, je podle ní plně integrovaná.

6.8 Využívání sociálních služeb a služeb integračních center

Žádný z respondentů nikdy nevyužil sociální služby ani nenavštívil žádné z integračních center. Kromě jednoho, který byl v integračním centru jednou, avšak pouze v roli tlumočnicka. Většina z nich však tyto služby považuje za užitečné. R1: *„Nikdy jsem nic takového nepotřeboval. Byl jsem jen chvíli na úřadě práce, aby za mne stát platil zdravotní a sociální pojištění. Pak jsem začal podnikat a platit si vše sám. Myslím si, že by se to ale mnoha Číňanům mohlo hodit, například navštívit nějaká integrační centra a využít poradenství. Hlavně pokud jsou v Česku chvíli. Většinou ale nevědí, že něco takového existuje. “* R2: *„Myslím si, že mnoho Číňanů ani neví, že nějaké takové služby existují. Nemají se to kde dozvědět, i když by mnoho z nich nějakou pomoc jistě uvítalo. “* Čtyři respondenti zastávají názor, že mnoho Číňanů žijících v ČR o integračních centrech neví, nebo si myslí, že by se jim tam nedostalo žádné pomoci, pokud neumí česky. Podle většiny dotazovaných nejsou

tyto služby v České republice na Číňany vybaveny, například v tom, že nedisponují čínskými tlumočníky. R6: „*Někdy se to může nějakým Číňanům určitě také hodit, ale pochybuji, že by se mu dostalo nějaké velké pomoci, když neumí česky.*“ R4: „*Myslím si, že se pro takovou pomoc obrací málo Číňanů. Oni většinou někoho neradi otravují. Pokud neumí česky, tak si myslí, že jim tam ani nikdo nepomůže, protože se nedorozumí. A také pochybuji, že o nějakých neziskovkách a integračních centrech vůbec vědí. Podle mne o tom nejsou nijak informováni.*“

Respondenti uvádějí, že pokud mají Číňané nehovořící česky problémy, řeší je prostřednictvím svých známých, tlumočnicků nebo skrze právníka. R2: „*Většinou, pokud něco potřebují, obrazejí se na své známé, tlumočnický nebo právníky. Existují i čeští právníci, kteří umí česky.*“ R3: „*Myslím si, že tam obecně moc Číňanů nechodí. I když by se jim to třeba hodilo, tak na to nemají kvůli práci čas. Nebo se snaží své problémy řešit přes známé a přátele. Myslím, že tomu moc nedůvěřují.*“ Někteří Číňané včetně jednoho z respondentů využívají dokonce služby české právníčky hovořící čínsky. R6: „*Vím, že dělají třeba různé sociální a právní poradenství. Já mám ale dobrou právníčku, která umí čínsky. V Praze její služby využívá dost Číňanů.*“ Jeden dotazovaný zmínil také Čecha, který mluví čínsky, jež poskytuje poradenství, a na kterého se hodně Číňanů obrací pro pomoc. R4: „*Většinou, pokud Číňané něco potřebují, obrátí se pro pomoc na někoho, komu věří. V Praze žije Čech, který se jmenuje Pavel Ševčík, umí čínsky a dělá účetního pro většinu čínských restaurací. Hodně Číňanů za ním chodí, pokud řeší nějaký problém. Například jim pomáhá s prodloužením víza, vyřizováním bydlení a podobně.*“

7 Zhodnocení výsledků výzkumu

HVO1: Jaké sociální faktory ovlivňují život Číňanů žijících v České republice?

Život této etnické komunity ovlivňuje řada sociálních faktorů. Jedním ze zajímavých faktů, který se během výzkumu podařilo zjistit je, že Číňané na naše území přicházejí z podobné oblasti na jihu Číny, řada z nich dokonce ze stejného města - Čching-tchien. Shodou okolností byli z tohoto města dokonce tři respondenti a pět respondentů bylo ze stejné provincie – Če-ťiang. Podle respondentů je z tohoto města více jak polovina Číňanů žijících v ČR. Tento faktor je velmi důležitý, jelikož, jak jsme se dozvěděli z rozhovorů, lidé z této oblasti mají nízké vzdělání a jejich hlavním životním cílem je co nejrychleji začít podnikat a vydělávat peníze. Na rozdíl od Číňanů ze severu Číny, pro které je vzdělání velmi důležité. Stejně místo původu je také důvodem, proč zde má mnoho čínských rodin příbuzné a známé.

To je jeden z faktorů, který pozitivně ovlivňuje jejich integraci a usnadňuje jim život v České republice. V těžkých životních situacích tak nejsou odkázáni pouze sami na sebe, ale mohou se pro pomoc obrátit na své blízké. Ač je čínská komunita v České republice poměrně malá, například oproti vietnamské, mají mezi sebou Číňané pevné vazby a mnoho známých. I když jsou velice pracovní vytiženi, často se se svými krajany schází při různých oslavách a významných příležitostech. Mladí společně dokonce tráví i několik dní v týdnu.

Druhá generace Číňanů se už však neschází jen s Číňany, ale mají známé a dokonce i dobré přátele mezi Čechy, což pozitivně působí na jejich integraci. Díky přátelství s Čechy, ale i pracovním stykům s českou společností, si neustále procvičují český jazyk a zdokonaľují se v něm, na rozdíl od svých rodičů, kteří česky neumí mnohdy skoro vůbec. Ti už si však během svého života v České republice zvykli využívat služeb tlumočnicků a později tlumočení svými dětmi.

Život Číňanů v České republice pravděpodobně pozitivně ovlivnila také možnost mít více dětí. V době, kdy k nám rodiny respondentů migrovaly, byla v Číně ještě zavedena politika jednoho dítěte. Odchod z Číny byl pro rodiny respondentů v tomto směru tedy jistě pozitivní. Kromě rodiny jedné respondentky mají všichni dotazovaní minimálně jednoho sourozence nebo několik potomků. Jedináček se tedy vyskytuje pouze v jedné zkoumané rodině.

Dalším faktorem ovlivňující život čínské komunity na českém území, je úroveň vzdělanosti, která, jak už bylo zmíněno výše, souvisí s místem, ze kterého Číňané na našem území pocházejí. První generace Číňanů, většinou majitelé čínských restaurací, má velmi nízké vzdělání. Většinou pouze základní, jak bylo zjištěno z výpovědí respondentů. Jejich děti, které zde žijí od malička, už jsou na tom často lépe a dokončí střední nebo i vysokou školu. Ovšem je zde stále i mnoho těch, kteří jdou ve šlépějích svých rodičů a raději se rychle vrhnou do podnikání a vydělávání peněz a končí se základním vzděláním. Zajímavým zjištěním z výpovědí respondentů bylo, že druhá generace čínské komunity v posledních letech od restaurátérství přechází k cestovnímu ruchu a tlumočení. Tento zajímavý fenomén ovlivňuje zejména dobrá úroveň česko-čínských politických a ekonomických vztahů a s tím také spojený velký nárůst čínských turistů v České republice.

Jak vyplývá z rozhovorů, Číňanům se v posledních letech v České republice daří, mají zde lepší možnosti uplatnění a nemají důvod se vracet do Číny. Život v České republice je pro ně jednodušší a přínosnější. Většina respondentů zde má trvalý pobyt a plánuje v České republice zůstat po zbytek života. Pokud by Čína povolovala dvojí občanství, projevíli dokonce zájem o možnost získat české občanství. Jelikož Čína dovoluje pouze jedno,

raději si nechávají Čínské, zejména kvůli snadnějšímu cestování do Číny a obchodním stykům. Jediné rodinné vazby, které Číňané žijící v Čechách v Číně mají, jsou většinou rodiče či prarodiče, kterým spolu s dalšími příbuznými žijícími mimo Čínu, posílají finanční podporu a jednou za několik let je navštíví. Jako důvody, proč jezdí do Číny, kromě těchto rodinných vazeb uvádějí spíše povinnosti jako je výměna dokladů apod. Pokud nebudou prarodiče v Číně žít, je pravděpodobné, že druhá generace Číňanů už bude do Číny jezdit opravdu pouze úředně nebo pracovně, v případě nutnosti.

S faktem, že se mnoho Číňanů v Čechách usadilo a plánují zde zůstat natrvalo, souvisí také změna způsobu bydlení. Z výpovědí respondentů bylo zjištěno, že Číňané, kteří do ČR přijeli nově, se na začátku svého pobytu snažili hodně šetřit a tak v jednom bytě bydlelo například i několik čínských rodin pohromadě, aby neutráceli za bydlení. Většinu času trávili vyděláváním peněz a do bytů chodili jen přespávat. Což se tolik nezměnilo, v práci tráví stále celé dny, ale většina rodin už nyní žije samostatně. Vydělali dostatek peněz, rozhodli se v Čechách zůstat natrvalo a pořídili si vlastní bydlení. Z výpovědi jednoho respondenta je však patrné, že stále existují rodiny, které bydlí takto pohromadě v jakémsi „azylu“, i když už ne v takové míře jako tomu bylo dříve. Je možné, že jde o rodiny, které jsou v České republice zatím krátkou dobu nebo se plánují po dosažení určitého finančního obnosu vrátit zpět do Číny.

Zajímavým zjištěním je, že Číňané v České republice značně upustili od čínských tradic. Stále sice slaví některé velké čínské svátky, ovšem v hodně zjednodušené formě. Všechny oslavy se omezují spíše na společné stolování s tradičními pokrmy vázanými k danému svátku a setkání rodiny. Na druhou stranu mnoho z nich začalo slavit Vánoce. Z domácností se pomalu ztrácí čínská výzdoba v podobě čínských sošek, obrazů, lampionů či vějířů. Někteří respondenti už ji doma nemají vůbec.

Neopomenutelným faktorem, který ovlivňuje život Číňanů v České republice, je také životní prostředí, které je lepší a zdravější než v Číně. A také klidnější a méně uspěchaný život. To je také další z důvodů, proč jsou u nás Číňané spokojeni a neplánují se vrátit do Číny.

Číňané jsou velmi pracovitý národ jak je známo, podobně jako starší generace Vietnamců, tráví veškerý čas ve svých obchodech nebo restauracích. Z výpovědí respondentů vyplývá, že většina čínských rodin má restaurace jako druhý domov. Ve svých obydlích netráví skoro žádný čas. Kuchyně ve většině čínských domácnostech jsou téměř netknuté. V restauracích jsou čínské rodiny od rána do večera sedm dní v týdnu a také se tam během celého dne stravují. Děti chodí ze školy většinou také do restaurací, kde tráví čas s rodiči. Domů se jdou

jen vyspat. Toto pracovní nasazení je také důvodem, proč se ani po mnoha letech pobytu většina Číňanů z první generace nenaučila česky. Nemají na to čas. Stačí jim, když se dorozumí se zákazníky. Ovšem tento zvyk pracovat do rána do večera se dle výpovědí respondentů pomalu mění. Číňané se od Čechů učí užívat si volný čas, více odpočívat a trávit více času s rodinou mimo restaurace.

HVO2: Jak se Číňané žijící v České republice cítí být integrování do české společnosti?

Z odpovědí respondentů vyplývá, že druhá generace se do české společnosti většinou cítí být plně začleněna, především pokud umí česky. Naopak se spíše cítí jako cizinci, když jedou do Číny. Shodují se na tom, že nejtěžší v procesu začleňování je, naučit se jazyk. Na odlišné zvyky, hodnoty a způsoby chování se dá podle nich brzy zvyknout, ale naučit se jazyk je zdoluhavý proces. A pokud si lidé nerozumí, necítí se dobře a může díky tomu vznikat mnoho nedorozumění. Jejich čínský původ jim většinou nepřináší žádné zásadní problémy, kvůli kterým by se cítili vyčleňování. Často se setkávají s Čechy a mají mezi nimi přátele.

U starší generace je hlavním problémem v procesu integrace velmi špatná znalost českého jazyka a nízká míra interakce s Čechy. Protože tráví většinu času ve svých restauracích či obchodech, nemají čas navštěvovat kurzy češtiny a s Čechy se scházejí především pouze jako se zákazníky. Pokud něco potřebují vyřídit, spoléhají se na tlumočníky, právníky, kteří mluví čínsky nebo na své česky hovořící potomky. Nemají tedy ani velkou motivaci k tomu, se česky naučit.

8 Diskuse

K diplomové práci byla připojena diskuse, kde se zaměřuji na vztahy výsledků mého šetření k dosavadním výsledkům jiných studií, k literatuře a na zajímavosti, které byly během tvorby diplomové práce zjištěny.

Lubica Obuchová, která se doposud zabývala čínskou komunitou v České republice nejvíce, ve své knize píše, že během svátků Čistoty a jasu, ke kterým patří uctívání zemřelých předků a zametání hrobů, zapalují Číňané žijící mimo Čínu, i v České republice, na internetu za zemřelé svíčky v jakýchsi virtuálních smutečních síních. S touto informací ovšem nemohu souhlasit. Během svého výzkumu jsem si ji ověřovala u několika respondentů a nikdo z nich o této skutečnosti nikdy neslyšel a neví o nikom, kdo by něco podobného praktikoval.

Na totéž jsem se ptala také paní Ruskové, zakladatelky Krajského sdružení Číňanů žijících v ČR, ovšem ani ona o ničem takovém neví.

Lubica Obuchová ve své knize zmiňuje také partnerství Číňanů s Čechy. Uvádí, že pokud se Číňan ožení s Češkou, je žena ostatními Číňany přijata celkem příznivě. Pokud se zajímá o čínskou kulturu a přijme ji, získá si tím u čínské rodiny respekt. Ovšem, když si Číňanka vezme za manžela Čecha, podle čínské tradice se předpokládá, že přijme jeho kulturu. To Číňané naopak za příznivé nepovažují. V rámci výsledků kvalitativního výzkumu jsem se však při otázce partnerství s Čechy nesetkala s upřednostňováním pohlaví partnera. Jeden z respondentů dokonce uvedl, že zná mnoho smíšených česko-čínských párů, kde je vždy manželka Číňanka a manžel Čech, což je přesný opak toho, co ve své knize popisuje Lubica Obuchová. Respondenti měli na smíšené manželství celkově většinou pozitivní názory. V čínské komunitě podle nich žádné negativní názory na partnerství s Čechy nepanují, i když si jsou vědomi odlišností kultur a hodnot. To je velmi zajímavé ve srovnání s vietnamskou komunitou, kterou se zabývám již několik let. Vietnamců je na našem území více a mladá generace je už více Čechy, než Vietnamci, ovšem vietnamští rodiče proti smíšenému partnerství ostře protestují. Jejich potomci nezdědka říkají, že by je byli schopni i zavrhnout nebo vydědit, pokud by měli českého partnera. Toto srovnání je velmi zajímavé, neboť jde o dva sousedící národy ze stejného kontinentu, ze stejné kulturní zóny.

Většina českých zdrojů, které zmiňují čínskou komunitu v Čechách, uvádí, že většina Číňanů podniká v restaurátérství. Zajímavostí, kterou jsem během výzkumu zjistila je, že se mladá generace od tohoto dříve typického čínského oboru pomalu odvrací a přechází k podnikání v cestovním ruchu, průvodcovským službám a tlumočení.

Česká literatura a dosavadní výsledky jiných studií popisují Číňany žijící v České republice jako velmi vzdělaný národ zakládající si na konfuciánských tradicích. Uvádějí, že čínští rodiče lpějí na vysokém vzdělání svých dětí a jsou v tomto ohledu velmi přísní. Podle mého názoru jde spíše o obecný popis Číňanů jako národa, ovšem na Číňany žijící v České republice se nedá zcela aplikovat. Jak vyplynulo z výzkumu, velké procento čínských migrantů v ČR pochází z jižní oblasti Číny, především z města Čching-tchien, pro jehož obyvatele bylo vždy větší prioritou vydělávání peněz, než vzdělání. Proto i u nás začíná mnoho mladých Číňanů podnikat v nízkém věku a často nedokončí ani střední školu. Také respondenti, nebo jejich rodiče, kteří do ČR z tohoto města přišli, mají pouze základní vzdělání.

Zajímavým zjištěním během výzkumu byla nedůvěra v pomoc integračních center či jiných zařízení, která poskytují např. sociální poradenství pro cizince. Z výpovědí respondentů byla znát především nejistota, zda by se v takovém zařízení vůbec dostalo nějaké pomoci klientovi, který mluví pouze čínsky. Myslím si, že tyto obavy jsou oprávněné, protože při mém průzkumu integračních center a organizací s cílovou skupinou cizinci jsem nenarazila na žádné zařízení, které by oplývalo tlumočnickem s čínštinou nebo spolupracovalo s interkulturním pracovníkem s čínštinou. Ten je v České republice navíc pouze jeden. Při kontaktování těchto zařízení a dotazování se na čínské klienty a spolupráci s tlumočníky, jsem byla jedním nejmenovaným známým spolkem, zabývajícím se pomocí migrantům, dokonce požádána o zprostředkování čínského tlumočnicka pro jejich klienta. Pokud potřebují Číňané pomoci, většinou jsou nuceni za služby platit tlumočnickům, především jiným Číňanům mluvícím česky, nebo se obrací na českou právničku Pavlínu Vanickou hovořící čínsky či na Pavla Ševčíka, který dělá účetnictví pro většinu čínských restaurací v Praze, a mimo to pomáhá Číňanům s vyřizováním různých záležitostí týkajících se pobytu apod.

Podle mnoha publikací a dřívějších výzkumů je čínská komunita v ČR vůči svému okolí uzavřená a těžko se s jejími členy navazuje kontakt. Ze své vlastní zkušenosti však mohu říct, že navázání kontaktu s Číňany není tak těžké, jak uvádí například Miroslava Turková v knize *Etnické komunity - Elity, instituce, stát*. S Číňany žijícími v Čechách se sice setkávám už několik let a mám s mnoha nich vybudované dobré vztahy, ovšem navázat s nimi kontakt pro mne nikdy nebylo těžké. Pokud Číňané ze strany Čecha vidí zájem o jejich kulturu, jsou velice vstřícní, otevření a kontakt se s nimi navazuje velice snadno. Myslím si, že pro práci s Číňany je především velmi důležité, znát jejich kulturu, zvyky a mentalitu. Miroslava Turková také uvádí, že při realizaci rozhovorů s členy čínských rodin musela být zaručena naprostá anonymita a rozhovory nemohly být nahrávány na záznamová zařízení. Já jsem se během realizace výzkumu setkala naopak s velkou vstřícností a ochotou, s nahráním rozhovoru na záznamník neměl problém žádný z respondentů a dotazování se nechali slyšet, že by jim nevadilo ani uvedení jména. Já jsem se však rozhodla ponechat respondenty v anonymitě.

V knize *Etnické komunity - Elity, instituce, stát* z roku 2009 Miroslava Turková uvádí, že se Češi a Číňané vzájemně neznají a nemají ani zájem se poznat a že Číňané příliš velký zájem ze strany většinové společnosti nevítají a sami takové aktivity nevyvíjejí. Dnes o osm let později už však v České republice proběhl třetí ročník oslav čínského nového roku, kde se Číňané žijící v Čechách snaží přiblížit Čechům čínskou kulturu. Tyto oslavy jsou rok od roku větší a zapojuje se do nich čím dál více členů čínské minority, všichni dobrovolně

a zdarma. Je zde mnoho ukázek čínských tradic, jako je čajový obřad, čínské vystřihovánky, pletení čínských uzlů pro štěstí, výroba čínských lampionů, ukázky bojového umění, workshop čínštiny či ochutnávky čínské kuchyně. Mnoho akcí představujících čínskou kulturu majoritní společnosti se koná i během roku a v posledních letech jich přibývá. Z vlastních poznatků mohu říci, že Číňané se ze zájmu Čechů o čínskou kulturu velmi těší. Myslím si, že by se mnoho z nich rádo dozvědělo také něco víc o české kultuře. Pro vietnamskou menšinu dělá mnoho organizací zajímavé akce a snaží se o vzájemnou interakci českého a vietnamského národa. Spolek INFO-DRÁČEK zabývající se integrací Vietnamců například již několik let organizuje česko-vietnamský studentský večírek, na kterém, kromě kulturního programu, čeští a vietnamští žáci a studenti vzájemně soutěží ve znalostech o obou zemích, mají šanci se navzájem něco dozvědět o svých kulturách a lépe se poznat. V tržnici Sapa v Praze-Libuš spolek také organizuje Velikonoce nebo Mikuláše pro Vietnamské děti, které tak mají šanci blíže poznat české tradice. V domovech pro seniory organizují vietnamské večery, kde seniory seznamují s vietnamskými tradicemi a zvyky. Tran Van Sang ze Sangu.eu ve spolupráci s Jiřím Kocourkem ze SEA-liaison (dříve Klub Hanoi) zase natáčejí integrační videa, ve kterých Vietnamce seznamují s českou kulturou, zákony, ale také v nich vyučují český jazyk. Dokonce už vydali i učebnici češtiny pro Vietnamce. Natočili také několik videí pro Čechy o vietnamských zvycích, např. o vietnamské svatbě nebo co je neslušné dělat při jídle s hůlkami. Pokud by takové integrační akce existovaly i pro Číňany, jistě by je ze strany majoritní společnosti uvítali a mnoho z nich by se jich rádo zúčastnilo. Bohužel se o Číňany a o podporu jejich integrace zajímá jen velmi málo organizací a integračních center, dovoluji si tvrdit, že intenzivně žádné. Většinu akcí představujících čínskou kulturu Čechům si Číňané organizují sami. Například i čínské Wushucentrum sídlící v Perunově ulici v Praze dělá pro své české žáky a jejich přátele tradiční čínské oslavy a seznamuje je s čínskými zvyky. Češi se s čínskou kulturou a informacemi o Číňanech žijících v České republice, kromě kulturních akcí pořádaných Číňany, nemají moc šanci setkat. Události, které by naopak Číňany blíže seznamovaly s českou kulturou, se nekonají žádné.

Číňané jsou také velmi často zaměňováni nebo spojováni s vietnamskou menšinou. Málo se o nich v českém prostředí mluví i píše. Většinou jsou zmiňováni jen v záležitostech týkajících se česko-čínských obchodních vztahů. Pro českou společnost jsou takřka neviditelní, ztraceni mezi Vietnamci.

Závěr

Cílem mé diplomové práce bylo hlouběji prozkoumat život čínské komunity na území České republiky, získat o této skupině nové poznatky a informace a lépe jí porozumět. Dále pak zjistit míru integrace této etnické skupiny a rozsah využívání služeb pro migranty, které česká společnost nabízí.

Čínská komunita v České republice se postupně zvětšuje a Číňané si s sebou přinášejí i svou kulturu. Tím dochází ke střetu dvou odlišných kultur. Čínská kultura se od naší hodně liší, ať už se to týká výchovy, mentality, životních hodnot a postojů nebo různých tradic.

V teoretické části diplomové práce jsem se zabývala obecnými informacemi o Číňanech žijících na našem území, jejich životním stylem, specifickým chováním a odlišnými společenskými normami, které pro nás mohou být, například při setkání s čínským klientem, neznámé. Jedním z hlavních tématem byla čínská rodina. Z vlastních poznatků vím, že výchova ve východní Asii se od západní značně liší. Je mnohem přísnější, děti jsou vedeny velmi disciplinovaně a velký důraz je po vzoru konfucianství kladen na úctu ke starším. I když žijí daleko od svých domovů, posílají Číňané pravidelně peníze svým rodičům či prarodičům do Číny.

Dalším rozsáhlým tématem práce byl kulturní život Číňanů a čínské tradice. Zjišťovala jsem, jaké zvyky a tradice čínská komunita na našem území dodržuje. Podle výzkumu zde všichni respondenti stále slaví většinu velkých čínských svátků. Číňané si zde udržují prvky východoasijské kultury, ale nebrání se ani kultuře české. Už se naučili slavit dokonce i Vánoce.

Za významnou část teoretické části práce považuji také zmínku o čínské škole sídlící v Praze, o Krajském sdružení Číňanů žijících v ČR a novinách, které vydává, i o náboženském životě čínské komunity a Čínské křesťanské obci. Přechodem k další kapitole byla zmínka o vztahu Číňanů k majoritní společnosti. Následovala kapitola týkající se integrace, na které se ve velkém podílejí mimo jiné i nestátní neziskové organizace, které jsou na tomto poli velice aktivními aktéry. Dále jsem zmapovala organizace v ČR zabývající se integrací cizinců a uvedla počet jejich čínských klientů a druhy služeb, které v jednotlivých organizacích nejvíce využívají. Věřím, že by tyto informace mohly být daleko podrobnější, kdyby mi některé organizace neodmítly informace sdělit. Také jsem zde nastínila problém absence

tlumočnicků či interkulturních pracovníků s čínštinou v těchto zařízeních. V kapitole zabývající se integrací jsem se dále zmínila o specifických sociální práce s migranty a seznámila s nově se rozvíjející profesí interkulturní práce.

Co se týče integrace do české společnosti, dospívající generace Číňanů už se stává takřka její součástí, ač ne ještě v takové míře, jako mladá generace Vietnamců. Mnoho mladých Číňanů hovoří velmi dobře česky a zapojují se do společenského dění. Většina z nich se už nechce vrátit do Číny, cítí se lépe v České republice a myslí si, že zde mají mnohem více možností pro své uplatnění. Starší Číňané však česky umí velmi málo, mnohdy vůbec, většinu času tráví v restauracích a na okolní aktivity, které by jim pomohly se více začlenit do společnosti, jim nezbyvá čas. Ač se, podle výpovědí respondentů, už od Čechů trochu naučili odpočívat a trávit volný čas, což v čínské společnosti nebývá zvykem.

Jelikož mě čínská komunita velice zajímá, bylo pro mne zpracování tohoto tématu velmi užitečné a přínosné. Získala jsem další nové zkušenosti a poznatky o životě Číňanů na území České republiky, o čínské kultuře i o Číňanech obecně.

Doufám, že tato práce poslouží všem, kteří se o tuto problematiku zajímají nebo budou zajímat a že jim pomůže lépe pomalu se rozrůstající čínskou minoritu poznat. Věřím, že informace o tomto národě mohou, nejen pracovníkům pomáhajících profesí, pomoci předejít mnoha nedorozuměním a lépe tomuto od nás tolik odlišnému etniku porozumět.

Seznam použité literatury

Literatura:

- BAKEŠOVÁ, Ivana. „Čínský svět“ v českých zemích I. *Nový orient*. 1996, roč. 51, č. 9. s. 324 – 326. ISSN 0029-5302.
- BAREŠOVÁ, Ivona. *Současná problematika východoasijských menšin v České republice*. 1. vydání. Olomouc: FF UP, 2010. ISBN 978-80-244-2645-7.
- BITTNEROVÁ, Dana a Mirjam MORAVCOVÁ. *Etnické komunity. Elity, instituce, stát*. 1. vydání. Praha: FHS UK, 2009. ISBN 978-80-87398-03-6.
- DUFOUR, Jean-François. *Čína ve 21. století. Přísliby a výzvy*. 1. vydání. Praha: Levné knihy KMa, 2006. ISBN 80-7309-331-6
- HENDEL, Jan. *Kvalitativní výzkum. Základní teorie, metody a aplikace*. 2. aktualizované vydání. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-485-4.
- CHYTIL, Daniel. *Jací cizinci žijí v krajích České republiky?*. *Statistika&My - Měsíčník českého statistického úřadu*. 2014, r. 4., č. 2, s. 19.
- JIE HUA TONG XUN (ČESKO ČÍNSKÝ ŽURNÁL). *Krajanské sdružení Číňanů žijících v ČR*. 2016.
- JIE HUA TONG XUN (ČESKO ČÍNSKÝ ŽURNÁL). *Krajanské sdružení Číňanů žijících v ČR*. 2017.
- KAJANOVÁ, Alena. URBAN, David. DAVIDOVÁ, Eva. ELICHOVÁ, Markéta. *Sociální práce s etnickými a menšinovými skupinami. Etnické, marginální a rizikové skupiny*. 1. vydání. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích - Zdravotně sociální fakulta, 2009. ISBN 978-80-7394-181-9
- KOCOUREK, Jiří in PALAŠČÁKOVÁ, Dita a kol.: *Formování profese interkulturní pracovník/pracovnice: Zahraniční zkušenosti, praxe a vzdělávání v ČR*. Praha: InBáze, z.s., 2014. ISBN 978-80-905759-0-5
- MOORE, Markéta. *Číňané v České republice: 1992 – 2002. Zrod a fungování symbolické komunity*. Ministerstvo vnitra ČR; Multikulturní centrum Praha, 2002.
- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie migrační politiky České republiky*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-83-5

- NIESSEN, Jan. *Rozmanitost a soudržnost: nové úkoly v oblasti integrace migrantů a menšin*. Praha: Rada Evropy, 2000. ISBN 92-871-4344-7.
- OBUCHOVÁ, Lubica. *Číňané 21. století. Dějiny, tradice, obchod*. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. s. 14. ISBN 80-200-0641-9
- OBUCHOVÁ, Lubica. *Čínská komunita v České republice 2001*. in: Zdeněk Uherek (ed.), *Integrace cizinců na území České republiky. Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1260/2001*. Praha: Akademie věd České republiky, 2003. s. 375-410. ISBN 80-86675-03-3
- OBUCHOVÁ, Lubica. *Číňané u nás – „neviditelná“ komunita?* Nový orient. 2001, roč. 56, č. 9. s. 313 – 316. ISSN 0029-5302.
- OBUCHOVÁ, Lubica. *Čínská komunita u nás. Informační zpravodaj Česko-čínské společnosti 1999*, roč. 5, č. 2/3. s. 8 -9.
- OBUCHOVÁ, Lubica. *„Neviditelná“ komunita a její duchovní život. Číňané mezi námi*. Dingir. 2011, roč. 14, č. 2. s. 51 – 54. ISSN 1212-1371.
- PASTRŇÁK, René. *Sociální práce s menšinami a migranty*. 1. vydání. Opava: Optys, 2008. ISBN 978-80-85819-69-4
- REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. 1. vydání. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-3006-6
- RUDIGER, Anja. SPENCER, Sarah. *The Economic and Social Aspects of Migration - Social Integration of Migrants and Ethnic Minorities*. Brussels: The European Commission and the OECD, 2003.
- ŘIHÁČEK, Tomáš. ČERMÁN, Ivo. HYTYCH, Roman a kol. *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6382-2
- SDRUŽENÍ OBČANŮ ZABÝVAJÍCÍCH SE EMIGRANTY. *Popis realizace poskytování sociální služby odborné sociální poradenství*. Brno.
- ŠIMKOVÁ, Svatava. *Na křižovatce kultur aneb Romové, Vietnamci a Číňané mezi námi*. Praha: Národní institut dětí a mládeže, 2010. ISBN 978-80-86784-91-5
- ŠÍŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice. My a oni v multikulturní společnosti 21. století*. 1. vydání. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-648-9.
- ŠÍŠKOVÁ, Tatjana. *Výchova k toleranci a proti rasismu. Multikulturní výchova v praxi*. 2. vydání. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-182-2

- TRBOLA, Robert. RÁKOCZYOVÁ, Miroslava. *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR I. Integrovaná politika*. 1. vydání. Brno: Barrister & principal, 2011. ISBN 978-80-87474-19-8
- USNESENÍ VLÁDY ČR. *Aktualizovaná „Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu“ a Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců v roce 2016*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2016.
- VALTR, Pavel a kol. *Současná Čína a my očima Evropanů*. Klatovy: Typos, 2012. ISBN 978-80-260-3193-2
- VOJTA, Vít. *Čínský svět. Jak porozumět současné Číně, čínskému chování a myšlení*. 1. vydání. Brno: Pixle, 2011. ISBN 978-80-905021-0-9

Elektronické zdroje:

- ASOCIACE PRO INTERKULTURNÍ PRÁCI. *migrace.cz* [online]. ©2016 [cit. 2017-02-19]. *Doporučení pro rozvoj interkulturní práce v ČR*. Dostupné z: http://www.migrace.com/docs/160413_doporuceni-interkulturni-prace-2016.pdf
- ASOCIACE PRO INTERKULTURNÍ PRÁCI. *interkulturniprace.cz* [online]. ©2013 [cit. 2017-02-18]. *Specializační kurzy pro interkulturní pracovníky*. Dostupné z: <http://interkulturniprace.cz/nase-cinnost/vzdelani/>
- BLESK. *blesk.cz*. [online]. ©2015 [cit. 2016-12-11]. *Praha oslaví čínský nový rok: Na co se těšit a co ochutnat na Staromáku?* Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/regiony-praha-praha-zpravy/303148/praha-oslavi-cinsky-novy-rok-na-co-se-tesit-a-co-ochutnat-na-staromaku.html>
- COMMISCEO-GLOBAL. *commisceo-global.com*. [online] ©2016 [cit. 2017-02-03]. *China Guide*. Dostupné z: <http://www.commisceo-global.com/country-guides/china-guide>
- CIZINCI V ČESKÉ REPUBLICE. *cizinci.cz* [online]. ©2015 [cit. 2017-03-14] *Integrovaná politika, Koncepce a Zpráva*. Dostupné z: <http://cizinci.cz/cs/2018-integracni-politika-koncepce-zprava>
- ČERMÁK, Erik. *asianstyle.cz*. [online]. ©2016 [cit. 2016-12-11]. *Svátek Qingming - pocta předkům a oslava příchodu jara*. Dostupné z: <http://www.asianstyle.cz/kultura/4516-svatek-qingming-pocta-predkum-a-oslava-prichodu-jara>

- ČERMÁK, Erik. asianstyle.cz. [online]. ©2015 [cit. 2016-12-11]. *Svátek středu podzimu - ve znamení měsíce a rodiny*. Dostupné z: <http://www.asianstyle.cz/kultura/15222-svatek-stredu-podzimu-ve-znameni-mesice-a-rodiny>
- ČESKÁ TELEVIZE. ceskatelevize.cz [online]. ©2015 [cit. 2016-11-20]. *Konečné slovo za velkou zdi. Čína zrušila politiku jednoho dítěte*. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1609707-konecne-slovo-za-velkou-zdi-cina-zrusila-politiku-jednoho-ditete>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. czso.cz [online]. ©2015 [cit. 2017-03-03]. *Cizinci: Demografické události cizinců - datové údaje*. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_demogr_udalosti
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. czso.cz [online]. ©2015 [cit. 2017-02-12]. *Cizinci podle státního občanství k 31. 12. - územní srovnání*. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/shortUrl?su=1bd19816>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. czso.cz [online]. ©2016 [cit. 2016-11-20]. *Cizinci podle typu pobytu, pohlaví a státního občanství - k 30. 6. 2016*. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11292/45942355/1606_c01t11.pdf/a5b5a35e-3c58-4247-b47d-1c5d64a57bac?version=1.0
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. czso.cz [online]. ©2016 [cit. 2017-03-03]. *Cizinci v ČR - 2016 - Ekonomická aktivita cizinců*. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/3-ekonomicka-aktivita-cizincu-bh9r9uhko5>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. czso.cz [online]. ©2016 [cit. 2017-03-03]. *Cizinci v ČR - bez azylantů*. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/cizinci-v-cr-bez-azylantu>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. czso.cz [online]. ©2015 [cit. 2017-02-12]. *Narození cizinci v ČR podle státního občanství - vývoj v letech 1995 - 2015*. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11292/49262391/c08R82_2015.pdf/ed9cfebb-868e-4b40-a147-522deefd0513?version=1.0
- ČÍNSKÁ ŠKOLA. cinskaskola.cz [online]. ©2015 [cit. 2017-01-02].]. 布拉格中华国际学校. Dostupné z: <http://www.cinskaskola.cz/a123/>
- ČÍNSKÁ ŠKOLA. cinskaskola.cz [online]. ©2015 [cit. 2017-01-02]. 联系方式. Dostupné z: <http://www.cinskaskola.cz/聯絡方式/>

- DENÍK. denik.cz. [online]. ©2016 [cit. 2017-01-05] *Čínský prezident Si Ťin-pching zahájil třídní návštěvu Česka*. Dostupné z: http://www.denik.cz/z_domova/do-ceska-dnes-pri-leti-cinsky-prezident-20160328.html
- CHINA EMBASSY. chinaembassy.cz [online]. ©2008 [cit. 2016-11-20]. *Obyvatelstvo a etnické skupiny*. Dostupné z: <http://www.chinaembassy.cz/cze/zggk/t126985.htm>
- IDNES. praha.idnes.cz [online]. ©2014 [cit. 2017-02-19]. *Stovky Vietnamců protestovaly v Praze proti čínským námořním provokacím*. Dostupné z: http://praha.idnes.cz/demonstrace-vietnamcu-pred-cinskou-ambasadou-fod-/praha-zpravy.aspx?c=A140511_122355_praha-zpravy_maq
- KRATOCHVÍLOVÁ, Marta. asianstyle.cz. [online]. ©2015 [cit. 2016-12-11]. *Bohyně měsíce Chang-e v čínské legendě i v moderní době*. Dostupné z: <http://www.asianstyle.cz/kultura/11417-bohyne-mesice-chang-e-v-cinske-legende-i-v-moderni-dobe>
- KRATOCHVÍLOVÁ, Marta. asianstyle.cz. [online]. ©2016 [cit. 2016-12-11]. *Novoroční "červené" obálky*. Dostupné z: <http://www.asianstyle.cz/kultura/2362-jak-se-slavi-cinsky-novy-rok-tradice-a-zvyky>
- KRATOCHVÍLOVÁ, Marta. asianstyle.cz. [online]. *Jak se slaví Čínský Nový rok - tradice a zvyky*. ©2016 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <http://www.asianstyle.cz/kultura/2362-jak-se-slavi-cinsky-novy-rok-tradice-a-zvyky>
- KRATOCHVÍLOVÁ, Marta. asianstyle.cz. [online]. ©2015 [cit. 2017-02-05]. *Odlisnosti Asiátů v neverbální komunikaci. Co má jaký význam?* Dostupné z: <http://www.asianstyle.cz/kultura/23089-odlisnosti-asiatu-v-neverbalni-komunikaci-co-ma-jaky-vyznam>
- KURZYCZ. rejstrik-firem.kurzy.cz [online]. ©2014 [cit. 2017-01-03]. *Česko-čínské křesťanské sdružení, Praha IČO 26656124 - Obchodní rejstřík firem*. Dostupné z: <http://rejstrik-firem.kurzy.cz/>
- MAIN, Kerrie. lovetoknow.com [online] ©2013 [cit. 2016-12-04]. *Chinese Family Values*. Dostupné z: <http://family.lovetoknow.com/chinese-family-values>
- MINISTERSTVO VNITRA ČR. mvcr.cz [online]. ©2016 [cit. 2017-03-03]. *Zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců v České republice za roky 2001-2014*. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-v-ceske-republice-za-roky-2001-2013.aspx>

- MINISTERSTVO VNITRA ČR. mvcr.cz [online]. ©2015 [cit. 2017-03-03]. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2015*. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>
- NOVINKY. novinky.cz [online]. ©2016 [cit. 2017-01-03] *Církve vyzvaly vládu, aby poskytla azyl čínským křesťanům*. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/413817-cirkve-vyzvaly-vladu-aby-poskytla-azyl-cinskym-krestanum.html>
- SDRUŽENÍ PRO INTEGRACI A MIGRACI. migrace.com. [online]. ©2011 [cit. 2017-02-18]. *Sociální poradenství*. Dostupné z: <http://www.migrace.com/cs/delame/pravni-socialni-poradenstvi/socialni-poradenstvi>
- SMÍŠENÁ ČESKO ČÍNSKÁ KOMORA VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCE. czechchina.com. [online] ©2015 [cit. 2016-12-11]. *Praha letos přivítá čínský nový rok na Staroměstském náměstí*. Dostupné z: <http://www.czechchina.com/?p=5972>
- WU, Annie. chinahighlights.com. [online] ©2016 [cit. 2016-12-11]. *Qingming Festival*. Dostupné z: <http://www.chinahighlights.com/festivals/qingming-festival.htm>

Přílohy

Příloha A: Titulní strana novin Česko čínský žurnál ze srpna 2016

Příloha B: Ukázka obsahu Česko čínského žurnálu ze srpna 2016

Příloha C: Titulní strana novin Česko čínský žurnál z března 2017

Příloha D: Ukázka obsahu Česko čínského žurnálu z března 2017 – vpravo ukázka, jak má vypadat fotografie na pas

Příloha E: Titulní strana čínských novin vycházejících v ČR Prague Chinese Times z roku 2012

Příloha F: Vystoupení dětí z čínské školy v Praze na oslavách Svátků středu podzimu v roce 2012

Příloha G: Oslavy čínského nového roku 2017 v Obecním domě v Praze – Vystoupení lvího tance žáků Wushucentra mistra Qin Ming Tang + děti z Konfuciovi akademie

Příloha H: Oslavy čínského nového roku 2017 v Obecním domě v Praze – Děti z čínské školy učí návštěvníky čínštinu

Příloha I: Oslavy čínského nového roku 2016 na Výstavišti Holešovice

Příloha J: Oslavy čínského nového roku 2015 na Staroměstském náměstí

Příloha K: Čínská restaurace Peking, kde se konají velké čínské oslavy, svatby apod.

Příloha L: Novoroční a svatební obálky Hong Bao – tradiční červené a moderní růžové

Příloha M: Číňané, kteří v ČR vítali čínského prezidenta

Příloha N: Čínský drak pražského Wushucentra používaný pro tradiční dračí tanec

Příloha A: Titulní strana novin Česko čínský žurnál ze srpna 2016

捷华通讯

JIE HUA TONG XUN ČESKO ČÍNSKÝ ŽURNÁL 第 414 期 本期 24 版 2016 年 8 月 17 日

■ 旅居捷克华侨 5863 人

■ 领事保护的可为与不可为

■ 国务院发信号
这类人要暴富啦！

驻捷克使馆举行领事保护与协助工作座谈会

8月10日,中国驻捷克使馆举行领事保护与协助工作座谈会。马克卿大使、陈建军政务参赞、综合处岑国平主任和领事部工作人员出席。捷克中国和平统一促进会、驻捷克中资企业协会、捷克中国学生学者联谊会等二十多个侨、商、学界社团和两家中文报刊负责人出席。

马大使首先介绍了当前国际恐怖主义活动的严峻形势、捷克和国际媒体对捷克安全形势的评估,指出,随着近年中捷两国关系改善和多条直航的开通,来捷旅游、经商、留学、文化交流的中国公民人数屡创新高,已达数十万。如何保障旅捷中国公民的安全以及合法权益,成为使馆领事保护工作的重中之重。此外日常性领事保护工作也不断增多,领事保护和协助工作日益艰巨

复杂,须构建一张覆盖全捷克的“大领保”网络,组建由专业人士和志愿者组成的“大领保”队伍,切实使广大旅捷中国公民在遇到困难时,能够得到来自使馆和同胞的关怀和帮助。

马大使表示,长期以来广大旅捷华侨华人、中资机构人员、学者学生协助使馆为领事保护工作做出了积极贡献,对此表示感谢。希望新形势下再接再厉,多参与、多支持,为保护好中捷两国人员交往的良好势头继续发挥作用。同时积极开展“预防性领保”,利用各种机会、各种渠道向广大旅捷中国公民广泛宣传驻在国安全形势、法律法规,增强他们自我保护和遵纪守法意识。

陈建军参赞、岑国平主任和领事部人员与会者共同商议如何在新形势、新挑战下做好领事保护工作。与会者纷纷建言献策并表示,中捷关系的改善和人员往来的密切给旅捷华侨华人、中资机构人员、学者学生带来了实实在在的好处。帮助有需要的同胞既是义不容辞的责任,也有利于自身的发展。使馆组建“大领保”网络系众望所归、恰逢其时,是利国利民的好事。

大家一致表示支持,并将积极组织发动社团成员参与报名,在近期组建完成领保联络小组、志愿者小组及专业人士小组,完善大领保机制,为我公民在捷织起一张安全网。

(使馆网)

EET 营业额联网法 小费不算在内

餐饮店营业额要联网,那么服务员收得消费是否也要计入? 财政部长 Babiš 告诉你: 不算。

Babiš 周一在其博客中写道,如果小费是归跑堂或吧台服务员收入,这并不计入营业额电子记录联网,但是,如果店家规定小费的一部分或全部归入老板或账单中,那么就要记录在营业额联网中。

Babiš 写道,付小费是我们文化习俗的一部分,是对服务者的适当回报。不希望新的税控体系改变这一传统。但 Babiš 也提醒,既然是收入,那么也要按规定征所得税。

有专家指出,如果按 Babiš 所说,小费归跑堂吧台,不计入税控联网,和现在一样没有改变。如果顾客用卡付账,而小费这一部分单独注明,今后老板将这一部分发给员工,那么,这一部分也是不用计入 EET 体系的。

这个在是实际操作上还有待检查,关键是小费项目必须单独明示,小费是个人收入的一部分,将按所得税缴纳。 (eco)

中国成功发射世界首颗量子科学实验卫星

(详见第 13 版 图新华社)

成都—布拉格直航定期航班正式开航

8月12日,四川航空执飞的成都—布拉格直航定期航班正式运行,每周二、五飞行,采用空客 A330 型飞机,宽敞、舒适、便捷,在成都机场可方便转乘到中国各城市。 (卡尔)

Zdroj: Česko čínský žurnál 8/2016, Krajanské sdružení Číňanů žijících v ČR

Příloha B: Ukázka obsahu Česko čínské žurnálu ze srpna 2016

捷报通讯 第 414 期 第 5 版 2016 年 8 月 17 日

“来自北京的礼物”走进中东欧 捷克专场推介活动在布拉格举办

8 月 17 日下午,由北京市旅游发展委员会在布拉格 Pankrac 购物中心举办“来自北京的礼物”旅游推介活动。北京市旅游发展委员会委员赵广朝、中国驻捷克大使馆文化参赞高华、布拉格市政府委员 Pavol Škrak、捷克国家旅游局国际部经理 Veronika Frydrychová 等出席。

活动中播放了宣传片、中国音乐、民俗表演、特色旅游商品展示、写书法、踢毽子等,大红灯笼、狮子舞、中国宫廷瓷器,吸引了无数顾客围观和参与。

布拉格市政府委员 Škrak 在致辞表示,不久前曾去了北京,深深被吸引,现在中国和布拉格开了三条直航,来捷克的中国游客越来越多,今后捷克游客去中国的也会越来越多,相信这个“北京礼物”会有很好的效果和回报。

高华参赞在致辞中表示,北京和布拉格都是有着深厚文化底蕴的城市,北京的同仁堂已经在布拉格开业,下个月北方昆曲院也将来捷克演出,文化活动交流频繁。希望有更多的捷克民众到北京和其他观光游览。

北京市旅游发展委员会赵广朝委员重点介绍了北京过境免签政策和购物离境退税等旅游服务体系,他介绍说,去北京其实很容易,现在,北京对包括捷克、波

兰、匈牙利、法国等 51 个国家的公民实行 72 小时过境免签政策,并且很快将实行 144 小时过境免签政策。外国游客在北京购物后,还能享受到 9% 的退税优惠。北京旅游将各国游客提供极大的方便。

推介会上,布拉格泰飞武术中心表演了武术和太极节目,捷中小同学表演了中国民族舞蹈,受到热烈欢迎。

观众们不仅为热闹的活动吸引,不少人还对主持和礼仪小姐的旗袍、汉服和头饰产生了很大兴趣。活动中还举行了现场抽奖活动,赵委员、高参赞等向中奖者颁发了礼品。

赵委员介绍,“来自北京的礼物”走进中东欧,捷克是这次推介活动的第二站,之前是在波兰华沙,捷克之后将去布拉迪斯拉发。

“北京礼物”品牌自 2011 年创建以来,积极贯彻打造“城市品牌、国家名牌”的品牌升级规划,大力推进品牌提升发展,正进入品牌发展期和创新期。目前,“北京礼物”已基本形成了以北京特色工艺美术品、旅游纪念品、都市工业及科技创意产品、地方土特产品为主干的产品品类体系,已认证商品 2000 余款。“北京礼物”承载与传承首都文化、皇城文化和民俗文化,代表了源自北京的精致工艺、优良品质和丰富文化,已经成为推介北京和北京旅游的重要国际名片。

在布拉格商城中举办中国旅游推介活动,这还是第一次,现场气氛热烈,民众参与互动很强,收到了很好的效果,拉近了北京与布拉格民众的距离,活动由北京旅游发展委员会主办,捷克汉森旅行社承办。

(今晨)

80 名京冀少儿来捷克疗养

治疗康复方案。孩子们不仅是在这呼吸着清新空气,游览山洞、喷泉、散步,还将参观生态农场,进行文体活动,学习外语和捷克的文化知识,当然,还少不了美味烧烤。

这是中国少儿学生第二批来捷克疗养,去年来的第一批孩子共 79 人,来自上海和天津。

中国少儿来捷克疗养,是捷克和中国两国卫生部达成的合作项目之一,由捷克中国友好合

作协会负责实施,目的是帮助病儿康复,并吸引中国游客来捷克疗养。

此次中国少儿疗养团到达布拉格时,受到中国驻捷克大使馆陈建军政务参赞、捷克卫生部官员、捷中友好合作协会副会长等亲临机场迎接和欢迎。(Vasek 图 sčtk)

来自北京和河北的 80 名少儿学生,于 8 月 8 日和 9 日到达布拉格,他们将在 Jeseník Karlova Studánka 的山洞温泉疗养院疗养两周。

据捷方介绍,这是捷克空气最健康的地区之一。来疗养的孩子们都有呼吸系统的疾病,他们入住疗养院后,首先接受了详细全面的体检,医生为他们分别制定最佳

Zdroj: Česko čínský žurnál 8/2016, Krajanské sdružení Číňanů žijících v ČR

捷华通讯

- 2016年中捷贸易
125亿美元做了些什么
- 华侨联考 300所高校招生
- 布拉格中餐馆被盗案频发

JIE HUA TONG XUN ČESKO ČÍNSKÝ ŽURNÁL

第 427 期

本期 24 版

2017 年 3 月 1 日

布拉格旅博会 推介“美丽中国—丝绸之路旅游年”

中东欧地区最大的旅游博览会——“布拉格 Holiday World 2017”，2月16日—19日在 Výstaviště 举行，来自 45 个国家的 634 家旅行社和机构参展，近 2.7 万人观展。

中国国家旅游局布达佩斯办事处（中东欧地区中心）组团参展，今年的主题是“美丽中国——丝绸之路旅游年”。

海南航空、东方航空参展介绍。布拉格秦飞武术协会、捷克华人书法协会应邀在展会上表演了舞狮和中国书法，中国馆还介绍了中医养生、传统文化展示，受到热烈欢迎。

布拉格的旅游学校举办了“中国游客”为主题的业内讲座，引起参展者很大兴趣。

旅博会评出多个奖项，其中捷克旅行社 CK China Tours 获得最佳目录第 2 名。埃及馆获评 60 平米以下最佳，Východní Čechy 馆获评大馆第一。（图文 捷华）

中国驻捷克大使馆已经开通“海外申请护照在线预约”

使馆领事部消息：自 2016 年 12 月 27 日起，中国驻捷克大使馆启动“海外申请护照在线预约”服务，护照申请人需事先在“海外申请护照在线预约”系统进行预约，按照预约的时间前往中国驻捷克大使馆办理护照。具体要求如下：

- 一、请提前登录“海外申请护照在线预约”网站 <http://ppt.mfa.gov.cn>，在线填写表格并预约办照时间。具体操作可参考：如何使用“海外申请护照在线预约”系统 http://www.chinaembassy.cz/chn/isyw_1/1425703.htm

预约成功后，按网页提示打印出表格及声明等材料。

- 二、按照中国驻捷克大使馆网站“办理护照和旅行证指南” <http://www.chinaembassy.cz/chn/lsfw/bszn/778256.htm>

要求准备申请材料。如材料不全，您的申请有可能不被受理。

- 三、携带打印出来的表格及其他申请材料、纸质照片等，按照约定时间赴使馆递交申请。

- 四、因 2017 年是护照办理高峰年，对未预约者，驻捷克使馆无法确保您的申请得到及时受理。（相关信息请见第 8 版）

3 月 1 日起捷克全面推行营业额电子记账系统 EET 违规者将面临巨额罚款直至停业

平安捷克消息：自 2016 年 12 月 1 日起，捷克政府推行的营业额电子记账法规已正式实施，第一批涉及到的领域有餐饮业和住宿行业。自 2017 年 3 月 1 日起，其它领域如批发、零售、服务等其它商业领域也将纳入实施范围。

商家可亲自到最近的税务局申请，或者通过电子方式到税务网站用公司的 *datová schránka* 的登录信息申请。商家可选择所有店铺使用同一个 EET 编码，或者每个店铺使用不同的编码。

第一次不主动向顾客提供发

票或不将营业额输入系统之内，商家将面临 2000 克朗的罚款。第二次被查到，罚款额为 5000 克朗。罚款额最终高达 50 万克朗，情形严重者，或将面临着暂时或永久停业的威胁。

中国驻捷克大使馆提醒广大旅捷华商自觉遵守捷克相关的法律法规，认真学习有关知识，避免陷入不必要的麻烦。

有关 EET 技术和设备可咨询：
徐亮：+420 775618 888
李明：+420 725885 438

Příloha D: Ukázka obsahu Česko čínského žurnálu z března 2017 – vpravo ukázka, jak má vypadat fotografie na pas

数字通讯 第 427 期
第 10 期
2017 年 3 月 1 日

如何使用“海外申请护照在线预约”系统

- 一、建议您使用 IE9、10、11 浏览器或谷歌浏览器在电脑上进行操作。请事先准备好护照照片的电子版。
- 二、登录“海外申请护照在线预约” (<http://ppt.mfa.gov.cn/app/>) 进入预约系统。
- 三、点击“开始申请预约”后，请仔细阅读《相关说明》，勾选“我已阅读并同意上述内容”，点击“下一步”。
- 四、选择所在国家和地区为“捷克”、“全球”、“驻捷克使馆”后，点击“确定”，界面上将出现您的档案号，请务必记录下来，以便找回未填写完的资料或事后查询。填写“提示问题”及“邮箱”，点击“下一步”。
- 五、在线填写个人信息及“现持证件情况”。现持证件的有关信息可点击“示例”，通过提示内容进行查找。点击“保存”、“下一步”。
- 六、如实填写国内外住址、居留及国籍情况，点击“保存”、“下一步”。
- 七、点击“BROWSE”，找到您护照照片的位置，双击照片，点击“上传”，系统将自动对照片进行检测，上传成功后，点击“保存照片”。点击“保存”、“下一步”。如照片无法上传，可使用临时替代护照，帮助您完成流程。
- 八、勾选申请事项，点击“下一步”。
- 九、如实填写附表信息，点击“保存”、“下一步”。
- 十、在申请信息预览中核对已填写的信息，如需改动，点击右上角“修改”，全部信息核对无误后，点击“下一步”。
- 十一、勾选“我确定申请表信息全部属实”后，点击“进入预约”，双击您选中的时间段。
- 十二、页面显示您的预约号、相关提示及办照信息，点击“下一步”。
- 十三、预约成功后，请依照网页提示，下载并打印出已填写的《中华人民共和国护照/旅行证申请表》和《申请人声明》（请勿提前在表上签名）。建议您作为备份，将有关内容同时发送至您的邮箱。
- 十四、请您按照预约时间，携带已打印出来的申请表等有关材料及合格的纸质照片，按照办证要求亲自前往使馆递交申请。

海外申请护照在线预约

请选择您所在的国家和地区： **在此选择 捷克**

辖区所在地区：

所属使领馆：

通常情况下，您应到居住地所属的相关使领馆办理业务。
您选择的使领馆以下业务尚未开放预约：
泰国中国领事馆、港澳台同签旅行证加注、大陆居民办理旅行证、港澳台回签办理旅行证、大陆居民旅行证加注、台胞证加注。

照片尺寸要求

- 为宽 33mm，高 48mm
- 头部宽度在 15mm 至 22mm 之间，
- 头部高度(下巴至头顶)在 28 至 33mm 之间，
- 头顶至相片上边距在 3mm 至 5mm 之间，
- 人脸下颚以下到图像下边沿高度不小于 7mm。

浙江华侨落户放宽

侨网报道：3 月起，根据《浙江省公安厅关于调整浙商华侨、海外高层次人才等落户政策的通知》，具体调整如下：

浙商华侨：在浙江省投资创业，达到当地投资或者纳税落户标准的浙商华侨，可以向投资或者纳税地公安派出所(含办证中心)提交相应材料申请落户，经审核后办理常住户口登记。

和以往的政策相比，新政的便利性大大增加：放宽落户：不仅包括出国前在国内有户口的浙商华侨，还包括在浙江省投资纳税、在国内从未有户口的侨二代、侨三代浙商华侨；

降低落户门槛：将过去 100 万美元以上的投资额度，调整为符合当地投资、纳税落户标准；

简化审批程序：将过去按华侨回国定居和落户审批程序，优化为按投资纳税直接办理落户。

长期定居的浙江籍华侨：父母双方或者一方户口在浙江省的浙江籍华侨，本人已在该省连续居住满 5 年的，可以向父亲或者母亲户口所在地公安派出所申请落户，并提交相应材料，经批准后办理常住户口登记。

驻捷克使馆领事保护协助电话：+420 728 939
 外交部全球领事保护与服务应急呼叫中心电话：
 0086-10-12308 或 0086-10-59913991

捷克求助电话：112 (欧盟国际求助电话，适用一切报警)
 158 (按当地报警电话)，急救电话：(00420) 155

中国驻捷克使馆领事官方微信
请搜索微信号 平安捷克 或扫描

中国驻捷克使馆官方网站
www.chinaembassy.cz/dn

中国驻捷克使馆官方 facebook 账号
www.facebook.com/chinaembassy.cz

Zdroj: Česko čínský žurnál 3/2017, Krajské sdružení Číňanů žijících v ČR

Příloha E: Titulní strana čínských novin vycházejících v ČR Prague Chinese Times z roku 2012

布拉格时报

PRAGUE CHINESE TIMES

出版：布拉格时报社
注册号：MKČRE 19834
地址：U Lidového domu 857/11
Praha 9-Vyšňany 190 00
Czech Republic
电话：+420 77 652 7777
WEB: www.praguetimes.eu
Email: info@praguetimes.eu
ZDARMA v ČR

Diaoyu Island is China's inherent territory. Diaoyu Island is inherent territory of China. Diaoyu Island is inherent territory of China. Diaoyu Island is inherent territory of China. Diaoyu Island is inherent territory of China. Diaoyu Island is inherent territory of China. Diaoyu Island is inherent territory of China. Diaoyu Island is inherent territory of China. Diaoyu Island is inherent territory of China. Diaoyu Island is inherent territory of China.

主办：捷克华文传媒集团 国际期刊发行号：ISSN 1804-6649 2012年第14期(总第39期) 本期16版 2012年10月8日 星期一

捷克总统克劳斯应邀出席 中国驻捷克大使馆国庆63周年招待会

9月27日，中国驻捷克大使于庆泰夫妇在使馆举办国庆63周年招待会。捷克总统克劳斯、众议院主席德姆祖赫、参议院主席什克罗斯基、副总理皮克、环境部长卢帕、地方发展部长扬科夫斯基、健康共主席菲利普、央行行长辛格、科学院院长德拉克什及捷克外交部、国防部、工贸部、司法部、交通部、教育部、文化部、劳动和社会事务部、地方发展部等部门部长及数位州长、各界名流、各国驻捷使节、中资机构、华侨华人和留学生代表等400余人应邀出席。

于大使在致辞中首先介绍了中国当前的国内形势。他指出，2012年，在国际形势错综复杂、全球经济艰难前行的背景下，中国经济运行总体上保持平稳，各领域不断取得进步。人民生活水平继续提高。特别是中国首任女航天员成功进入太空，中国体育健儿在伦敦奥运会上再创佳绩，为全世界所瞩目。当然，作为世界上最大的发展中国家，中国也面临许多问题与挑战。这是中国社会经济发展所必然经历的阵痛，需要中国政府和人民继续推进改革，扩大开放政策解决。今年两年，中国共产党和中国政府将举行换届选举，但中国将致力于保持内外政策的稳定，在保持经济长期平稳较快发展的同时，推进经济结构调整的同时，着力改善民生，让全体人民共享改革开放的成果。

在谈到中国-中东欧国家关系时，于大使高度评价了中-中东欧国家的合作。他指出，今年4月，温家宝总理在中-中东欧国家领导人华沙会晤

捷克总统克劳斯在招待会上致辞 摄影：关绍基

上提出了加强合作的12项举措。包括“100亿美元专项贷款”、“5亿美元投资合作基金”、开通“经济技术西区”、召开旅游产品推介会、文化合作论坛、青年政治论坛、教育政策对话等一系列工作设想。为中国同中东欧国家在经贸、旅游、交通、文化、教育、青年等领域广泛开展务实交流与合作提供了前所未有的契机。

这是中方基于双方传统友谊和共同发展需要做出的长期战略性选择，反映出中方希望同中东欧各界朋友乐闻友

谊、增进交往、扩大合作、互利共赢的真诚愿望。

在谈到双边关系时，于大使强调，捷克是中东欧地区的重要国家，捷克完全有能力、有潜力成为中国在中东欧地区最重要、最具活力的合作伙伴之一，希望双方充分利用中国-中东欧12项合作举措，深入探索合作契机。在这方面，两国文化交流已经走在前列。在克劳斯总统夫妇及捷克各界友好人士的关心支持下，中国大型京剧《赤壁》在捷演出获得巨

大反响，《雷锋的故事》成功在华重演并引起了中国民众关注捷克的新一轮热情。中捷之间可以共同做的事情有很多。据中方统计，去年中捷贸易仅100亿美元，但中国与荷兰的贸易额几乎是这一数字的7倍，这就是中-中捷与捷方共同发掘的潜力。于大使表示相信两国在各领域合作潜力巨大，中方愿与捷方一道，努力推动双边关系健康稳定发展。

克劳斯总统表示，感谢中国使馆邀请其参加国庆63周年庆典，使他有

机会分享中国的成功经验和喜悦。中国在过去的63年中，见证了经济及社会各项事业的蓬勃发展，举世瞩目。

克劳斯总统说，中捷两国关系的发展有着良好的基础，现在又处在历史变革的关键时期。中国新任领导人将肩负历史的重任，他衷心希望捷中两国都能平稳地实现新老交替，实现各自国家经济和社会的持续发展。克劳斯总统表示相信捷中两国能够跨越障碍，将双边经贸关系及各领域的合作推向一个新水平。

各界人士纷纷对新中国成立63周年表示祝贺，对中国取得的巨大发展成就表示钦佩。愿继续推动中捷两国在经贸、文化、教育等领域日益密切的交流与合作，推动中捷关系不断向前发展，造福两国人民。

招待会中，中资机构、留学生代表为新中国63周年综合实力的增强和国际地位的提升自豪。表示今后将在各自领域继续努力，为祖国的繁荣昌盛、为增进中捷两国人民了解和友谊做出新的贡献。

当晚，中国驻捷克大使馆举行了节日的盛宴，欢声笑语溢满整个大厅。招待会现场还播放了介绍中国自然、人文风情及经济社会发展成就的短片，举办了《感动中国》的图片展，还布置了外交资料展台，受到来宾的欢迎。

招待会在热烈祥和的气氛中结束。

文/使馆通 图/关绍基

摄影：关绍基

炒菜再苦 抗日有我

10月3日，捷克华人华侨青年联合会组织旅居捷克的100多位华人华侨，在日本驻捷克使馆前举行示威游行，抗议日本图谋侵占中国钓鱼岛。

▶详见第9版

Prague Chinese Times (MKČRE 19834) Adř U Lidového domu 857/11, Praha 9-Vyšňany, Czech Republic www.PragueTimes.eu Email: info@PragueTimes.eu

Příloha F: Vystoupení dětí z čínské školy v Praze na oslavách Svátků středu podzimu v roce 2012

Zdroj: Qin Fei, Wushucentrum

Příloha G: Oslavy čínského nového roku 2017 v Obecním domě v Praze – Vystoupení lvího tance žáků Wushucentra mistra Qin Ming Tang + děti z Konfuciovy akademie

Zdroj: Vlastní

Příloha H: Oslavy čínského nového roku 2017 v Obecním domě v Praze – Děti z čínské školy učí návštěvníky čínštinu

Zdroj: Vlastní

Příloha I: Oslavy čínského nového roku 2016 na Výstavišti Holešovice

Zdroj: Vlastní

Příloha J: Oslavy čínského nového roku 2015 na Staroměstském náměstí

Zdroj: Vlastní

Příloha K: Čínská restaurace Peking, kde se konají velké čínské oslavy, svatby apod.

Zdroj: Vlastní

Příloha L: Novoroční a svatební obálky Hong Bao – tradiční červené a moderní růžové

Zdroj: Vlastní

Příloha M: Číňané, kteří v ČR vítali čínského prezidenta

Zdroj: Peijie Chen

Příloha N: Čínský drak pražského Wushucentra používaný pro tradiční dračí tanec

Zdroj: Peijie Chen

Summary

The aim of my thesis was to examine in depth the Chinese community living in the Czech Republic, get of new knowledge about this group, gather information about the group and to better understand it. Furthermore, to determine the degree of integration of ethnic groups and the extent of use of services for migrants that Czech company offers.

The Chinese community in the Czech Republic is gradually growing and the Chinese people are bringing their culture into the country. This causes the collision of two different cultures. Chinese culture is very different from ours, whether one considers education, mentality, life values, attitudes and different traditions.

In the theoretical part I dealt with general information about Chinese living in our country, their lifestyle, specific behaviors and different social norms, which may be for us unknown, for example, when meeting with a Chinese client. One of the main themes was the Chinese family. From personal knowledge I know that education in East Asia differs from the West very considerably. It is much stricter, children are brought up very disciplined and great emphasis is modeled after Confucian emphasis on respect for elders. Even though they live far away from their homes, the Chinese people are sending money regularly to their parents or grandparents in China.

Another large topic of the thesis was the cultural life of the Chinese people and Chinese traditions. I was finding out which customs and traditions of the Chinese community in our country respects. According to the survey, the respondents are still celebrating the most major Chinese holidays in the Czech republic. The Chinese are maintaining the elements of East Asian culture, but they do not prevent themselves from the Czech culture. They've even learned to celebrate Christmas.

For a significant part of the theoretical part I also consider the part of a Chinese school located in Prague, the Association of Chinese expatriate living in the Czech Republic, the newspaper that they publish, and the religious life of the Chinese community and Chinese Christian community. Followed by a chapter on integration, which is involved in a large, inter alia and non-governmental organizations are very active players in this field. I also mapped the organization in the Czech Republic dealing with the integration of foreigners, stating the number of their Chinese clients and the types of services that the organizations use the most. I believe that this information could be much more if I had not rejected some

organizations to convey information. I also outlined the problem of the absence of interpreters and intercultural Chinese workers in these facilities. In the chapter dealing with the integration, I also mentioned the specifics of social work with migrants and met with emerging professions intercultural work.

Regarding the integration into Czech society, the teenage generation of Chinese has become almost a part of it, though not yet to the extent that a young generation of Vietnamese. Many young Chinese people speak Czech very well and participate in social activities. Most of them no longer want to return to China, they feel better in the Czech Republic and think that there are many more options for their application. However, older Chinese people know the Czech language very little, sometimes not at all. They spend most of their time in restaurants and they do not have much time left anymore for the surrounding activities that could help them to integrate better into society. Though, according to the respondents, they have learned from the Czechs to relax and spend their free time, which is not a habit in the Chinese society.

Since I am very interested in the Chinese community, it was very useful and beneficial for me to handle this topic. I got some new experiences and knowledge about the life of Chinese people in the Czech Republic, the Chinese culture and the Chinese general.

I hope that this work will serve all those who are interested in the issue or will be interested, and that will help them to get to know this slow-growing minority better in our country. I believe that the information on this nation can (not just to the workers of available helping professions) help prevent many misunderstandings and help to understand their ethnicity, which is so different from ours.